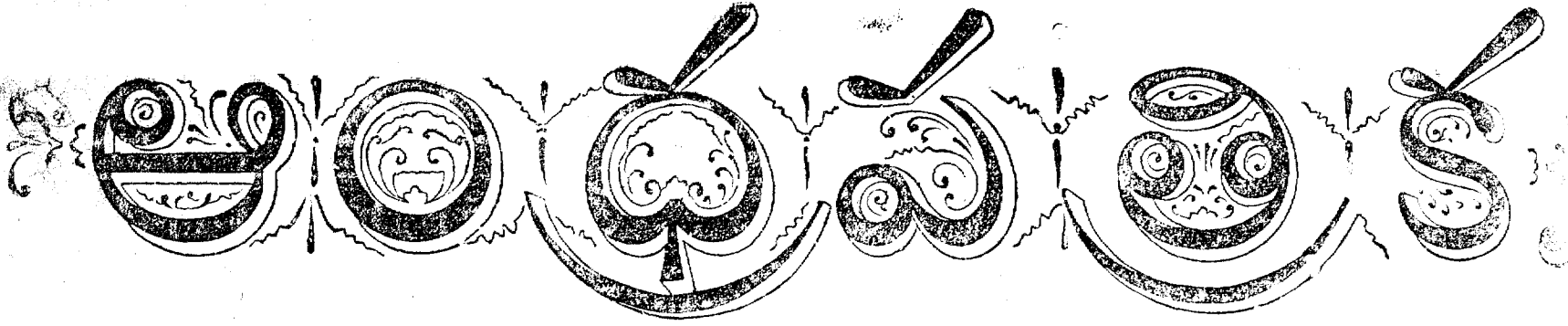

విడి వత్తిక 1కి 0-1-8

Register No. M. 1118

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

సంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 4-వ తేది శనివారము
బుధి రోగ్గారి నామ సంవత్సరము, అషాఢమాస బహుళ సప్తమి 2.

No 107

సంచిక ౧౦౭

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిబడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకృత్తమాదిగల మాయమందుగాదు. కలుషములవలన మోసముగలుగను. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటా వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

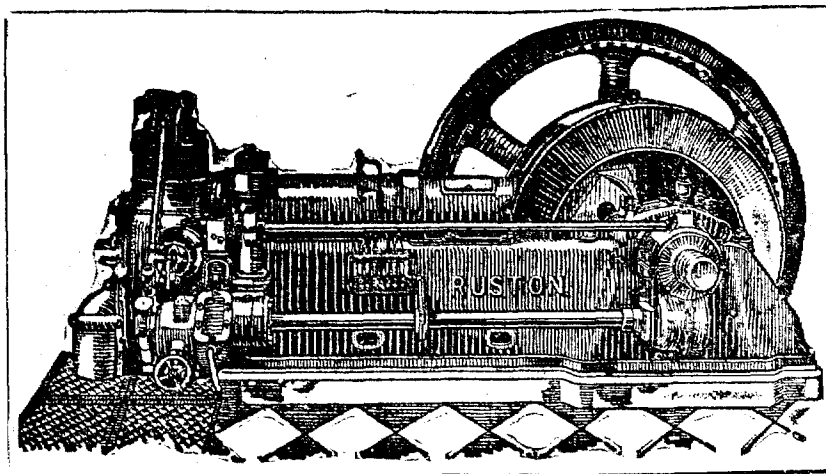
మిక్కిలి తక్కువ ఖర్చుతో
పనిచేయునది

25 బి. హెచ్. పి. ఎం. జరుకు
బాగుగా పనిచేయునప్పుడు
ఒక గంటకు ఒక గాలను
క్రూడు ఆయిల్ మాత్రమే
చాలును.

రస్త్వన్ - హార్ న్యు బై

కోట్ట ప్లాద్రింగు

క్రూడు ఆయిల్ ఎంజిను

మద్రాసునందు
నిలువయున్న సరకునుండియే
సరఫరా చేయబడును.

16 మొదలు 550
బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని
పరిమాణములలో తయారు
చేయబడుచున్నది.

పూర్తి వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయును.

TELEGRAMS
MASSEY
MADRAS.

MASSEY & Co., Ltd.,
ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE
1085

లోకమయహర కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలు మొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.
250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొత్తము 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0
(1002) సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటిని మిఠాయి మూలమున అత్యుత్తమమైన మొదలగినది. దయచేసి
3 బుడ్లను పంపుడు. పి శ్రీనివాసరావు, కార్కరూపు, ట్రేడింగ్ & డిస్ట్రీబ్యూషన్ రాయల్స్ (సెంట్రల్ ప్రావింసు
(1008) మీ కస్తూరిమాత్రలను వాడుటచే చికిత్సలను, దగ్గు మొదలగు వ్యాధులు బాగుగా కుదిరినవి.
తక్షణమే 6 బుడ్లను పంపుడు. చారం టై నీలా గౌడార హనుమాన్ హాల్స్, కర్ణాటకా)

సారస్వతానవం (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తనదలకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు మంచి బలమునిచ్చు ఔషధము. 594
జ్ఞానకేంద్రం కలిగించును, సంగీతజ్ఞుల కంతస్వరములను వనోహరత నిచ్చును. కడుపు, రొమ్మ, పక్కలు, మోకాళ్లు.
మాంసభంజములు, కర్రన్ను వీటిలో గలగు నొప్పులను పరిహరించును. మెదడు దుర్బలముగలవల గలగు మరపు, అలస్యము, తల
చేదీమి, కండ్లుచీకటి, జీవాకంఠము, వీపునరములు చేదదడం, కడుపులోమంటు సంకటము, మలబద్ధము, ఆలీలెరుండుట, కలతప
దము, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగములు, ఇంకను అనేకరోగములును గుణపరచును. విద్యార్థులకును, వ్యాయామికులకు
సంతోషకరమిది. 6 ఔన్ను సీసా 1-కి రు 1-0-0 అ.

రు. 2 లు ఔషధములు కొనువారి! మా శ్రీరాములవారి పట్టాభిషేక కార్యాలయం ఇనాం.

ప్రాచి, నెం 881, తంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు. ప్రాచి.డి పీటీఎఫ్.పబ్లిషర్.

పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, శ్రీ శతారాఘవవైద్యశాల మైసూరు. (4)

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు నువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడై పోవును.

అంతవరకు రాసియవద్దు

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కెట్టి రోగమున్నను, శిరోమండ్యమున్నను, యిది దివ్యౌషధము
వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు
మీ వెంట్రుకల మరల యెప్పుటి మెత్తదనమున గల్గి పట్టుకలె నుండి మెర
యు ముందును.

ఈ రోజునకే దీనిని పరీక్షించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లుకృత్రిమగునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

నెల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు క్రత్యేకము.

అన్ని వోల్టల్లోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజెప్టరు చేయబడినది. అత్యుత్తమమైన నుణముగలది.

ఔన్ను బుడ్డి 1కి ధర రు 2-0-0

ద్రాము బుడ్డి 1కి ధర రు 0-12-0

1/2 ద్రాము బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మువారందరికడనున్న, సరస అమ్మువారికడనున్న దా దొరుకును. లేకున్న,

సోలు యేబంటు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

126

155 జమ్మామశీదు, బొంబాయి.

మన దేశపుదురవస్థ

గమనింపుడు

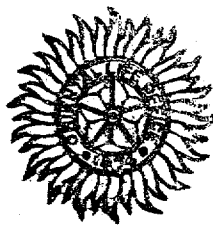
గమనింపుడు

కల్లపాణి త్రాగు పిల్లలకుంటే పోతపాణి త్రాగు పిల్లల మరణము
15 కేట్లు ఆధికముగ నున్నట్లు ఆ డాక్టరు ముత్యగారు ప్రకటించి
యున్నాడు, గనుక హార్లిప్స్ మొదలగు కృత్రిమ ఆయువుల నివృత్తి
ఆయు శ్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

తల్లులకిచ్చినయడల

చనుబాటు అద్భుతముగ గలుగును.
దీని గుణ మత్యాక్త్యము. అతిశయోక్తి కాదు.
రాత్రినేమిదిన పుడయమునకే గుణ మిచ్చినవార లనేకులుగలరు.
బుడ్డి 1కి నెల రు 1-8-0. వి. పి. సహా రు 2-0-0.
ఆయు శ్వేదనిలయము, బెజవాడ.

ఓరియంటల్ గవ
ర్న మెంటు సెక్యూ
రిటీ లెఫ్ అస్యరన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్.

(1874 సంవత్సరమున హిందూ జేతనానందు ంకార్యోష
కేటు చేయబడినది.)

హెడ్ ఆఫీసు, బొంబాయి.

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలనీ
ముసలితనమునందు, కుటుంబసంరక్షణమునకు అగు
కూలముగా నుండునట్లు ఒక క్రొత్త సమాప్తమైన

భీమాపద్ధతిని

672

ఈకంపెనీ ఏర్పాటుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించెడు పాలనీ ప్రకారము పూచీ
యివ్వబడు లాభములేవన,

(1) 25 సం॥ములలోపల మరణము సంభవించు విషయ
ములో యిచ్చుటకు అంగీకరించిన ఒక పెద్ద మొత్తము చెల్లించ
బడును.

(2) నిర్ణయకాలము పూర్తియగువరకును దీనివిషయమున్న
విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
నగుగా ఏర్పాటుప్రకారము చెల్లించబడును.

25 సం॥ములైనతరువాత మరణము సంభవించిన మొద
టియిచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
చెల్లించబడును.

ఈలాభములతో కూడి పాలనీ వారుడు తనకష్టమున్న
ఈఅమాల్త్యమైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.

ప్రముఖములను 25 సం॥ములవరకును లేక మరణకాల
మువరకును చెల్లించవలెను.

వివరములకు ఈదిగున చిరునామాలకు వ్రాయవలెను.

Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch :- St. Mark's Road,
Bangalore.

Trivandrum Branch:-Trivandrum.

హనుమానబు

మిక్కిలి పేలైనది!

ఎల్లప్పుడు వుపయోగింపుడు!!

ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12 - బండరువీధి, మదరాసు.

(17)

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు లెండుపనులు, రిబ్బరుప్లాపులు, నీళ్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చెక్కుట, బ్లాకులు చేయుట, ప్లేషురి సామానులు (609)

ఎంగ్లేవింగు

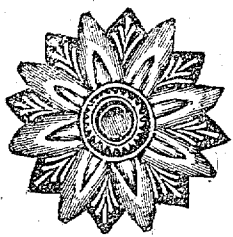
“ఇప్పుడే నీ మ క మ ల ము లు కొత్తగా దిగుమతియైనవి.”

సురజ్జోమల్ లబ్ధభాయి అందుకో

113 ఆదిత్యార్చనా యజ్ఞపీఠ, మద్రాసు.

మాకు స్వల్పవస్తువు లేక గొప్పవస్తువు అను వ్యత్యాసమేలేదు.

సామాన్య సౌకర్యార్థమై చిన్నవస్తువులుకూడ మిక్కిలి అందముగను,
దృఢముగాను తయారుచేసి అమ్మకమునకు సిద్ధముగ నుంచుకొన్నాము

శామంతిబిళ్ల $\frac{1}{2}$ సవరముది

మజారితో సహా

రూ 12-0-0

$\frac{1}{4}$ సవరందిమజారితో సహా

రూ 8 0-0

కొప్ప

$\frac{1}{2}$ వరహాపుల్ తయార

గును. మజారిమాత్రము

రూ 4-0-0

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు నెం, 25 లై నాబజారుగోడ్డు, మద్రాసు.

1842 (3)

దు ర్యో ధ న ప రా భ వ ను.

కొత్తనాటకము. వెల 0-10-0

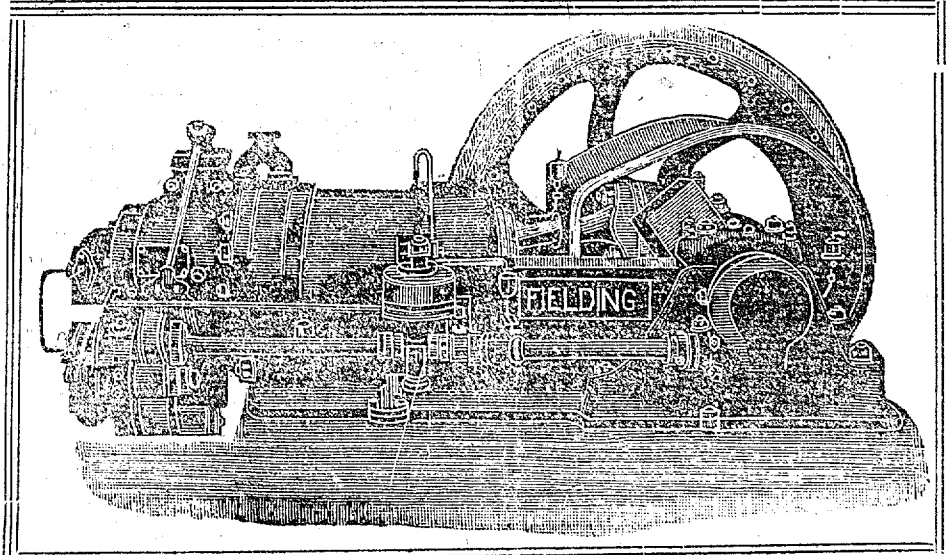
గ్రంథకర్త: పల్లె వేంకటసుబ్బారావు, గుంటూరు.

సంస్కృత గ్రంథములు — తెనుగులిపి

ఆమరకోశము మూలము. — స్వల్పార్థము, అంగీయ	ఆంధ్రనిఘంటురాయము — ఆంధ్రశామగంగాసం,
భాషాంతరప్రదక్షణముగల చిన్న నైజా అట్టలైదు ౦ ౦ ౦	ఆంధ్రశామ శేషము, సాంబసిఘంటువు) కాలికో ౧ ౦ ౦
సువర్ణకాండము మూలము 16 పట. కిత్రానలైదు ౧ ౦ ౦	" అట్టలైదు ౦ ౧౪ ౦
స్తోత్రార్థము 1 వ. భాగము కిత్రానలైదు ౦ ౧౨ ౦	రామచామచరిత్రము ౧ ౦ ౦
డిటో 2 వ. భాగము " ౦ ౧౨ ౦	డిటో కాలికోలైదు ౧ ౨ ౦
డిటో 3 వ. భాగము " ౦ ౧౨ ౦	స్వసంహితకము — మూలముమాత్రము ౦ ౨ ౦
క్రిభగవద్గీత. — మూ: మూర్తము, చిన్న నైజా ౦ ౬ ౦	బాలరామాయణము డిటో ౦ 3 ౦
శ్రీవిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రము, చిన్న నైజా ౦ 3 ౦	ఇందిర " ౦ ౦ ౦
డిటో నామాకలిపి ౦ ౧ ౦	కావ్యము " ౦ ౦ ౦
	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామీకీర్తనలు ౦ ౦ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అందుకో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

ప్రసిద్ధికెక్కిన పిల్లింగు శెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నస్వల్పధరలకే అనుబంధమునవి. అన్నిసయిజాలు స్థానాలో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి ఖరీదైన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586 సోల్ యేజంట్లు: — డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,

12, తంబు శెట్టిపీఠ, మదరాసు.

ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారము

శ్రీమంత్ పీఠాటి కామేశ్వరస్వామి శాస్త్రిగారు కా
లై నెల 19వ తారీఖున వ్రాసిన లేఖన జవాబుచుట్టవ ముందు
ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము యొక్క యధాభ్యుదయి
తులను గురించి కొంత చెప్పవలసియున్నది.

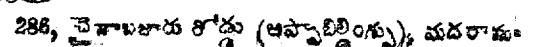
నేను ప్రచార కార్య మారంభించినపుడు 19 మంది ప్రచార
కరులు ముగారు రు 250 ము మాసికాదాయము గలరు. అయిదు
లేక ఆరుమాసములలోనే ప్రచారకుల సంఖ్య 26 మాసికాదా
యము రు 700 బువరకు వృద్ధిజె దెను. నేను ఉత్తరహిందూ
స్థానమునకు బోవుటకు ముందు 35 ప్రచారకులు; రు 700 బు
రంబు కొంచమధికముగా మాసికాదాయ ముండెను. ప్రస్తుత
మాంధ్రదేశమున నుమారు 25 గురు ప్రచారకులు మాత్రమే పని
చేయుచున్నారు. అర్ధిశతాబ్ది రు 1000 వరకు మాసికాదాయము
వచ్చుచున్నది. దీనికల్లానే పాతకమహాశయము, నేను పనిచేయు
చుంటినో లేక కార్యాలయ భవనము వర్ధిల్లముగా కృత్యము
జేయుచు నుఖమున భవించుచు ఓనో గ్రహించులర. కార్య
ాలయ భవన నుంకయు నేనే యుపయోగించుచున్నా ననియు మిగి
లిన రూప్యము లేప్రచారకులకొరకు ఖర్చుపెట్టుచున్నా ననుచెం
డన యాత్రేయ.

కార్యాలయార్థిక పరిస్థితి యెట్లుండెనో భవన కృత్యము
జేయుటక కారణమండెనో లేనో ప్రచారకులు, నాయకులు, ఆం
ధ్ర శ్రీకా పాఠకులు గూడ తెలుగుదురు. నేనును జమానాద
సాదును నవంబరు మొదలు ఫిబ్రవరి ఆంతమువరకు విద్యాలయ
ములో శిక్షణచుచుండెన విద్యార్థులకు గూడ భవాభావముచే
నెట్టియిక్కట్లుండ బడుచుంటిమో తెలియును. మేమెట్టి జీవనప్ర
యత్నము భోజనములైనను తగు భవనము లేక నెట్టి యోగ్య నను
భవించుచుంటిమో వారు చూచియే యుందురు. ఇట్లు ఉంటు
వుఖ్యకారణము కార్యాలయములో దబ్బులేమండెను మాకు వేత
నముండినకొనుటయే గష్టముగ నుండెను. అయిప్పటికే మాకు గరి
యైన ఐదుయములలో వేతనము దొరుకుట లేకరి యేప్రచారకులకు
యిప్పు 2౬ జెందియుండలేదు (శ్రీమాన్ కొత్తయ్యగారి సహక
మున ఆంధ్ర హిందీ ప్రచారసమితి సమావేశమైనపుడు మాయింపు
రివేతనము నప్పయినముగా కార్యాలయమున నున్నదని స్పష్టము
గా తెలుపు కలసి వచ్చెను. ఈ యన్ని విషయ
ములు శ్రీ యాత్రేయ బెజవాడ నుండ ర రామిరెడ్డి
గారు, దిగుమర్తి వాసుమంతరావుగారు బాగుగా తెలుగుదురు.
నాన్వష్టిలో పడిన ప్రచారకులకు నేరెండుదినములలో నెనుక
ముందుగా వేతనము పంపుమంటిని. కేంద్రములనుండి వేతనము
పొందు ప్రచారకులకు అల్లెమొగ్గు గనుక కొంచెములస్వముగా
వేతనము దొరుకుండెడిది కాని కార్యాలయమునుండి వేతన
ము పొందు ప్రచారకులకు మాత్రము రసీదురాగానే వేతనము,
ఁపుమంటిది. కేంద్రములనుండి ప్రచారకుని వేతనము దొరుకుట
యాలస్యమగునఁ దోచిపో ముందునే కార్యాలయమునుండి
బంపుమంటిది. ఇట్లే బుచ్చిరెడ్డిపాలెం, కానలి, అంగలూరు
ప్రచారకుల కనేకసాయము పంపియుంటిమి. అవసరము వచ్చినప్పు
డు నా బద్దతుడి కాని కార్యాలయమున నుండిగాని ప్రచారకు
లకు సహాయ మొనరించుచుంటిని ఒక ప్రచారకునికి నేను ఒక
పర్యాయము రు 65-0-0 బు సహాయ మొనరించుచుంటిని.
ప్రచారమునకు ఇవ్వడుకూడా జీవనసంకల్పినప్పుడు నాభా
భ్యుతపింపిన సహాయము చేయుచున్నాను. వారిబద్దతుండి రాని
యెడల స్వయముగా ఇచ్చుకొన కలసి వచ్చుచున్నదిఁ
విద్యాలయమును చదువుచున్న విద్యార్థులకు గూడ భవాభ్యు
దయ కలిగినపుడు వారికి ఏ భయము సహాయ మొనరించినదియు
క్రిందిటి తెగలో చదివిన విద్యార్థులకు యెరుగుదురు.

ప్రచారకులు తమ కేంద్రమునుండి తమవేతనము, ఎట్లు
జనులుచేసికొన గలరు అనునది మూడవ ప్రశ్న.

ఒక స్థానముండెనుండి హిందీ అధ్యాపకము ఒకరించుట
యే ప్రచారకుల కర్తవ్యముగాను. చిన్న పట్టణాలో కలయుచు
హిందీపట్టణ వారికి అధి. సానుభూతి కల్పించుచు హిందీ నేర్పు
కొనవలయునని ఉత్సాహితులుగా చేయుట స్వయముగా క్లా
సులను నడపించుట తమతమ కేంద్రస్థానములలో హిందీ గ్రం
థాలయములను స్థాపించుట వార్తాప్రకటన తెప్పించుట (తగి
లను అధిక సహాయమునై ప్రార్థించుట హిందీ ప్రచారోన్నతి
కొరకు కలయు అన్ని మార్గముల నవలంబించుట ప్రచారకులకర్త
వ్యము. హిందీవిజ్ఞులకు భవనముచేయుట ఆంత కష్ట
మైనపనిగాదు. నేను స్వయముగా ఒకటిన్నర నవంబరు నానా
కృత్యముచేసికొని నెల్లూరునానులకు భేరియక పోదు. అన్ని కేంద్ర
ముల కృతకృతములే స్వయముగా పోయి, భవనముగ్రహముచేసి.

వ్యవస్థాపకుడు, ఆంధ్రప్రదేశ్ పంచా కార్యాలయము, బెజవాడ.

మేనేజరు, ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, - కాకినాడ,

The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd.

Authorised Capital—Rs. 2,00,000.

Subscribed Capital—Rs. 1,50,000.

NO PARTY

WHETHER one is a co-operator or a non-co-operator, a liberal or a conservative, a swarajist or congress man, a brahmin or a non-brahmin, an official or a politician, a moderate or an extremist they have but one opinion, and perfectly agree on one subject.

NO SPLIT

They may have a hundred differences, a hundred opinions, a hundred programmes,—they may speak from a hundred platforms, they may be inside the council, or they may be out; it makes no difference on this matter. They are all one, and have but one voice,—they are all unanimous in their verdict on the value of

No Division

“SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA”

as a great remedy for all diseases—small and great.

SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA is a great pacifist. It brings new life to the people, and gives them new hope, and broadens their outlook on life. In that healthy frame of mind there is no room for worry, distrust, ill-feeling, anger and other qualities. Here is Siddha Kalpa Makaradhwaja's value as a healer of differences in and out. It equally benefits all classes of people—party or no party, suffering or healthy.

The Veteran Politician
AND
Staunch Congressman,
Sri Jut C. VIJIARAGHAVACHARIAR,
President of the Indian National
Congress, Nagapur, 1920 says:—

"I was intending for over a year to visit the Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines, especially "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" from persons who used them, and that in language and spirit perfectly genuine. I congratulate the Managing Director and Senior Physician, Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramacharlu Ph. D. Sc.,"

MADRAS. } (Sd) C. Vijiaraghavachariar
18th April, 23.

Rao Bahadur
Sjt. R. VIRARAGHA AIYANGAR.
Chief Justice,
High Court of Travancore, says:—

"I have been desiring for sometime to pay a visit to the Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., conducted by Dr. N. V. Sri Ramacharlu Ph. D. Sc., whose medicine "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" pills have been highly praised for their efficacy and have obtained vast circulation in the country. I visited the Pharmacy to-day and had great pleasure in saying that what I observed simply justifies the high praise bestowed upon them and the vast circulation they have obtained. The promptitude with which orders are attended to and advice given to the patients who came to the Doctor, is especially noteworthy, I with Dr. N. V. Sri Ramacharlu all success."

MADRAS. } (Sd) R. Viraraghava Aiyangar
14th May, 23.

The Great Desabandhu and
Staunch Swarajist,
Sri Jut C. R. DAS,
President of the Indian National
Congress, Gaya, 1922, says:—

"It has given me great pleasure to accept the invitation of Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramacharlu, Ph. D. Sc., to visit the Madras Ayurvedic Pharmacy, Limited, of which he is the Managing Director. I have had the pleasure of noting from the very large number of testimonials and communications received by him of the excellent results achieved by the use of the medicines of this Pharmacy, particularly the "Siddha Kalpa Makaradhwaja," on the part of many people in several provinces of India, European and Indian, Parsi and Christian, professional Medical men and laymen alike. It is unnecessary for me to reiterate my faith in the value and efficacy of the ancient and valuable Ayurvedic system of medicine of this land whose resuscitation through the efforts of gentlemen like Dr. N. V. Ramacharlu is but one sign of the great National regeneration and revival that we are now passing through. I trust that this institution will flourish and be a means of great help to suffering humanity in the land."

31st May, 1923.
MADRAS.

(Sd) C. R. DAS.

**Siddha
KALPA
Makaradh-
waja**

Great Healer

**of Physical,
Mental and
other Ills**

Price:—Rs. 10 per
Phial of 60 Pills.

Siddha Kalpa Makaradhwaja is the greatest all-round remedy of the times. By its universal application and its unfailing cure it has obtained the foremost place in the ranks of effective medicines. It is prepared from ancient Ayurvedic formulæ in accordance with modern principles of Western Medical Science, under the direct personal supervision and guidance of

**Our Senior Physician and Managing Director, Ayurveda Ratna Pandit
Dr. N. V. SRIRAMACHARLU, Ph. D. Sc.**

Some of the most valuable ingredients, such as Gold, Mukta, Fraval, Leuba, etc., and indigenous herbs enter into the composition of S. K. M. Their preventive and curative principles are conserved and presented in this remedy. They act on the human system thoroughly, efficiently and perfectly and drive away all impurities from the blood which is the basis for perfect health. Thousands from all parts of India, Burma and Ceylon have experienced the energising, revivifying effects of this medicine, and thousands have expressed their gratefulness to it.

“SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA” CURES

Acidity	Diarrhoea	Hysteria	Neuralgia
Amenorrhoea	Dysmenorrhoea	Impotency	Paralysis
Anæmia	Dyspepsia	Leprosy	Rheumatism
Asthma	Eczema	Leucorrhoea	Spermatorrhoea
Bronchitis	Epilepsy	Melancholia	Syphilis
Consumption	Gleet	Menorrhoea	Venereals
Diabetes	Gonorrhoea	Neurasthenia	etc.

Begin to Get Well To-day by using **SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA**.

The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd.,
44, Govindappa Naick Street, George Town, MADRAS

Telephone: 1034

Post Box No. 151.

Telegrams "KALPAM"

జాతీయపతాక సంరక్షణము

3 వ తేదీ సత్యాగ్రహము

3 వ తేదీన సాగవులలో ముగ్గురు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. 2 వ తేదీన సాగవుల రైలుస్టేషనులో 22 మందిని అరెస్టుచేసిరి. 3 వ తేదీన జేహడవంటివలను 8 మందిని సింధు పరిశ్రమలను యిద్దరిని సంయుక్త రాష్ట్రముల వలంటివలను ఒకరిని మొత్తము 11 మందిని రైలుస్టేషనుగల్గి అరెస్టుచేసిరి.

శిక్షలు

డాక్టరు చంపకలాలి ఘోషాగారు ముగ్గురు నూతన వంటివలను 48 మందికి 3 వ తేదీన చెరియొకవర్సము 180 శుభ వేషములను. (ఆ. వె.)

అరెస్టుల మొత్తము 1420

నేటు జమునాలాలు బజారుగారి

మోటారుబండి వేలము

కొనువారెవ్వరును కనపడలేదు

2 వ తేదీన నేటు జమునాలాలు బజారుగారి మోటారు కారును సగటునెట్లైన వేలముచేసిరి. కాని ఒక్కరూ వేలము పాట పాడలేదు గాన నాటికి వేలమునిలిపివేసిరి. 1 వ తేదీ రాత్రివరకు 1420 మందిని అరెస్టుచేసిరి సత్యాగ్రహ సంఘము వారు ప్రకటించిరి. (స్వరాజ్య)

నాభా మహారాజు రాజ్యత్యాగము

నిర్బంధ మొంతమాత్రమును లేదు

మహారాజు రాజ్యమును త్యజించుటలో నిర్బంధములు మాత్రమును లేదు. త్యజించుచు చాల పాపకలుకునని తెలిసి కొని న్యకుటుంబమువారితోను ఆత్మలతోను బాగుగా నాలాచించియే గత్యంతరములే మహారాజు స్వయముగా రాజ్యాధికారమును త్యజించుటకు నిశ్చయించెను. ఈ సందర్భము ఫిరేజీ కు నెలలో ఢిల్లీలో సంస్థానాధిపతుల సభ జరిగినపుడు మహారాజుచేతికి వెల్లితాను రాజ్యాధికారమును వశం దలచితిని గావించియే నల్లన ఆహుతుగా రితి నపుడే తెలిపెను. ఈ కేసును బహిరంగముగా విచారణచేసినచో మహారాజుగా రే శంకల్పముతో రాజ్యాధికారమును వదిలివే ఆంకల్పము కొన పాగుటకే విలువదని సాధా సంస్థానమున ప్రధానాధ్యక్షులగు లగు వి. ఎస్. నేను (ప్రధానాధ్యక్షులు), గురుజయాల సింగు (భాగిని కార్యదర్శి) అత్యుపాం (సహాయ అధ్యక్ష సభ్యుడు) వారిరాం (పల్లిక (హానికొట్టిన) తిహార్తుడు నోవాను (దివాను) గార్లు సంతకములు చేసి గురువారా ప్రబంధ సంఘాధ్యక్షుల కొక లేఖను పంపిరి. (ఆ. వె.)

గురుద్వారా సంఘమువారి

ప్రకటనలు

విశ్వాసముగల ఉద్యోగులను తొలగించిరి

మహారాజుగట్టు విశ్వాసముగల ఉద్యోగులను 15 గురిని ప్రారంభముననే (బ్రిటిషువారిసహాయ తొలగించిరి. వారిలో సర్దారు కాలాసింగు (చీఫ్ కమిషనరు అఫీసరు), భాయా శేజ సింగు (కలీలు) గార్లను చెరసాలలోనుంచి, పోలీసు మా పర్మిటునుగూడ జీవనసింగుగారిని అరెస్టుచేసి ఆయనవైన కేసు చేసిరి. సిటీమేజిస్ట్రేటు ప్రారణమినిపుడు, ప్రాసాన్మినిపుడు, బ్యాండ్ వలు కమిటీసభ్యుడు మున్నగువారిని 12 గురిని జైలులోనుండి తొలగించిరి. వారిలో సిటీమేజిస్ట్రేటు కప్ప కక్కినవారందరను సిక్కులు అని కిరొవజీసంఘమువారు జూలై 29 వ తేదీన ప్రకటించిరి. (హిందూ)

మధురలో కల్లుదుకాణములు

సాలినా యిబారావేలము

ఈ నెల 1 వ తేదీన మధురలో తాలూకా కచేరీలో కల్లు దుకాణముల సాలినా యిబారా వేలమును ఢిల్లీ కలెక్టరు జరిపించెను. మధురకలెక్టరులు నున్న నాలుగు దుకాణములను 109,200 రూపాయలకు అమ్మివేసిరి. గత వర్సాదా యము 1,41,000. మధురకలెక్టరాని, 30 దుకాణములను 1,96,728 రూపాయలకు అమ్మివేసిరి. గతవర్సా రాదాయము 3,67,440 (ఆ. వె.)

డా॥ వరదరాజులునాయుడుగారు

ఉసిలంపల్లిలో కేసు విచారణ

3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు ఉసిలంపల్లిలో కలువీవిజనులు మేజిస్ట్రేటుగౌరవుల కేసు విచారణ ప్రారంభమైరి. ఢిల్లీకి పోలీసునూపర్మిటు మున్నగు పోలీసు ఉద్యోగులందఱను కొద్దు వచ్చిరి. రామస్వామి నాయకరు, దండపాణిపిల్ల, వైద్యసాధనాధ్యయ, వారాయణస్వామి అత్యుప గార్లు మున్నగు కార్య గమనకలులు వలపురు కొద్దువచ్చిరి. నాయుడుగారు వాదించలేదు. నేటుమె.టు నిచ్చిరి.

ప్రేటుమొంటు

కేసు దోషినియు నిర్దోషినియు కూడ తెలుపను. సం చారసంభావనా స్వార్థము ప్రతిష్ఠికిని జన్మపాత్రు. మద తాద్యములు వాకు పంపిన ఉత్తరువు ఆక్షరము నిరంకుశము నిర్దేశము. ఈ ఉత్తరువులను పాటల ప్రధానపాత్రులకు భంగము కలుగుదున్నది. అత్యుపగారమును నిజపుకొనగోస నేను దానిని తిరస్కరించుట కంటే పాథశాంతరము లేదు. బహిరంగపరంగ పరిశ్రాస్యత్ర్య సంరక్షణార్థమే నేను దానిని తిరస్కరించి ఉత్తరు పాలెములో ఒరిగిన సభలో నిర్దేశము ప్రకారము నొసగితిని. ఆనమావేళమును ఎల్లవారిని విచ్చలవిడి గా రా నీ య లేదు. కాంగ్రెసుసభ్యులను కాంగ్రెసుపట్ల సానుభూతి కల వారిని మాత్రమే రా నిచ్చిరి. వారికందరిని టిక్కెట్లుచ్చిరి. టిక్కెట్లులేవారి నెవ్వరిని రానివ్వలేదు. ఆయవలన ఉత్తరువాలెం పోలీసు ఉద్యోగులు నిధువచ్చుటకు నిలలేక టిక్కెట్లు కావలెనని పోలీసు యినెవ్వరును నుందరం ఆయ్యరుగారు అధ్యక్షుడనగు నన్నుడుగా నేనువలించితిని. కాంగ్రెసుకు ప్రతిపాటినివా రాసభకు రావననుమే లేదు. అట్టిచో ముద్రికనుగా నా ఉపకారమువలన అల్లరిజరుగును అందువలన కాంతికి భంగముకలుగునని అంతరాత్మ ను గుర్తించిన ఏ ఉద్యోగియైన నెటులచెప్పవలదు? దౌర్జన్యము జరిగిన మా జాతీయోద్యముకు నిరోధముకలుగును. కాన దౌర్జన్యము కలుగుటందే చేయుటకు న్యాయక్రమ రక్షణోద్యోగుల కంటే నే నే హెచ్చుగా శ్రద్ధలూరియుంటిని. కాన నేను కాంతికి భంగముకలిగించునట్టియు (ప్రజలకు మనస్తాపమును కలిగించు నట్టియు ఏ నేరమునై చేసితినుట సర్వాబద్ధమని నేను నిర్ధారణగా తెలుపుచున్నాను. కాని మీరు నాకేకీకేసినను నేనం గిరించెదను. అనిర్బంధసంభావనా స్వార్థంత్ర్యము ముఖ్యతకును స్వార్థంత్ర్యమై యుండదానిని రద్దుచేయుటకు పట్టుకలతో చేయుచున్న ప్రయత్నమును విఫలమొనరించుటకు మహారాష్ట్రకు గు త్యాగమును కష్టాభిషేకమునే సాధలములని నాయుడుగారు నడిచిరి. (ఆ. వె.)

ఆరు నెలలు క తీ న శిక్ష

300 జర్యానా లేనిచో మరి 6 వారములు

కఠినశిక్ష చేయబడెను

డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారి కేసులో 3 వ తేదీ సాక్షులను తీర్పుచెప్పబడెను. ఆరు నెలలు కఠినశిక్ష యు 300 రూపాయలు జర్యానాను జర్యానాను చెల్లించని చో మరి ఆరువారములు కఠినశిక్షయే చేయబడెను. నేడు (4వ తేదీ) ఉదవాను నాయుడుగారిని వజ్రుర చెరసాలకు పంపిరి. (ఆ. వె.)

ద్రవిడ రాష్ట్రీయ మహాసభ

శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీగారు

రాష్ట్రీయమహాసభతో రాష్ట్రీయ భిలాఫతుసభనుగూడ జరు.దలచిరిగాని ప్రభుత్వము నిలిపివేయబడెను అని రాష్ట్రీయ భిలాఫతుసంఘ కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

భిద్దరు ప్రదర్శనము

నేలములో క్రొవీరియామార్కెటులో యీ నెల 18 వ తేదీన శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీగారు భిద్దరు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించెదరు. (ఆ. వె.)

తమిళనాడు బ్రాహ్మణేతరులు

తిరుమనాపల్లి అగస్టు 3:— ఈనెల 18, 19 తేదీలలో జరుగు తమిళబ్రాహ్మణేతరుల గమావేళముకు రాదునాడు రాజాగారి రథ్యభిషేక నెన్నుకొనబడెను.

బొంబాయి శాసనసభ

రాజకీయ ఖైదీలనుగూర్చిన ప్రశ్నోత్తరములు

మహమ్మదాలీ షాకతాలిగార్ల విడుదలు

మాలావా మహమ్మదాలీ షాకతాలీ డాక్టరు కిచలు గార్లు మున్నగు ఫటావాఖైదీల విడుదలనుగూర్చి సరియైన తేదీని కేమిడు తెలుపజాలము. వారిలో ఎవరికంతకాలమును జరాయుచుబడినో దానినిబట్టి ఆ తేదీలు నిర్ణయింపబడును అన ప్రభుత్వసభ్యుడు నుడివెను.

ఖైదీలను కొరడాదెబ్బలు కొట్టగూడదనుతీరాన్యము

“చెరసాలలో నిబంధనల నల్లంఘించిందలకు ఖైదీలను కొరడాదెబ్బలు కొట్టగూడదను తీర్మానమును (తివేదిగా రుక పాడించిరి. ఈశిక్ష ప్రాతికాలపుమోటుకే. అంగ్లేయులెప్పుడును బాధితుల పట్లనే సానుభూతిని కలిగియుండెడి. ముఖ్య విషయముకొట్టియే కలదు. అది భూకదయ. అంగ్లేయులన్ను కొరడా దెబ్బలు కొట్టుట మానినచో భాగ్య తీయులను గూడ కొట్టగూడదు. యవనములను విద్యాధితులను రాజకీయముల కొరకు కార్యసాములకేగి. వారి రాజకీయదీక్ష ను రూపుమాపుటకు ప్రారముగా పగవీర్యకొనటకు వారిని కొరడాలతో కొట్టుచున్నార. ఏదేమున్నదైన (క్రూరతలవల్ల రాజకీయఖయదల దీక్ష ను రూపుమాపుట సాధ్యమా? బొంబాయి వి శ్వ వి ద్యా ల యమున వి. ఏ. పట్టము నుబడెననవాడును మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయకార్యగమనంక కార్యదర్శియనగు జేవుగారిని ఎరవాడ చెరసాలలో కొరడాతో గొట్టిరి. ఇదిచాల ఆక్రమముని (తివేదిగారునడిచిరి.

శిక్ష చేయుట సంస్కరణ కొరకుగాదు. బాధననభవింప జేయుటకే. అపరాధిని క్షమించుటకు భర్తయునుమాన్యులందరు నంగీకరించియున్నారు. అది మానవక్రమే. శిక్ష ననుభవించుటలో బాధ కలుగక మానదు. ఒకసారి కొరడాదెబ్బలుతిరిగిన అపరాధి మరల నా సరమును చేయదు. అట్టి నేరములను పాశ్చాత్యులు చేసినచో వారినిగూడ కొరడాలతో కొట్టవలసినదే. మూర్ఖు పేట ఖైదీలకు విధింపబడిన కార్యములను వారు నెరవేర్చురైరి. పనిచేయకుండుటకు వారు పంతము బట్టిరి. వారు దే కథకురై చెరసాలకేగిరి కాని చెరసాలలో నియమములను నెల వేర్చురైరి. అదిచాల హాసకరముగాన వారికి విధేయతను నేర్పటకు ఉద్యోగులు వారిని కొరడాలతో కొట్టిరిని హామీనెకటరి నుడివెను.

అంగ్లేజీమున ఖయదీలు జయిలరను కొట్టివచ్చును తిరుగుబాటు చేసినపుడును మాత్రమే వారిని కొరడాలతో కొట్టెదరు. ఈ తేజముగూడ నాపద్ధతికి ఏల ఆవలంబింపరాదని హామీ గోవిందజీ నేటుగారు నడిచిరి.

చెరసాల నిబంధనల ప్రకారమే మున్న ఖైదీలను కొట్టిరి. వారికి నియమించిన పనిని వారు చేయకపోవుటయేగాక యితరులకు గూడ నటులబోధించిరి. కాన నది తిరుగుబాటే జగును. కక్కినసాధనములన్నియు విఫలమగుటవలననే కొరడాలతో కొట్టిరి. చెరసాలల నియమములకు భంగము కలిగించునట్టి ఏ చట్టమును నేనామోదింపను. చెరసాలలో తిరుగుబాటును కలిగించుట కరకాళ మొనగుటకంటే ఎరెనో కొంచెరి కక్షిం ముటయే మంచిది. తిరుగుబాటును కలిగించుటకు, బాధ్యతగల ఏ దొరకమును గూడ నంగీకరింపదని హామీ గో హయకరుడు గారు నడిచిరి. ఈ తీర్మాముకు 28 మంది అనుకూలరు. 46 మంది ప్రతిపాటురు. శిక్ష యు విగిహాయినది. (ఆ. వె.)

కాశీయందు జరుగు సభలు

బెనారసు, అగస్టు 4:— ఈనెల 19, 20 తేదీలలో జరుగు హిందూసభ యనంతరము అచ్చటనే అరవ సంస్కృత సారస్వత సమావేశము 20, 22 తేదీలందు జరుగును. (1) సంస్కృతాభ్యసనవర్ధి, (2) సంస్కృత సారస్వతాభివృద్ధికి ఉపాయములు (3) సంస్కృత పండితుల కుప్రత్యాపా మొనగుట, (4) జ్యోతిషము, ఆయుర్వేదముల సభ్యసిండుట మొనలగునపుడు లీ రెండర సభయాయ చ్చుంపబడెను. మహాసభ నెల్రలు హిందూకళాళాభివనములందును సాధ్యుత సభ విశ్వవిద్యాలయ భవనములందును జరుగును. అగస్టు 28 మొదలు 25 తేదీలవరకును పురమందిరమున, సంయుక్త పంకజాల మితివాద సభ జరుగును.

భారతకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ

విశాఖపట్టణ ప్రమాణేతము

అవస్థానభవన జరుపుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము

ఘూర్జరనాయకుల తంతివార్త

“కొండవల్లి కృష్ణభాగవతుల కోరికమూలమున మిగిలిన విశాఖపట్టణమున మరల స్థాయిసంఘసభ ఏర్పాటు చేసితిరి. మేము సభకు రాజాలనందులకు చాల చింతించుచున్నాము. ప్రస్తుతము అవసరకాంగ్రెసు మహాసభను జరుపుటయే ముఖ్యకర్తవ్యముని నూచించుచున్నాము. విశాఖపట్టణమున సభజనక దగిరిది గారు” అని మహాదేవ జేకాయ, దేవదాసు గాంధీ, దర్శానాపాపాబు గోపాలదాసు జేకాయ, కలిదాసు జవేరిగారు విశాఖపట్టణమునందున్న భారతకాంగ్రెసు సమాఖ్యకును తంతివార్తను పంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

భారత కాంగ్రెసు కార్యసాధనమువారి రిపోర్టు ఇప్పటివరకును (3 వ తేదీ) రిపోర్టులకు ఏమియును తెలుపలేదు. చివరకు యిటుల నొక రిపోర్టును ప్రకటించిరి.

అమోదింపబడిన తీర్మానములు

“కన్యా సమన్వయసూచి (విజ్ఞాన దోరతమువారు చేసిన పరిష్కారములను) బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునం దేదేయమునూడ భారతీయులు అక్కరావరణమున భంగము లేకుండ ఆయాతేజములవారిలో సమానముగ నాదరణను వర్తించునట్లు బడయుట కవకాశము లేదని స్పష్టమైనది గాన భారతీయుల ఆగ్రహమును వెల్లడించుటకు దేశమునం దంతటను ఆగ్రహప్రదర్శక మొనరించుటవరకు గాన ఆగ్రహము 26 వ తేదీన దేశమునం దంతటను కాంతియు తమకు మారటము జరుగవలెను. అనాడు ప్రతిగామమునం దభిజనము జరుగవలెను. భారతీయులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపద్యమున కిరుగుదూరు. సామ్రాజ్యసభకు పోరాడదు. సామ్రాజ్యదేశ ఉత్సవమును జరుగనూడదు. సామ్రాజ్యసంబంధము లగు సర్వకార్యములను బహిష్కరింపవలెను”. అను తీర్మానమును అన్నిసభలలోను అమోదింపవలెను. అతిముఖ్యములగు ఫలితము లీ పరిష్కారమునం దిమిడియున్న వని మనదేశమునందలి అన్నిరాజకీయవర్తముల వారునుగూడ నంగీరించిరిగాన రిక్కిన విషయములలో నెట్టివిధివిధానము లున్నను యీకెనియావారటమునందు అన్నివర్తముల వారునుగూడ చేరుట కభ్యంతరముండ గూడదు” అను తీర్మానము 2 వ తేదీ సాయంత్రము విశాఖపట్టణమున జరిగిన భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభలో నామోదింపబడి ని కాంగ్రెసు ఉద్యోగులు ప్రకటించిరి.

స్థాయిసంఘసభ

నేడు (3 వ తేదీ) సాయంత్రము 4-30 గు భారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘసభ ప్రారంభ మగును. (ఒకవిలేఖరి-3 వ తేదీ).

విశాఖపట్టణమున జరుగనున్న సభలకు వచ్చు వాసుకులకు లెగిన మర్యాద చేయటకు యీ పట్టణమునందున్న అన్ని పక్షములవారును కలసి కేంద్రగా పనిచేయుచున్నారు.

* * *

అరుదెంచిన నాయకులు

దేశభక్త కొందా వేంకటాచల్య (అభ్యుదయ), ఆంధ్రతత్వ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య (కార్యదర్శి), సి. రాజగోపాలాచారి, గంగాధరరావు దేశపాండి, బిర్లి జోసెఫ్, అక్షయ హాసారాయణసింగు, గజనల్లి రామచంద్రరావు, బులుసు సాంబమూర్తి, టంగుటూరి ప్రకాశం, శ్రీమతి సరోజినీదేవిగార్లు వచ్చిరి. చాలమంది కేపు 4 వ తేదీన వచ్చెనని తెలిసిరి.

2 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు వరంత రావు బుచ్చి హైదర్ రావుగారి ముదియను కార్యసంఘసభ జరిగినది. ఆ సభకు కార్యసంఘసభ్యులు అర్జునమూర్తిమే వచ్చిరి. అవసరభతు సంబంధించిన విషయములను స్థాయిసంఘసభలో చర్చించుట కనుమతించినది తెలిసిరి. అవసర సభకు జనమలెననియే చాల ముగ్ధులును అభిప్రాయపడిరి.

సింగారి వేలుగారి తంతివార్త

“అమోదము కావటముననే అవసరసభనూడి ఆవసర కార్యక్రమము యగును. అవసరసభవారి తీర్మానమునకు రెండుపక్షములవారును గూడ బద్ధులుకాదు. ఎన్నికలు జరిగిన

పిమ్మట దాని ఫలితము తెలియకే రెండుపక్షముల వారికి నిగూడ మైకము తొలగును. ఆత్మచాత్యకముగ తప్పదు. కాకినాడలో జరుగు కాంగ్రెసుమహాసభ జయప్రదము కాగలదు” అని సింగారివేలుగారు చెప్పిపురినుండి విశాఖపట్టణమునకు స్థాయిసంఘసభ వారికి తంతివార్త పంపిరి (హిందూ)

2 వ తేదీన రాత్రి 7 గంటలవరకును కార్యసంఘసభ జరిగినది. వారి 4 లో చనలు కడుగోవ్యముగానుంచబడినది. 8-వ తేదీ ఉదయమున 8 గంటల వరకు కార్యసంఘసభ ప్రారంభమైనది.

3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 20 మందిసభ్యులు కంగరాప్రెమునండి వచ్చెనని తెలిసిరి. (స్వరాజ్య)

ధూళిపూడి

లోకమాన్య బాలగంగాధరని వానికోత్సవము నిన్నటి సాయంత్ర మొగంటులకు కాంగ్రెసువారి యాదమాన్యము (కొండ లోకమాన్యని వానికోత్సవము, మేకతాళములతో విద్యార్థులు కతాములును మహామహులగుటయు భరించి జాతీయగీతములు రాదుమంద (గామకాయములు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిగారు తదితరులును పాల్గొని పరమాత్మావాహనతో జరుపబడినది. ఆత్మవాసంతము చచ్చుచుండు భజన యోగి లోకమాన్యగారి వారకేళ ఫలాన్ని ముచ్చి విరమించిరి. జాతీయ విద్యాలయమును తిలకుగారి జీవితమును గూర్చి యువకృషింక బడినది. (ఒకవిలేఖరి)

ఫలప్రసరం

ఆగ్రహ 1:— కేటినము లోకమాన్యనివర్తతి ఉత్సవము జరుపబడింది. ఉదయమున స్వదేశవస్త్రములు వీధులమెట్లు విక్రయింపబడినవి. వీధులకు విద్యుత్తు పంపివెట్టవలెనని సాయంత్రము మంగళవాయిద్యములతోను, స్వరాజ్యవస్త్రాంబులతోను, తిలకుగారి పటము ఉపేక్షింపబడినది (ఒకవిలేఖరి.)

కొండరాబాదు కంటోన్మెంటువాత్తలు

కొండరాబాదు, ఆగ్రహ 2:— ఇటీవల నొసర్పబడిన కంటోన్మెంటు కారణమునందల్గున కొండరాబాదు కంటోన్మెంటు కమిటీ క్షురవారము లధికముగ చర్చలోనికి వచ్చెను. ఈకమిటీ యందొదిగవకుల నైకాధికార సభ్యులసంఖ్యకు ఎక్కువ కేయటకుగాను మాండింగు అఫీసు చాలమంది నైకాధికారులను సభ్యులుగనియించెను. 1923 సం. నావున అక్కామడేమను ఆఫీసు ఆవరణలో బెట్టుటను గురించి గతసమావేశమున చర్చనొగినది. స్వల్పకృద్ధిలో కంటోన్మెంటు కమిటీలలో నిలిచియుపోయెను తమ గృహములను భారతీయవలెనని గోరుటకే కాదన బధికార మొనగుచుండెను. అన్ని భాగములకు నీయమును వర్తింపజేయుట చాలగలెదనియు చాలకాలమునండి చాలమంది అధికారులు, వర్తక కార్యాలయములను ఇతరులును అచ్చట నిలిచియుండుననియు వీరికి స్వల్పకృద్ధి కధిలో గృహముల భారతీయరావని ఇతర సభ్యులు దెలిపిరి. కాని నైకాధికారుల ప్రాబల్యముచే వీరిపతిపాదన నిరాకరింపబడినది. బోలొరమునందలి గృహముల అద్దెల పెట్టకవలెననియు కంగరెండును నిదివరకు గానించబడిన తీర్మానము నీ సమావేశమున కమాండింగు అఫీసు రద్దుజేసెను.

ఒక ఆర్మికార్య

ఇండియన్ మరఫింగుల పటమును మువ్వారగు బుల్లొఖాదరు నలుగొందు 100 గోయజి మరణించి యుండెను. ఆర్మికార్య యొక్క కొనియుండుని అనుకొనుచున్నాడు. రాజ్యపరిషత్ ఆగమనము

నవంబరుమాసమున రాజ్యపరిషత్ ప్రాదరాబాదును దర్శించునని దెలియుచున్నది.

నైజాము కొన్నిలు

నైజాము, కాన్సులభ్యుదయ 45. ఫలిప్యాన్ మాల్కాగారు తమ కదలిక రాజీనామా నొసగవనియు, 10 జనవరినాటి పర్యటనానంతరమువరకు అధికారమున నుండవలెనని నైజాముగా రాతిని గోరింపబడిన దెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

గిరి న గుంటూరుయందలసభ నివకొండి తాలూకా మహమ్మద్ (గామములో శ్రీ గంధలనూడెం మహారాజాగారి ఆధ్వర్యతక్రింద జరుగుననియు కాంగ్రెసు ప్రత్యేకసమావేశమును గురించి తేదీన కిర్వాక సభ జరుగుతేము స్థిరపరచి వెల్లడిపరచబడుననియు ఆహ్వానసంఘాభ్యుదయ లగు గోపాలాని తానుతింగయ్యగాను వెల్లడుచున్నారు.

మృతులగు పార్శ్వల యుత్తర

క్రియలు

పూర్వాచారవరాయణుల విజయము

బొంబాయి కార్పొరేషను నందు చర్చ

బొంబాయి, ఆగ్రహ 3:— మూడు దినముల తీవ్రచర్చ జరిగిన తరువాత బొంబాయి కార్పొరేషను వారిదివడును, మృతులగు పార్శ్వలకు శ్మశానవాటికను ఒక అగ్నిదేవాలయమును నిర్మించుటకు మునిసిపలు ప్రత్యేకము నొసగవలెనని గోరుచు పార్శ్వలమియేమను సంఘమువారింపిర దిరభావ్య నిరాకరింపబడినది. సంఘసంస్కర్తలగు నల్లసంఖ్యాకులు పార్శ్వల కవములను పాతివెట్టుట గోరుచు నీవరభావ్యము వెట్టుకొనిరి. హిందూ సభ్యులు కొందరు తీసిని బి.పి.సి.కి. ఈ ఇతరతరగతుల వారి నైనను పార్శ్వసంఘమువారు తీవ్ర మగు నాంవోళనను సాగించుచు బెరించుచుండిరి. ఈ మూడు దినములందును, సభాభవనమున భవము క్రిక్కిరిసి యుండెను. చాలమంది శ్రీమతి గూడ నచ్చటగలరు. “జేము జేమును” అను ఖితికాంపాదకు డగు పి. జె. మర్కెగారు వీరికి ప్రతిపాటుముగ పూర్వాచార వరాయణుల వత్తుమున వాదించుచు, మానిసిపలు భూమిని వైసంఘమువారి కోసగుటకు వీలులేదని ఆక్షేపించిరి. చాలసరిరణలు ప్రతిపాదించబడినను అన్నియు నిరాకరింపబడి మర్కెగారి ఆక్షేపణయే నెట్టెను. ఈ విషయము సభ్యులు (ప్రకటించినట్లును) ప్రత్యేకములం దుత్సాహ మువరకును హెచ్చిరిమ కాంక్షుని భుజములమీక నెక్కించుకొనిపోయిరి.

పట్టవగలు బందిపోటు

పోస్తుమాస్తరు చంపబడుట

కలకత్తా, ఆగ్రహ 4:— కలకత్తానందు పట్టా మధ్య భాగమున కలకత్తాలోని పట్టియందు పోస్తు ఆఫీసున దారుణ ముచు బందిపోటు జరిగెను. బందిపోటువారలకు భవము నొప్పగింపక పోవుటచే పోస్తుమాస్తరు అమృతలాలు కేగారు రివాల్వరుతో కాల్చివేయబడిరి. బందిపోటు వారలలో నొకడు కట్టుకొనబడినది. భవ మేమియు పోలేను.

తపాలాఫీసు చాల సమయ గొండులయం దొకసన్నని వీధియందు కలదు. నలుగురు మనమృతుల మర్యాదసభలకు దుస్తులను భరించి వచ్చిరి. ఆపస్తమ కార్యాలయమున ముగ్గురు గుమాస్తాలు తమ పనులను చా మొనర్చు కొనుచుండిరి. కచ్చిన సన్నరిలోను ముగ్గురు మొపల నుండిరి. ఒకరు పోస్తు మాస్తరులందరకు నిరికల్గురును గురివెట్టి ఆదినమున కచ్చిక భవనాంతరము ఇచ్చివేయవలెనని గోరుగా నారడు నిరాకరించెను. వెంటనే బందిపోటుదారుడు రెండుగుండ్లు ప్రేల్చెను. అమృతలాలు వెంటనే మరణించెను. వెంటనే బందిపోటు దార్లందరకు పారిపోవుచు వెంట తిరుముకొని వచ్చుచున్న వారివై రివాల్వరుల ప్రేల్చుచు వరుకెత్తిరి. ఒకభారతీయ యంతరును ఎరిమాకాయను బంకక వారిని వెంటనంటి ఆదొకరిని కట్టుకొనెను. ఇతరలో మిగిలినవారు ఆదనికి సహాయముగ జని బందిపోటుదారుని పట్టి దెచ్చి పోలీసుల వశపరచిరి ఆదినమున కార్యాలయ వనూళ్ల మొత్తము 1021 లలో నేమియు బందిపోటుదార్లకు విక్రలేదు. పోస్తుమాస్తరు 15 వక్సరముల నేవ నొనర్చెను. ఈతనికి 35 వక్సరముల వయస్సుండును. ఇవపురకు బహుమతును ఇవపురకు పుత్రికలును, భార్యయు కలరు.

మిరటటు కొట్టాట కేసు

మిరటటులో మహమ్మదీయులను కొట్టుటకు 30 మంది కుండులను తీసికొని కల్లెండులకు నైకకాఖిలో గుమాస్తాగా నున్న బహద్దరలాలుగారికి 100 రూపాయలు హత్యాకాజేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఆగమనము:— 45. పి. ఎస్. కిరప్యామి ఆయ్యరు ఎ. నై. జి. కేంబెలు (రెవెన్యూబోర్డు సభ్యుడు) గార్లు బొంబాయిమెయిలు బండిలో వచ్చిరి.

జలందరున మొదటితిరగతి మేజస్ట్రేటుకు లాలా కింకరదాసుగారు తెచ్చిన మానవత్తు దావాయందు భాయి పిలిచి సింగుగారు ప్రాసిక్యూటరుభవించిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1928. వ సం. ఆగస్టు 4 వ తేది

శనివారము

నూతనావకాశము

నిర్బంధములు బల మగుకొలదియు, దేశమును కఠినపరచు లక్ష్యమునుచున్నట్లు గ్రహించవలయును. ఇట్టి పరితలలో జయమొందినగాని, భారత దేశము గమ్యస్థానము జేరదు. తాత్కాలిక సంకటముల జూచి కేజరింగొండెవారు, జాతీయోద్యమ తత్వమును కనుగొనలేదని యాహించవచ్చును. హిందూ దేశము నీలరంగుమున నెడర్కొనడి పెక్కు కష్టములు, తుదికు లాభము నే గలిగించకపోవు. నిర్బంధవిధానమును దేశముపై తీవ్రముగ విధింపవలసివచ్చుట, జాతీయోద్యమ బలహీనమునకు గాక దానిదార్శ్యమునకే కారణమని ఎంచవచ్చును. దేశము నిద్రనుండి మేల్కొని చలనము గొంచుచున్న దనుట స్పష్టము. ప్రపంచములో నేజాతీయమున కష్టముల ననభవింపక స్వరాజ్యమును గడించునా? మితవాదులను సయితము క్రొత్త మార్గములవంకకు దృష్టి మరల్చునట్లు జేయుటకు, కెనియా సమస్య లెలవనితలంపుగ తోడ్పడుచున్నది. కెనియా కరిహార్తును సమర్థించ వారుండజాలరు. సి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు వి శాఖ పట్టణములో నుడివినట్లు, కెనియా సమస్య దైవసంఘటనమనియే చెప్పవచ్చును. భారతీయుల నిజ శక్తి బయల్పడుట కీ సమస్య తోడ్పడుచో, ఇందునుగూర్చి చింతింప నవసరముండదు. ఈనెల 26 వ తేదిన కెనియా నిర్ణయమున కి సమ్మతి జూపుటకు, హిందూ దేశమందంతటను శాంతియుతమగు హరితాళమును జరుపవలయునని, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక సభవారు తీర్మానించిరి. సామ్రాజ్య ప్రదర్శన మునుండియు, సామ్రాజ్య సమావేశమునుండియు, సామ్రాజ్య త్వమునుండియు, ఇతర సామ్రాజ్యవ్యవహారములనుండియు భారతీయులు వైదొలగవలయు నని గూడ గోరబడెను. అతివాదుల నబదు వారు మాత్రమేగాక, శాస్త్రీగారి బోలు మితవాదులు సయితము ఇట్టి సూచనల గవించుట, కాలస్యభావమని చెప్పవచ్చును. ఎన్ని మార్గముల నాలొచించినను, ప్రస్తుతస్థితినుండి బయల్పడుటకు సహాయనిరాకరణము దప్ప వేరుసాధనము గనుపించకున్నది.

సహాయనిరాకరణము పనికిరాని ఎవ్వ రెన్ని చింతముల బలికినను, అది దప్ప వేరొక మార్గమును జూడజాలకున్నాడు. హైందవ రాయబారులలో నొకరిగు కామతుగారు మాత్రము, తామవలంబించదలచిన కఠిని సహాయనిరాకరణము కాదని చెప్పిన జెప్పవచ్చును. కాకస్టిట్యూషనును దాటి తాము పోమని పలుకవచ్చును. శాస్త్రీగారును ఇట్లుచేత చేరినది. కాని, ఏ పేరు బెట్టినను ప్రభుత్వసభ్యులు రాజనామా నీయవలయు ననుటయు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యప్రదర్శనమును బహిష్కరింపవలయు ననుటయు, సహాయనిరాకరణము గాక మరి ఏమగునో తెలియదు. ప్రభుత్వమునుండి భారతీయ సభ్యులు రాజనామా నిచ్ఛనెడల, కేవల తాకెదృష్టితో జూచునెడల, తాత్కాలిక లాభములకు నష్టము గలుగవచ్చును. భారీ స్థానము

నాక్రమించడి సభ్యులు ఇంతకన్నను అసమర్థులుగ నుండవచ్చును. వీరు చేసిన పాటి లాభము నయినను కేయబాలక బోవచ్చును. ఎన్నటికయినను రాజగదురు మార్గము దప్పిపోవచ్చును. రాజనామా నిచ్చిన సభ్యులు పోరాటము నెడర్కొనలేక పారిపోయిరిని, ప్రత్యర్థులు అకహసింపవచ్చును. మితవాదుల మామూలువాడమన కిట్టి సూచన ప్రతి కూలముగ నుండవచ్చును. కాని, త్యాగమువలనను, లాభాప్యములను పాటింపక అన్యగౌరవమును క్షీంచకొనుటవలనను, దేశమభ్యున్నతికి వచ్చు నని సమ్మతించి మాత్రము, రాజనామాల నివన, సహాయనిరాకరణ మనినను, ఎవరను వెలగొందరు. లోకాలో సమస్యకొరకు, రాజప్రతినిధిగారు రాజనామా నీయవలయు నని గాంధీమహాత్ముడు కోరుపుడు పరిహసింది, గాంధీకి రాజకీయ పరిజ్ఞానము లేదనిన మితవాదులు, నేడు అట్టి కోర్కెనే గోరుచున్నాడు. త్యాగమువలన, స్వాతంత్ర్యోత్సాహం కెక్కుడు ప్రోద్బలము గలుగునని మితవాదులయినను సూత్రప్రాయముగ గ్రహించుట యదకులమగు మాట్టే. సమీప నాపచేనే కండునను సామ్యమున, సహాయనిరాకరణోద్యమము సహజమనినవారే నేడు దానిని శరణ్యముగ నైకొనుచున్నాడు. మితవాదుల కట్టుదల తుదివరకు నిలుచునా, లేక మధ్యనే గాలి కెగిరిపోవునా యని పలువురు విచర్చించుట సహజము.

ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సునకు సర్. సప్రూగారు హైందవ ప్రభుత్వ ప్రతినిధిగ వెడలి యుండిరి. శాస్త్రీగారి యుద్దేశము ప్రకారము, ఇంపీరియల్ సమావేశమును భారతీయులు బహిష్కరింపవలయును. సర్ సప్రూగారు మితవాదనాయకు లగుటచే, వారిపు డేమి జేసెదరు? ఇంపీరియల్ సమావేశమునందు కెనియా నిర్ణయమును దెచ్చుట కవకాశము గలదా యని దెలుపగోరుదు. సప్రూగారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తంతివార్త సంపిరి. అట్టి యవకాశము లేదని, ముందుగానే జెప్పవచ్చును. ఇంపీరియల్ సమావేశ కార్యక్రమమునందీ విషయము రాదని, ప్రభుత్వ ప్రకటనముబట్టి స్పష్టమగుచున్నది. వలసరాజ్యముల భారతీయుల విషయమును గూర్చి చర్చించుటకు నిబంధన లంగీకరింపవని, హెయిలీగా రిదివరకు స్పష్టపరచి యుండిరి. ఇట్టి సందర్భములలో సప్రూగా లేమి జేసెదరో ముందగాని తెలియదు. ఇంతవరకును మితవాదులు అనేకావకాశములను బోగొట్టుకొని నందులకు, ప్రస్తుతావకాశము నయినను సద్వినియోగపరుచుచో, దేశాభ్యుదయమునకు తోడ్పడెదరు. లేనిచో, తమ ధర్మమును పూర్తిగ కోల్పోయెదరు. కెనియా నిర్ణయము మూలమున శాస్త్రీగారి కింతకాలమునకు భ్రాంతి దొలగినందులకు సంతసింపవచ్చును. అనేక వాగ్దానములకు భంగము కలుగుటచే, హిందూ దేశమున కింతకాలమునకు భ్రాంతి వడలినదని, శాస్త్రీగారు కలుకుట గొప్ప విశేషము. భ్రాంతి దొలగి, హిందూ దేశమునకు శకూరిన ఉన్నతస్థితిగూర్చి శాస్త్రీగారు గంభీరంపన్యాసముల గవించి ఎంతకాలమో గాలేద. కెనియా నిర్ణయమువలన గాని, వారి మోహము వీడలేదు. కెనియా నిర్ణయము సంగీకరించుట యసంభవమని శాస్త్రీగారు బలకుట, గట్టి పలుకే. కెనియా నిర్ణయమును కపటమనియు, బూటకమనియు, శాస్త్రీగారు పేరిడుట జూడ, వారికి మితలేని యాగ్రహము గలిగెనని దలపవచ్చును. కెనియా తెల్లవారు పశుబలము నుపయోగించెద మని భయపెట్టి ఇట్టి నిర్ణయమును సంపాదించిరిని, శాస్త్రీగారు స్పష్టపరచిరి.

ఇంతకన్నను బలవత్తరముగ బలకుటకు వీలులేదు. స్వరాజ్యమున్నచో, కెనియా నిర్ణయము గూర్చి విచారించ నవసరము లేదని సర్ అలీ ఇమాంగారును, సాధ్యమగుంత త్వరితముగ స్వరాజ్యమును సంపాదించిన గాని, ఈ స్థితి దొలగదనియు సర్ సప్రూగారును బలకుట మితవాదుల నూతనదృక్పథమునకు నిదర్శనము. సప్రూగారు దెలిపిన సంగతినే జాతీయవాదులు చాలకాలము నుండియు నెత్తిననోరుబెట్టుకొని జెప్పుచుండిరి. కాని మితవాదుల కిది రుచిండయ్యెను. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని భారతీయుల దుస్థితి దొలగదని మితవాదనాయకులకు స్పష్టమయినయెడల, అందుకు వారేమి జేయదలచిరి? శాస్త్రీగారు దెలిపినట్లు ఇంగ్లండు వాగ్దానములను సమ్మతి వీలు లేకయెడల, స్వరాజ్యసిద్ధికి వారెట్టి మార్గ మవలంబించెదరు? వారి కేడియిన విధానము గాని త్రోవగాని గలదా? ఆ సంగతిని మితవాదులు వెంటనే తెలియజెప్పవలయును. సహాయనిరాకరణ పక్షమువారిలో వారి కరుణమున చేతుల గలుపుచో సత్వరకార్యసాఫల్యము గలుగుట నిశ్చయము. తాత్కాలికాగ్రహము జూపి, మితవాదులు పిమ్మట మెత్తపడెదరో, లేక ఫలప్రదములగు మార్గముల నవలంబించెదరో త్వరలో తెలియగలదు. ఇండియా మంత్రిగారు కెనియా నిర్ణయము సంగీకరించి సమర్థించుటచే, దానిని తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడెదరను నాశ యంతరించెను. కెనియా నిర్ణయము ఆశాభంగకర మనియు, అసమ్మతి జూపుచు దాని సంగీకరించెద మనియు రాజప్రతినిధిగారు ప్రసంగించినందులకే, ప్రభువుల సభలో బ్యూఢావ్ ప్రభువుగారు తప్పుపట్టిరి. పీలుప్రభువుగారిందుకు బదులుచెప్పుచు, కెనియా నిర్ణయమును రాజప్రతినిధిగారు ధిక్కరింపరని అభయముపలికిరి. ఇట్టి సందర్భములలో భారతీయులు స్వశక్తి మీదనే ఆధారపడి, తమ ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుట ధర్మము. అసహాయోద్యమమే ఇందుకు సాధనము. నూతనావకాశమును భారతీయులు పయోగించుకొందులేని, వారి మనోరథ మవలీలగ సిద్ధర గలదు.

నష్టపరిహార సమస్య

హూసమస్య రానురాను మరింత క్లిష్టస్థితిలోనికి వచ్చుచున్నది. ఫ్రెంచివారికిని బ్రిటీషువారికిని ఎడబాటు విస్తరించుచున్నది. ఉభయులును ఏకీభావము జూపుటకు మారుగ ఎవరిది తప్పే నిర్ణయించవలయునని ప్రపంచమునకు పడలివేయచున్నాడు. ఫ్రెంచివారికిని బ్రిటీషువారికిని జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను ఇకమీద బహిరంగముగ ప్రకటించెదరు. భావికరిణామ మెటులున్నను, ఇంగ్లండునకును ఫ్రాన్సునకును వెనుకటివలె పోత్తుగుదురుట దర్శనమనిదోచును. ఇంకను ఉత్తరప్రత్యుత్తరములతో బ్రిటీషువారును ఫ్రెంచివారును కాలము గడపుచుండుచో, తీరనివివాద మేర్పడునని, కర్తవ్యప్రభువు, ప్రభువులసభలో బలికెను. అందుచే, సత్వర చర్యకు గడంగుటకు బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు సంకల్పించిరి. బ్రిటీషువారునను, జర్మనులు ముందుగా సాత్వికనిరోధమును ఆపివేయవలయునని గోరుచున్నాడు. ఇందుకు జర్మనులు సమ్మతించురని దోచదు. ఫ్రెంచి విజ్ఞాపణమును నిరోధించుటకు వారికదియొక్కటియే సాధనము. జర్మనులెంత మొత్తమును చెల్లించగలరో, అంతర్జాతీయసంఘమువారు నిర్ణయించవలెనని బ్రిటీషువారుగోరిరి. ఇందుకు ఫ్రెంచివారు సమ్మతి

రఘురాజు నందరి ఆపాదమాన బ|| ౭, శనివారము

లక్ష్మణరాయ నిర్యాణము

ఉ. సారము పుట్టునల్గురిని సారము యాపునుతోడ చెల్లి ని
స్సారము భీషణంబు మేచారము పూతచరితురమృతమున
సారము గత్యక్తి రియ్య విసారము కాలయంతంబు సంపదా
కారము గవాసీమ కుభకారము లక్ష్మణరాయ ధీర నిజ్.

బాలకవి- వ. వేంకటకవశ్యయ్య.

సీ. కడుపునల్లన నిన్న గని భస్మలైరిగం
గవ్యయు శేంకటపుయ్యకునలు
చదువు అపి నీవు జరితాధులై నీ
భ్రాతృయ కంకరతాపగాన
అపరగణపతి యం చాప్య నీ కిడి యుచ్చె
హరిమహాదేవ విద్యాగురుండు
జగ మెన్ను మేధావి వశదు నీ కంఠ క
రమిడి కనిసి రగర్భాదుగారు||

తమకభ సలి సర్వదా తనర నిన్న
జెలునిగా నాపునిగ జల్లతి శేఖరునిగ
జేసి మనగాయెకిమిండు వాని నెగడె
మాన్య! లక్ష్మణ! నిన్నెట్లు వజ్రవననా!
డబీరు నారాయణమూర్తిశర్మ

3

సీ. చీకలకవ్వచుల్ విని తోడనెను ప్రదానంబు లానగడు
ధార్మికుండు
జన్మమందెన్నెడు సత్య బుధుని సరది ప రించిన సత్య
భాషి
ఒరబాధ తనదిగా నూహించి యెడలోన, కరణ జా
మించు నిష్కల్యుండు
పండితమండలాభండలంబులు కూడ, కనపించనట్టి
నిగర్వమూర్తి

చీకలంబుల పాలిటి పెన్నిధాన
మనదలకు నెల్ల స్నేహితుండగ నొప్పి
మహిత కొవత్తాజు లక్ష్మణామాత్యమాలి
అకట! మనలను విడనాడి యరిగె కేడు

సీ. పరసతీజుడిని సోదరిగ భావించి, గారవం భాగం
విష్ణు ముకుందు
అపకారమొందిన నట్టివానికి నుడ కరుణజూపు వరోప
కాశీని

అడిగిలేదని యనకుండ నర్థుకామింబులదిత్తుకల్పకాభి
కాన్త్రుసంబంధపు జచ్చులు జరిగిన, సత్యంబు తెప్ప
నివృత్తిపాతి

కరుణ చేయు ముఖమిదివ తమలను
మెచ్చక జ్ఞానిని తెల్పు చేటిగుణుండు
పరమపాప చారి, భావయండు
అకట! మనలను విడనాడి యరిగె కేడు

కాసుారి వీరభద్రేశ్వర రావు.

౪

సీ. "గంగాధరలకు" కైలాసమున కేగె
గర్వయోగార్థ మేజ్ఞానితెలుపు
"గోదావరి" దేగ వైకుంఠంబునకు భార
తియల మొర శేషధీతండు చాటు
"నానుమరిరావు" బ్రహ్మదం బధిష్ఠి చె
జాతీ సద్వియ యేకరకుం డెచ్చ
"చీకలికండు" బుధ లోకము నేర
గుణగుండ్లార మేగాణసేయు

సీ. ననెడి దుఃఖాన్నిలో గ్రాంతు హైందవులకు
జెట్టకాలంబు నిను జొట్టంబెట్టికొనుట
కట్టపిడుగయ్యె దీనిని వెలితి వచ్చె
రవ్యగుణసార! లక్ష్మణరాయధీర!

సీ. శేషచరితోపకేతుడ వయి మా
పుట్టుపూర్వోత్తరంబులను దెలిపి
విజ్ఞానచంద్రిక వెలయించి యజ్ఞాన
తామిన మెడలించి దారిమూపి
శ్రీ శివాజీ ముచరితంబుం బ్రకటించి
యాంధ్రకొర్యాన్ని సుహృదుడు మాది
మట్టిగొట్టుకబోవునట్టి కానములు
కక్షరహాత బు లబ్ధుడేసి

సీ. అత్యవిజ్ఞాన సర్వస్వ మార్గధనల
కర్మణము నేయబూని సేవకట
అంధకరత్వంబుం బ్రకటించునంతలోన
అంధుల యభ్యాసకత (మింకెనయ్య) నిన్న
రవ్యగుణసార! లక్ష్మణరాయ ధీర!
కందుకూరి వీరబసవరాజు

5

సీ. శ్రీ కొవత్తాజు ముక్తిరంకరన్ను
సత్సవిచరిత! వికాలవృధుడ!
లక్ష్మణరాయాంధ్రలక్ష్మీకుపుత్ర!
లోకదా, ధరి! విభాకపూజ్య
కలియుగధర్మ! కడునిర్మలాత్మ! మా
స్థాలవైగడ! గ్రంథనాయకుండ
విజ్ఞానచంద్రికా విజ్ఞానసర్వస్వ
విభుడ! నిష్కల్యుండువిమలచరిత!

సీ. ఇట్టివాడవు మను వీడి రాట్టులేగి
నాడ వికటికొననే పాడుదివికి
వజ్రకూడని దుఃఖంబు మాకుం గలవి
చనికే నెత్తునా! ముగుణసాంద్రీనీవు.

సీ. ఆంధ్రభావకుల కాను నతి నేర్పుతోడను
జీవనబోసిన జెట్టియెగుడు
కన్యంబులెన్నెన కడుకాంతిలోనొప్పి
తనమాట చప్పని ననుం డెందు
తా హి. దుడకక ధాచరితంబుచే
కీర్తి భారతమాత కిచ్చె నెగడు
వెంపెత్తు-వ్యాసము తెప్పకొనగా వ్రాసి
భావను నిల్వక ప్రాజ్ఞా డెందు

సీ. అట్టి కొమరాజులకను ధాకరుండ!
చెన్న పోల్చును శేంతోం జెప్పకుండ!
ఆ ప్రమించితివే నీవు యమలవృన్దా!
పండితోత్తమ! లక్ష్మణా! భగ్యచరిత.

సీ. అతని సత్కవిరయు నతని వాగ్విభవంబు
యతని మా కీయమా యాంధ్రమాత
అనినివ్యాసరచన మరసిపాండితిగిరు
యమ మా కొనగుమా యాంధ్రమాత
అతని కానకాన్త్ర మారసికీర్తియు
యతని మా కీయమా యాంధ్రమాత
అతనివైకృత్యవైకృత్య మరెక్క కి వ్యాపరంబు
యతని మా కీయమా యాంధ్రమాత!

సీ. అతని గర్వింధరచన మున్నొకంబు
తేజరిల్లగల జేయమా శేషమాత
సకలకర్మణ్యులైత సాంధ్యుడతడు
గుణుండు లక్ష్మణరాయండు మార్మిగుణుండు
నీకు భరతాంబ యాతని మెయమమ్మ
అతనియాత్మకు కాలిక్య యాంధ్రమాత!
కేస్రావగడ వీరేశ్వర రాయశర్మ.

కలువ

(భమిశిపాటి రామసోమయాజులుగారు)

దీపంబు లారె; కా- తి మేరమీరె;
పాపంబులో భూన-భంబులు మునిగె
చెట్టువేళ్లకు వల- జేర్చి రగ్గరగ
ముడిచిపెట్టక పంజె-ముప్పిటివనండు
రాజ్యంబుం బాసి, దు-హృద్గ బుర్రోసి,
గ్వమ్మ సాధకుం జొచ్చె-వసుమతికుండు.
దోవారికుండు వెస్క-ద్యావంబులైన
వేనొగ్గి, బాధ్యతా-జ్ఞానమువిడిచె.
పూమేని చెలిమోము - మోమున సోర
ఁది యొకనదుర - నందె జన్మనకు,
ఏకాంతకు అహూడ-కేకలై యొప్పె,
అతిహాస్యముగ నే - హాసు లంటువారి
గుండెలు గుల్లక - గుక్కలు మెటిగె.
కొమ్ముటుయ్యల బిల్లు - దెప్పక లూపం
లకుంబు చెక్కదు - కట్టలతో గనికె.
శేముడెంతి తీ - ర్పికలైవాటో,
రాతిం బుట్టుచె - రాగ్యముంకేసి
ఘనులెల్ల బావై - చిననాన్యమియె
యన జుక్క లాకన - మను కెల్లకొచ్చె,
నిమ్మవోడ; చి- తలవందలేదు
కారణ మేమి ని - క్కమెయింబాద;
విడెగాని మొగ మేమి - వికసింప లేదు
వాయుమిరునితోడ - బజ్జలైవలెడ;
మానమేదనో - మాయమెసోయె
జల్లెతుగ్గుని - తెచ్చు నాకు కల్లు!
వృక్షయమానందు నే - మేమియారాట
ముగ్గునిచెనొ చెప్ప- నూహి-వనకునె?
పొందినగాని య-వృక్షు కల్పయందు
సంతాప మెట్లు లిం- తంతనగలము?
గంధమంతయు లోన- బంధియకొనియె;
కందమంతయు బాసి - కుండుచుండె.
అప్పటప్పకు నుడ-యాద్రివైపువకు
నలుక్కిల్కిచడి చూచు- ముడె నాతమున,
ఈశీతి నిమగంబు- లేట్లుగా పొక్కి
విధి చూటుచుండె నీ- విధిదెందదును.

"పండితుడవునైన - వాణిభుండ
వైత భగ్యతరుండ - కుంబాల నిన్ను!
ముదులలి కళుట మా- పుట్టి ముగ్గులకె?
కలెల్ల నన్నిచే- భుగభులెగడ,
నూన్యండు వాధిం- జొచ్చె పాపుండు.
అది చాల దని రాత్రి- యెందుో లేదో,
నీసాదకండు చూపు - లేదుం జొచ్చె
పోసి నీవైన ప్రే-మాడి జూపు దనిక
కలహిసూకుని నిల- తైన రానీవు!"
అని యింక నేమి మొ - యునుచుండె గలన,
గల్గని గాలి వృక్షముల బాడిం నె.
కలవయెఱుమా వార్చు - గా, నున్నవగిడి
నాకాతకాంత తా - నుడెంచె ననగ
గాసారమున నింగి - కన్నట్లుచుండె,
కన్యకం దిద్ద - కన్యకకగిడి
కల్లనిరాజు లో-వృక్షు నే దెవచ్చు
నని నంబరమున క-ట్టి కళితనములూ,
కట్టి చుంకియం బాస - యె యె వెలంగు
ముక్కంటి నొసటిని - భూతలేఖనాలో

వసంతలేఖలు

౫౭

ప్రియమిత్రమా!

మనస్సుల పాపములే పుణ్యములే నుండు జన్మమందు భోగ్యము లగుచున్నవనియు, కర్మఫలమే యాజన్మచందలి యనభవము అనియు, భగవంతుడనునగునతడు దేనియూ, మన చుంచుకొట్టెలు మన మభివృద్ధిచేయఁజేయునట్లు, నాకిందటి లేఖలోని యభిప్రాయములను శంకరరావు నన్న ప్రశ్నించెను. "ఏమో! నాకు వచ్చినవస్తువును నేను వివరించితిని" అని నేను దాటితిని. దా మోరకాశ్రమిగాను "అవును. అయినదేమి?" అని శంకరరావు నెదుర్కొనెను. "అట్లయితో చీవు డెచ్చటి వాడవు? ఇంకా మొదటివట్టు మెట్టులిగినది? ఆ ప్రథమజన్మలో నేకకర్మ నాభవించినాడవు?" అని శంకరరావు కాల్పుచున్న చుట్ట నావలకు విసరినైచి కొట్టుబోవునట్లు కాశ్రమిగాని చూచుచుండెను.

దామోరకాశ్రమి:—కర్మ అనాది!

శంకరరావు:—చీవుడే?

దామో:—చీవుడు-నా-దియే!

కంక:—మనమేకమయ్యెదమ?

దామో:—అదేమి నాదయే!

కంక:—మీరు గడ్డిపరక తాడ నవాదియే? అనాత్మముల జీవులకంటె-కర్మకంటె- మాయకంటె నిగ పరమేశ్వరుని యవాదిత్వమందలి యాధిక్యము ఎట్టిది? భగవంతుడు దాని మధ్యాంతఃపాతుడ డెందులవాడ? దానిని జూచినవా రెవరు? దానికి సాత్త్విక మేమి యన్నది? ఎవ్వరు చేసినకర్మకడగిన ప్రతి ఫలిత మిచ్చుచున్నప్పు డంత భగవంతుడెత్తిన మేమియున్నది? నే నొక మనస్సుని జూచితిని. ఆతడు గొన్నిదిగఱకు జంపెను గావున నీ జన్మలో నేనాతని జంపితిని. దీనికి నా కీపాపమే! తిరిగి నన్ను తడు ముందుజన్మలో చంపకేల? అప్పుడతనికి దిరుగ పాప మేల? ఇంతెబుద్ధిపెట్టిన స్పష్టియై యిది?

- యగః దెల్లవై, యద - యాదివై నపుడు
పలుచనిమేళన - లాభిల్లుచుండె.
అట్లు లండుఁ జేస - లండయొ వెళ్ళు.
దైవవారఁ గీరి - యావనయల్లు
లాగ్నప్తికర్మణ - మందు విలెచు
విధఁ జూక్కి లన్నియు - వెలవెల బోయె
అంత్రాన వచ్చెఁగో - యనుమద్దుపల్కు.
తెలువెక్కెఁ దూర్పు తా - వెలువెక్కెఁ గలక
సాగసందె దూర్పు తా - సాగసందె గలక
కళవచ్చెఁ గలక కె - క్కడలేనిబుల్కు
కొక్క పారిగ నెచ్చె! నుత్సాహ ముచ్చె
సంతోషమందఁ జం - చలమందఁ గలవ,
మందుమలైము లాట - టందుల రాల,
అకసమంతయు - యారబునానె,
చీడటితప్పుఁ జే - నెడయట్ల బెకరె
కలవలరేచు, చొక్కపుమేనివాడు,
కొండకు వెళ్ళు దా - నుడుమాతలాదె.
నిమఃసంబులన నీ - నేలయంతయును
పూఁదొటయొద్ద సాం - పులఁ బెంపుల జెంది
పండుగ యయ్యెఁ గ-ల్యుత నాటికయ
దుఃఖంబు చీడటి - తోఁ బొరిపొయె
కాంతిలో నేలెంచె - సంతోష మంత
చేరవచ్చెదు చంద్రు - నారసినంత
నగనిబొన్ను సిగ్గంతమై కిమ్మె,
క్రొత్త దనంబుచె - క్కల కక్కఁజొచ్చె
మొగ మెత్తదాయె! చూ - పుల దించి నీట
నానెఁగెదలంగ - నూయొచుండె,
కాంత మెల్లడ లరా - జ్యము నేయుచుండె!
ప్రకృతి వేపుఁక కై - బ్రకటించుచుండె!

దామో:— నీ వొకగంటవాయించుచున్నావు. దానికి బ్రతిధ్వని పుట్టుచున్నది. ఆకలిధ్వనికే బ్రతిధ్వని పుట్టుచున్నది. దిగంతములు నిండుచున్నది. నీవు ప్రారంభించిన భవనలవల పుట్టి లో వెన్నెయో మార్పులు కలుగుచున్నవి. కావుననే మనోవాక్యాధ్యక్షులు నీ వెల్లప్పుడు నశ్చార్మమునే యనుసరించి ప్రేమపూరితముగ నీవున్న నోవంపు మని పెద్దలు చెప్పినాడు.

కంక:—(అడ్డమునచ్చి) స్పష్టిలో నిది మంచి, యిది చెడ్డ యిది భగ్మము, ఇది అభగ్మ మని తెలిసికొనటమే భగవంతుని చట్టము లేనయిన నున్నచో? ఒకరాజు వికలతూద్యానములు చేడికొన్న నే యవ్యోగమిచ్చును. ఇంకొకరాజు పట్టావామల భరియించిననే బల్బోతుగా నియమించును. ఇంకొకరాజు లింగ భారణమొనరించిననే మొగము చూచును. మఱియొకడు బెండ కాణ్ణాట్టు దీసిననే "బీటిమను" దాఖలుచేసికొనును. ఈరాజు లలో నెవ్వని దధర్మము? ఎవ్వనిది భగ్మము? కావున రాజ శాసనములుకాని, ప్రభుసమర్పణలు లగు భగ్మకాశ్రమములుకాని, భగవంతునియాజ్ఞ లగు జెల్లులుకాదా? ఇంతగందరగోళ మొందుల కయ్యా? ప్రతిమానవునకుఁ బూర్వజన్మజ్ఞాన మన్నచో నాతడే కర్మ యొనరించినందున నీజన్మమున నిట్టి యంగవైకల్యము కలిగినో-యోకను కలిగినో- తెలిసికొని ముందుజన్మకుఁ జెనుకర్మ మాని, బాగైతగ నందును కాదా? స్పష్టిలో నీమాత్రము రసాస్వయ కలుగకుండ భగవంతుడు తెలియని కర్మకు, తెలియని శిక్ష వేయించి, యేల యట్లు మనబల బాధింపకలెన?

దామో:— నీ కుతర్కములు నావత్తుత్తరము లేమి పనిచేయను? (అని పొడుముడవ్విఁగ లైడినెను)

కంక:—నాది కుతర్కమా? ప్రత్యుత్తరము చెప్పలేని నీది కుతర్కమా?

దామో:—కాదా? మఱి అని యధ్యక్షుద్ధుడ డయిన ట్లొక్క పొడుముట్టు పీల్చెను.)

కంక:—ప్రత్యుత్తర మేమి చెప్పుదురు? (ప్రపంచములో పెరిగెనెరిత్య మున్నదికాదు! పుట్టికెల్లవాడు జాత్యంధుడగు చున్నాడుకాదు! వానికి వానితత్వ తెలియదు. తెలిసికొను మార్గములేక. వాడేరాజుకొడుగొడయొందును. భగవంతుని నే మాయఁజేసిన నోకన్నులతో నిరంకిరప్రార్థనఁ జేయుచుండును. కాని గ్రుడ్డినను గ్రుడ్డితనముగనే యుండును. గ్రుడ్డి రాజు ప్రభుత్వముమార్చిమెట్లెప్పుడో కారవేయని పరిపాలనము వలెనేయుండు. అందువలన బ్రజల కెంతవైదు! ఇందలువల కిక్కడ నొక్క గ్రుడ్డిరాజులోపమ కారణమగును. ఈ వైరుధ్య మునకు మానవులకర్మమే కారణమో? ఆపవనంబు దుష్కర్మ మేను కారణమో తెలియకుండ నీరహస్య మేల? భగవంతుడు భారాళాంతఃకరణమే కలవాఁడై-చో నింతవొంగరా-టేల? ఇందజన్మరలె మేముచాలాబుయద్ధ మేల? "నాయనా! నీవు క్రిందటిజన్మమున యెఱుకబొక్కలకు మట్టికపూసి, వట్టి గడ్డి తుమ్మ కుండలలో నింది, యూదరఁగొట్టి, పొగబొధచే నెలు కలఁ జంపితిని. అందువలన నీకన్నులుపోయిన" నని చెప్పినచో నొక్కగ్రుడ్డివాడైన మాట లాడు నా? భగవంతుని తిట్టునా? తనపాప మని యనుభవించును. కిమ్మరుమనకుండ నుండును. కావున భగవంతుడు వదలకుఁ బూర్వజన్మసృష్టియిచ్చి యుండవలసినది. ఈయకపోవుట గొప్పలోపము.

ఇట్లే వేదాంతవిషయోపన్యాసములు, చర్చలు, వాదములును హెచ్చున. రాత్రి చాలసేపైసెది. ఎవరియింద్రుడు వాడు పోయితిమి. శంకరరావువాడను వెంటిపోకడలుగఁ గనుకట్టినను, నా కందు సక్రమమున్నట్లే తోచినది. రాత్రి ప్రాద్దుపోయినందున నిద్రకుదాడఁ బోయినది. నగమనిద - గగము మైకము - సగము తెలిచి - పూర్తిగా కన్నులమంటయు నుండిబద్ధకముగ నుండెను. ఒక స్వప్నము వచ్చెను.

"అది కైలాసము. ఉమామహేశ్వరులు వెండికొండపై నుండిరి. అది యొక వేవాలయమువలె నుండెను. శంకర యు నాగ భూమణుడు పార్వతి పుష్పదామధారిణి. శివుడు వ్యోమకేశుడు. ఉను మనోహరవిభరణాభోభిర. సాంబుడు విభూతి కలాలమాలికల భరించెను. కాంభరి రత్నాభరణవిభూషిత యై యుండెను. ఆతడు దిగంబరి ఈమె నుకర్ణకస్త్రధారిణి! ఏమి యీపరస్పరవైరుధ్యము. విరాగి కిరాగి వివశాశరియైన యర్థాంగి యెట్లయినది? పూర్వజన్మకర్మమే కాబోలు! ఎట్లు పోయితిమో నేను వా యన్నకడకుఁ జేరితిని. పార్వతివాదాన మను సింహము శంకరు వాదానమను కృమభయతో తనముంగల్గి పంజాలో నరాగము లాడుచుండ, వృషభ మాసింగపు, నీపు నాప్రాయముగ నాకి గారనించుచున్నది. అచ్చటనే యాడుకొనుచున్న గజదనుండిది యాశ్చర్యముతోఁ బాచుచు భృంగిశ్వరుని కడకున్న కింకమతో నెడికొని జేగంటను వాయించుచుండెను. ఏమి

లలితకళలు

(కీర్తి శేషులగు శ్రీయుత కొమర్రాజు వేంకటలక్ష్మణరావు వంతులుగారు. ఎమ్. స్క.)

వైది ఖండితబడిన యూహలన్నియుఁ (గొత్తగాఁ బెట్టినదేశమునఁ బుట్టినవి. అధునకులయిన కొందఱు చిత్రకా దుల కతు మనలించి, వారిపటములను ఇతరు లాడేపింపఁగా వారిని భూషించటమైన రస్కిన్ అనువాఁడే సాంఘదాయ మును మొదటఁ బుట్టించెను. ఆధునికచిత్రవిద్యను గట్టించి యీ వండితరసికరద్యుడు వెళ్ళగొడమలను వ్రాసి, శిల్పకారు లన్నియో నూతన మార్గములను జూపెను. ఈతని గ్రంథములను ఈతని సంపదాయమువారు వ్రాసిన గ్రంథములను, శిల్పిఃశ సభ్యునించువారను, శిల్పిశిల్పగుణగుణములను జన్మించగారు రసికలును రిస్సుక చదువలసినదే. అందు మనవారు నేర్చుకొ నవలసిన విషయములు వెళ్ళులు గలవు. అంతమాత్రమున నీ గంపిదాయమువారు చెప్పెడిమాటలన్నియు మనము నొత్తుకొన నక్కఱలేదు. ముఖ్యముగ ననకరణమును గట్టించి వీరు చెప్పు మాటలు కత్తుకపధానులుగను, కరస్పరవికధములుగను, శిం దును. అది యట్లుండె.

మనవారు కొందఱు రస్కిన్ మొదలయినవారు వ్రాసిన వ్రాతలు చక్కఁగ గావచ్చినందున వానికి భృమిని ఈసాంఘ దాయములోని నూతనసిద్ధాంతములన్నియు మనపూర్వపు చిత్రి విద్యలో నున్నట్లు చెప్పమొదలిడిరి. పాశ్చాత్యులు నూతనమున గఁగనివెట్టిన రైలుబండి తెలిగ్రాము ఎక్కుచేసే, మొదలయిన నవ్వియు మనపూర్వపు లెవగదుని కొందఱు చెప్పయల్లిరి

యాయాశ్చక్రకర రంగము!! నేను దేవతాదర్శనము చేయుటకు జేత ఫలమైలేదు. ప్రక్కనున్న మారేడుదళమును దీసికొని "జూ! మృత్యుంజయా! వారవారమహాదేవ కంభో!" యని యఱచితిని. సామ్రాంజనమస్కార మొనర్చితిని ఆరంభవాన్మము లతో శివునికి దళమప్పించితిని. "ఏమి వసంత! నీనిటకు వచ్చి తిది?" అని శంకరుడు గంజాయి చిలుమువదలి చిరునవ్వుతోఁ బ్రశ్నించెను. భగవద్దర్శన మొన దిగజన్మములేదు. జన్మరాహిత్య మైనది." అని నేను సంతసించి "మహాప్రభూ! భూలోకమునఁ బ్రజలకుఁ బూర్వజన్మ స్మృతి యుండినచో స్పష్టి యింత కంటె బలితముగ, పావరహితముగ, సాఖ్యప్రదుముగ, సు తోమ జనకముగ వానయోగ్యముగ ప్రేమపూర్ణముగ నుండు నని మాలాఁ గొందఱు బుద్ధిమంతులు నిర్ధారణ మొనరించిరి. కొందఱు జన్మమున్న దనువారే కాని నిదర్శనముల జూపలేరు. "ఉన్నది.జన్మము-జన్మాంతరము! కర్మము-తీదనగణ్యమైన ఫలి తము లేకుండినచో నింతస్పష్టియు నరకతవయే యగునుకాదా? ఒక బిచ్చగాడు ఏ అద్భుతవర్తమానో, ఒక రాజు గు నను కొండము. అట్టివాడెవ్వభార్యలు, దుష్ట ప్రధాను లు, కాకవులు, దుర్మంత్రులు, వీరిసాయమునఁ బ్రజల కడుపులు కాలునట్లు వడిపాలించు ననుకొందుము. వాని దుష్టత్వమున కీపవంచమున - ఈజన్మమున శిక్షలేకుండఁ జచ్చినచో - నన్నై క్వరవంతుడుగనే భోగించిన మోక్షించినచో - నీవున్న దానిని చక్ర్యలగమాచా మనవలదా? కావున జన్మాంతరము కర్మఫల భోగమునుండి తీవలెనయే తలచుచున్నావ, కాని కీల కము. తెలియుటలేదు" అని నేనెడితిని.

శంకరుడు:—ఇప్పుడు నీ వేమందువు?

నేను:-పూర్వజన్మస్మృతి మానవులకుఁగలిగింపుముదేవా! శంకరుడు నవ్వుచు నాచేతికొకఱిద్దము తీసియిచ్చెను "మానవలోకము మాటనీకేల? నీవీ యద్దమునఁ జూడుము" అని నాచేతి కిచ్చెను. నేనందు జూచితిని. విదునిమములలో "మహా ప్రభూ! నాకుఁ బూర్వజన్మస్మృతి తీసివేయుము! నాకు వల దు - కలదు - కలదు -" అని బ్రతిమాలితిని. "ఈయద్దము నీవు భూలోకమునకుఁ దీసికొని వెళ్లుము. ఏమానవుడైన - ఒక్కఁ డైన నీయద్దము చూగినపిమ్మటఁ బూర్వజన్మస్మృతిఁగోఁచో నీకీ యద్దముండును. లేకుండినచో నిదియద్భుత్య ము"నని చెప్పె ను. అగ్నిప్రముండే యద్దమును తీసికొని శివునికడ నెలవు తీసి కొని, భూలోకమునకు వచ్చి యొక వేయియని కాయద్దము చూపితిని. "మహాప్రభూ! మాకుఁ బూర్వజన్మస్మృతి కలదు - కల"దనయే యిందకును గోఁడెట్టిరి. ఆయద్దము చూచినవచ్చొ కొందఱకుఁ గలిగిన యాశ్చర్యములును - ఇందఱు నీపూర్వజన్మ స్మృతి తలదనటకుఁ గారణములను ముందు వ్రాసెదను.

అనుచో ముంచుము. నీ యనుంగుమిత్రుడు,

—వసంతుండు.

చున్నట్లు యత్న మే యిది. ఈనూతనకథాంతములు పాశ్చాత్యులలోను పూర్వములేవు మనలోను పూర్వములేవు. పోచిస గీర్వాసారి యభిప్రాయముఁ జూడవలయునని అట్లెఱుఁగఁగలము. చాళుక్యమున, మనదేశమునందు పురతనకాలపువారి యభిప్రాయముఁ జూచినను, చిత్రవిద్యకు మూలపదార్థసారూప్యమే ప్రధానమున వారియభిప్రాయమైనట్లు స్పష్టముగాఁ దెలియఁగలదు. ఈయంశమును మనచిత్తములలోని కొన్ని యాదాపరణముల నిచ్చి చూపెదను.

భారతము.

మనవారు లెలికలలో ననుకరణమునకు నిచ్చిన యుత్పత్తులమును గుఱించి తెలికొకనలయున్న మహాభారతము నందలి మయనభావార్థమును చూడవలయును. శిల్పశిల్పక చిత్రశిల్పక ననుకరణమునకు నుత్పత్తి లేకపోయినను, అందుగూడఁ బోలికవలన గలుగు భ్రాంతిని కల్పించుటలనక పరిపూర్ణతము స్పష్టమగును. మయఁ దానభల జలమున చోట స్థలమునను, స్థలమున చోట జలమునను, త్రోవమున చోటఁ ద్రోవలేట్లును, లేనిచోట నున్నట్లును గానకచ్చునట్లు దానిని నిర్మించెనట. దుర్భేధమునకు నిట్లు చోట లేనకొని పోయి కట్టినట్లును, తిరుపుకొనకయు, లేనిచోట నున్నను కొని భోతి వైకీకత్తుకొనుటయుఁ జూచి, ద్రోవి నవ్వెను. ఆ నవ్వే భారతరణమునకు బీజంబునయ్యెను. ఈవర్ణనములనక గలయొక్క యాశయము లేటెలియఁగఁ దెలియదు లేదా? ఇందునగుఱించి నన్నయమహాభారతములోని కొన్ని పద్యములను, కృష్ణభారతములోని కొన్ని పద్యములను ఎత్తి వ్రాయుచున్నాను. సంస్కృత మూలములలోని శ్లోకములను విస్తరభీతిచే నిచ్చుటలేదు.

సీ. మరుచిరహరినిలకరణజలబలుల,

బద్ధురాగాయనపద్యములను

రాజరరాజీవరాజహంసాచి

నిర్మలసౌందర్యమూలము

గమనీయమై దూర్యుతుడుదలలును వజ్ర

మోహమాక్రమణశేషములను

మరకతివైవల్లభముల విలసిల్లఁ

గొల నని నన్మృతీఫలము నూచి

ఆ. పలుగురాలకడ్యముల రుచిలో నప్పిన

జలము లాన్నయెడల వెలయఁజూచి

యోనుపఫలము లని జను లెఱుఁగక

యందుఁజుట్టుగా మయించు సేసె

[నన్నయ. భా. ౨. ౧. ౧౨]

౧. అట దుర్భేధమునకు శివనియుం దానును నభావిధవలకుఁ జూచుకేడుక నందుఁ గొన్నదినులు అండి యొక్కనాఁడు దానియపూర్వవడిమటకు విస్తృతఁడగు నయ్యయప్రదేశములం గ్రుమ్మువాడు వివృతమైనద్యౌరజేతు సవృతంబుగా వగచియొనొల్లక సంవృతమైన దాని వివృతంబుగా విగచి యొక్కనమఃట్టినిలాశ్మశిల్పసగిలమైన విమలమణిఫలము జలాశయంబుగా వగచి పరిధానం ద్రోవలోచికిని న్నట్టిపక్షికల జలవృతమైన జలాశయంబు స్థలంబుగా వగచి కట్టినట్లుంబు దడియం బొచ్చి క్రవ్యుతిన వాని చూచి పొంచాలియఁ బొందుతుమాయలను నగి రంత.

[నన్నయ. భా. ౨. ౨. ౧౬]

౧. మయ నీవై త్రిమకు యోగ

ననువిడుఁడగుధర్మరాజునకు శిల్పశిల్ప

దయమునకేయము త్రిజగ

త్రివియము నపూర్వంబుగాఁగ నెన నొక్కనభిజ్ఞ

౧. అది చూచి యెల్లవర్జ్యము

నది దివ్యమాన మనుచు నెరియఁ జేడ్కొక

మది గొంచు బ్రహ్మసి యాడఁగ

బాదనింపుము దాని నీదు బాఁడిమి మెలయక

[నన్నయ. భా. ౨. ౨. ౧౬]

భాగవతము.

ఇక భాగవతముఁ జూచి, చిత్రశిల్ప గుఱించి మనవారి యభిప్రాయము భాగవతమందలి ఉపాపరిణయాభ్యాసము నందుఁ జూడవలెద. ఉపాద్య స్పష్టమునందు నినిధినిగనును. ఆమె శబ్దయైన చిత్రశిల్ప మట్లాఁ ములందుఁగల పదదానన గంధర్వయుక్తి ర తున రాజులయొక్కయు, నీలోకమందలి ఛక్రవర్తిదేశముల రాజులయొక్కయుఁ బటములను చిత్రించును. వానిలోనుండి ఉపాదనిధిని గుర్తించగల! రూపానుకరణ ప్రసాద యంతకంటె పెక్కుడుగ కల్పించుట విలుదువా?

చిత్రశిల్ప యనునది చిత్రశిల్పముయొక్క యపరాధతరమనియే కలయొక్క హృదయము.

కాళిదాసుఁడు

ఇంక దుర్భావశిల్ప యభిప్రాయముఁ గందము. కవికుల గురుగయన కాళిదాసుని యభిప్రాయ మేమి? మూలమునకుఁ జిత్రి మెంత కద్దుకముగ నుండునో చిత్రకారునికే జిత్రవిద్యయందంత యెక్కుడు నిపుణత కలదని యాకవి యభిప్రాయమైనట్లు శకుంతలాది నాటకములవలన స్పష్ట మగుచున్నది అభిజ్ఞానశాకుంతలమున నాజయం! మానంద రాజుచే జిత్రంబుఁడ కనంతల యొక్క చిత్రశిల్పక ముఁటిరంగమిదికి వచ్చును రాజునకుఁ గాఁబడకుండ నుండి రాజుచర్యలను చూచుచున్న యొక యపుర (శకుంతల కవి) అటముఁ జూచి యిట్లునాఁడు—

అహో ఏమరాజులే ర్నిపుణతా జానేపఖ్యుగతోవర్తతే

ఏమి? యీ రాజునియొక్క చిత్రకళా ప్రాపుణ్యము!

నానభి నాయెదుట నున్నట్లే యున్నదే?

ఘోరశివమునందు ౧౬ వ కర్ణమున పాదపడిన సాకేతము

నిట్లు కల్పించియున్నాడు.

శ్లో. చిత్రవిద్యాః పద్మకాశీరాజః కరణభిర్వర్తమాణుల భంగః కళామతామూలకః కల్పితభంగః సంరబ్ధ సీమావహ్యంబునంబు

తాత్పర్య మేమనఁగా గోదలమీద కేనుఁజలు పక్కనకు మూలమున్నట్లును అడువనఁగలుగు మఁదొనకలకు మృదాశిలాలందిచ్చుచున్నట్లును కటములు వ్రాయఁబడియుండెను. ఇప్పుడా మందెములవట్టు అరణ్యములు పెరిగిఁగదన సింహములు వచ్చి అటములలోని ఏనుఁజలు నిజమైనవియే యని భ్రమపడి వాని కుంభస్థులనులను విచారించుచున్నాఁ! కాళిదాసుని యభిప్రాయమునకై యంతకంటె కలు ప్రమాణము కావలెనా?

ఇంకొకవిశేషము కలదు. భావము కాళిదాసుఁడును గాఁగలసిందే యెను అది రూపానుకరణమునకునే చిత్రములలో నిద్రించు నని యాచుర్యవిమర్శము. కావుననే యీశకుంతలమునందుఁ బైని చూపబడిన ప్రసంగమున నాటమును గుఱించియే విదూషకునిచే నిట్లు చెప్పించెను.

విదూషకః—సాధు వయస్య మధురాపానాదగృహయో

భావాను ప్రదేశః స్థలతమేదృష్టిర్ని మ్నాన్నత ప్రదేశేషు

దీనివై రామకథఁజిట్లు టీఁ వ్రాసెను. “మధురం సుందరం యదీకానా మృతిస్తయా దర్శయో హృద్యభావస్యాను

ప్రదేశో భ్యంతరీరణం మందరాకారతయా భావాదిర్భావో

రమ్యతర ఇత్యర్థః స్థలత దృష్టిర్ని మ్నాన్నత ప్రదేశేషు

అనెన మధుగాత్రీయ మేవోక్తమ్ యథాత్యక్త దృష్టాయా

మాకృతో న్మోక్షేషు దృష్టిః స్థలత లేఖాచిత్రే

వేది మహదాదేభ్యుకాశం మితిభావః! కిం బహువా నత్యాను

ప్రదేశం కథాలః ఇంధం కాతూహలం మే జయతి”

కాళిదాసుని మూలవికాశిమిత్రనాటకమునకుఁ జిత్రసాదృశ్యమే మూలము. మూలవికాశిమిత్రమును దేవి వ్రాయించును. రాజున కది కానరాకుండ నుంచుటయు నని యామె కోరిక యున్నను రాజు స్యాత్తుఁ దానిని జూచును. పటముఁ జూచియే మోహించును. తరువాత నెవక యంకిమందు మృతక రాజుపటముఁజూచి నెజుగా రాజ అమృతమును. ఇత్యాది ప్రసంగముల నానాటకమునందు వెనుక నుండునుందర్శములతోఁ జదివిన నెంతయు విచిత్రముగ నుండి, చిత్రములు మూలముల నెంత నమోపించిన నవి యంత కేవలకళాభావము లని కాళిదాసుని యభిప్రాయ మైనట్లు స్పష్టపడెఁ గలదు.

భవభూతి

కాళిదాసుని తరువాత గాలిదాసంతవాడు భవభూతి. చిత్రమును జూచి మూలము యని భ్రమపడునంత సాదృశ్యము గల చిత్రమే కళాకేవలము నిర్మాణమని యీ మహాకవియొక్క యభిప్రాయమైట్లు ఉత్తరరామచరితములఁ గానవచ్చుచున్నది. ఈ నాటకమునందు ప్రధమంబుగా, రామచరిత్ర మంతయు నర్పించెను చిత్రకారునిచేతఁ బటములుగా వ్రాయించిన ప్రసంగము వచ్చును. ఆ పటములను లక్ష్మీకుండు తెచ్చి సీతారాములకుఁ జూపును. ఆ పటములను జూచుచు, నలువరి వివాహప్రసంగమునకు వచ్చినప్పుడు—

సీతా—ఏలేఖల తత్కల్యణిగోదామంగలా శ్చత్యా

శోభాలోక వివాహాదీక్షితాః యూయమ్! అహో బానావి

తస్మిన్నేవ ప్రదేశే తస్మిన్నేవకాలే వర్తే. ఆమె—ఏమే

కాలముస్థలములను గుఱించినాడ భ్రమప్రభునట్లు చిత్రమును చిత్రించిన చిత్రకారుఁడెట్టివాడో?

తరువాత రాముని నెదిరించుటకుఁ బురురాముడు వచ్చునప్పుడు—

లక్ష్మణ!—అయం భగవాన్ భార్గవః
సీతా (సంభ్రమం) - కంఠతాస్యి.
తరువాత గొన్ని చిత్రములు చూపి,
లక్ష్మణ!—ఏమి పంచట్యాం శూర్యభా
సీతా—అస్యపుత్ర! ఏతావలేద్యుమ్.
రామ—అయి ప్రియోగస్తే. చిత్రమేకే
ప్రేమాభ్యుదయే భవభూతి యభిప్రాయమును తెల్పుచున్నది. నను నిందునగుఱించి భవభూతి చిత్రించెను.

హేమచంద్రుఁడు.

కాళిదాసభవభూతిశాలమునకుఁ దరువాతి వాడు హేమచంద్రుడు. అయి చిత్రించుటలకుఁ పుండ్రందేవ శిల్పబ్రహ్మణఁడయిన హేమచంద్రుఁడు ‘ప్రబంధవర్ణనమ్’ అను నొక రాజ్యము (వాసి) యున్నాఁడు. అదిచిత్రించుటలకుఁ నొక కథ కలదు. ఒకరాజు పెద్దకుమారులను రాజ్యములట్టి బహుములకుఁ బోయి భార్యతోఁ గాఁపుంపించెను. అచ్చట వలసిన నొక రుముఁడు కలెఁగను. తనకుఁ దనయుడు పుట్టెనని తెలియఁగా రాజ్యముచే యుమిగ్గు పెద్దకుమారుఁడు చిత్రకారులను బంపి తయ్యారై (ఏ) తిరు (వాసి) తప్పించును. అతడు పట్టణాఁడెట్లుండనో అట్లే అద్దములోని చిత్రవిజయవల నుండెను. అన్ని తరువాత నాల్గు వానిని మోసముచేఁ దీసికొని రమ్యమని చరకామిలనులు ఋషి వేషము చేసి పంపును. అపిల్లవాఁడు, ఋష్యశృంగునినిత్రే ప్రేమముపభేషము లెఱుగనివాఁడు. కావున వారివెంట దివిలి పట్టణమునకుఁ బయలుదేరును. మధ్య తొందరపడితధ రిగి రాజపుత్రుఁడును, వారకాంతలును మామడుదురు. తరువాత వారాజపుత్రుఁడెట్లుయిన నేమి తన యన్నరాజభాగిన కచ్చి చేయను. అటసాదృశ్యమువలన నన్న యాతనిని గుర్తించును.

ఈకింది శ్లోకములు చూడవలెను:—

శ్లో. పితృపాదాబ్జశాసనస్య మవితా న్నామనన్యః

వసేననతో రూప మాలిఖ్యానకలత్రిదులిమ్!

ప్రమాణమాదేశ ఇతి ప్రాప్త్య చిత్రక రాజః!

యయు ప్రతపన పుణ్యేభ్యేకలగ్నలరాణో!

తే పితృకర్మణో మూర్త్యస్త్రాణీవాతాకళలాత్!

తమాలిఖన్యథావస్థ మాదగ్య త్రుతింజితే!

అనీయ దిగ్యయామాను రూపం లగ్నలచిహ్నః!

తే చిత్రకారణో రాజః శుభావర్తనభంధ్యహః!

దిగ్యన్యః తిగ్యత్వాదత్తిరున్నైషమామితే!

అత్యాదై జాయతే పురిః శుభరేషుహి నాన్యథా!

[౧౩౬౯]

వైశోమలలోని యథావస్థమాదగ్య (త్రుతింజితే) [త] న్నవానిని ఉన్నట్లు, అద్దములోని (త్రుతింజితము) అనెన మాటలవలన చిత్రకాలమువిషయమై హేమచంద్రుని యభిప్రాయ మెట్టిదో చెప్పయే తెలియుచున్నది.

ఇంకను నాజులైదు మదల తరువాతి శాలపురా తరును చుండితో చూతెను. అప్పుడు శాలపురాఁడైన అబూభజల్ అప్పటి చిత్రకారులను గుఱించి యిట్లు వ్రాసి యున్నాఁడు.

“The minuteness in detail, the general finish, the boldness of execution &c. now observed in pictures are incomparable; even inanimate objects look as if they had life.... This is especially true of Hindus, their pictures surpass our conceptions of things. Few, indeed in the whole world, are found equal to them.”

[Aini Akbari Vol I, p. 107.]

ఇందలను నిర్జీవవిద్యములను నెఱిమముగ గలదుల యత్నించుట వోష మని యప్పటి హిందూచిత్రకారులు గాని, రిగిమలుగాని తలంచుటలేదు. అయ్యుఁ భూషణ మును! లలలలల చుండిరి, అనుట నిజము.

కవున కేకాలపు హౌందవ వాద్యముల దీసికొన్నకు చిత్రశిల్ప మూలపదార్థానుకరణము భూషణముగా నెంచి నట్లు గానవచ్చుచున్నది గాని మామణముగా లేదు. ఇతిగతిగాదు. ఈ యనుకరణ మెంతయువచ్చునయో అంత చిత్రకారుఁడు తన శిల్పము దెక్కుడు కలెఁగఁడని తలంచుచుండి రనుట విస్పష్టము.

దేవతాదుల పటములు.

దేవతాదుల చిత్రములును, విగ్రహములను మామరపట విగ్రహములవలె నుండక, కొంతభేదముగ నుండుట చూచి, పాశ్చాత్యులు కొండలు హిందువులకుఁ జిత్రవిద్యయందఁ జక్కగఁ బ్రదేశము లేదని వ్రాసిరి. దానిని ఖండింపఁజుటనై నా నొక మొదలయవారు పంచువుల చిత్రవిద్య యాభ్యాసము. భౌతిక

“జ్ఞో. ప్రేమనాతోపినాంగే శ్చ నిరమవికలం చక్షుషాం నై
వృత్తిః, మధ్యక్షిరాభిమగ్నా మ్మృగపదచమయం తోయమిష
శ్చ వికారః, ఇత్ర దిగ్భ్రమికోఢః కుచపవరతయామాంసలైస్సప్తద
శోభిస్తాం కాశస్థానదుత్తైః స్త్రీజగతిధనలైస్సయాతే మృగాశ్చ
(సశేషము)

కాకినాడ కాంగ్రెస్

కావలెను

కాంగ్రెస్ మండలపరిషత్ యితర సంస్థలకున్న సహాయమును పెంచుటకు దీక్షింపి యిట్టి ప్రయత్నము చేయుట కాంగ్రెస్ కియున్నది. కాకినాడలో యిట్లు చేయుటకు సెలెక్షన్ బయ్యె మొదటివారములో డిలీవరీ ప్రారంభించి సెలెక్షన్ బయ్యె అంతయున్న చేర్చించవలెను. ఇందులకు కలవ వర్తమానము (కమ్యూనికేషన్) మొదలగు యావత్సంబరముల ప్రకారము మొదలగు కాకినాడ సహాయమును పుట్టి ఆఫీసుకు కల ఆ యుగావున చేరుటకు పంపించగోరవలెను.

తప్పింపు

1. మొదటిసారి చొరవాసము కొత్తది పొడవు 15 అడుగులు తక్కువగాకుండగను, ముందుకుట్టుకొలత 8 అంగుళములు మొదలు 4 అంగుళములకు ఉండవలెను. ఈ రకము 1,00,000 కావలెను.
  2. చెక్కుపాసం గట్టిరకం, పొడవు 13 అడుగులు తక్కువగాకుండగను ముందుకుట్టుకొలత 2 మొదలు 8 అంగుళములు ఉండవలెను. ఈ రకము 50,000 మొదలు 1,00,000 వరకు కావలెను.
  3. మొదటిసారి అనే బారువెదురు 24 అడుగులు తక్కువగాకుండగను పొడవున్న, ముందుకుట్టుకొలత 8 అంగుళములకు తక్కువగాకుండగను గట్టిరకము 15,000 కావలెను.
  4. కాకినాడలో:— 26 అడుగులు పొడవు తక్కువగాకుండగను ముందుకుట్టుకొలత 12 అంగుళములకు తక్కువగాకుండగను గట్టిరకం 400 కావలెను.
- సహాయమును } నేట్రుకంటి, శ్రీనివాసకోనేట్రాపు
కాకినాడ 2-8-28 } కాంగ్రెస్ కు

భారతదేశపు భవిష్యత్

దేశమునందలి ప్రజలు రాజకీయ, సాంఘికసంఘర్షణ మధికముగ నుండుటచే నేలకొలిచి పడినట్లంటే అకాలమరణము నొందుచున్న దానినిగట్టింది తెల్లచేయుటలేదు. సాధారణముగా అన్ని కోశమునకు సంబంధించిన అజీర్తమున్న వ్యాధులకంటే చిన్న బిడ్డలు అధికముగా మృతినొందుచుండును. అవుపాటున గేదెపాలును కత్తిలేకడం (తాగనిచ్చినకుడ ఆపాలను జీర్ణము చేసికొనక కత్తికడం జరిగిందే) కడదు. గాన అందువలనమై తన బాగ్యత్రువుచుకొనలసి యున్నది. రాజకీయ పేటెంటు బార్లి అను విద్యుత్తుపిండిని కొని దానిని నీళ్లలోకలిపి ఆనీళ్లలో (బార్లి వాటరు) అవుపాలు గేదెపాలు లేక దేవ్యాపాలు పీటిలో తేనెనైనను చేర్చి తల్లికి చనుపాలు లేనట్లుడు ఇయ్య దశను అట్టిచ్చినచో కేరీయొనకు బహుశా కలిగి అయినచుండు బాగుగా పెరుగును. త్వరితగా జీర్ణమగును. ఈ బార్లి వాటరును తల్లిలకు, పిల్లలకునూడ నియోజకమైనను. జ్వరము మున్నగు జబ్బులు కలవానికిని జీర్ణకర్త సరిగా లేనవారికిని, మలబద్ధము కలవానికిని ఈబార్లి వాటరు చాలాభయము. గొప్పగొప్పవైద్యులు దీనినిగర్హించి శిశువుచేసియున్నారు. రు విన్నవేపేటెంటు బార్లి పిండిని నీళ్లలోకలిపి ముద్దగాచేసి దానిని మరుగుచున్న నీటిలోచేసి, వదిలిమిమములవరకు కలుపుచు మరగనిచ్చి తరువాత చల్లార్చవలెను. దానిని తడవతడవపోసి పాలుకలిపిగాని కలుపకగాని యియ్యవలెను వేసవికాలములో నిమ్మకాయలను పంచదార, మంచుగడ్డ దీనితో చేర్చి పుచ్చుకొనిన రుచికరముగ నుండును, చలువచేయును. (ప్రకటన (8))

కాలరాసంజీవి

రాకుండనాపును. వచ్చిన తప్పకకురుపును. కలరా నిర్మూలముచేయుటలో నిస్సందేహముగా నిది సులభమే! అనేక యోగ్యతా ప్రమాణములు, బంగారు ప్రకరములును పొందబడిన సులభమి. గాల్పించిగా కురుపును. వేసేముఖ్య. కల సీసా 1-కి రూపాయ 1 0 0. విలాసము:— ది గౌతమ మెడికల్ హాల్, బెబెవాడ. మదరాసు ఏజెంట్లు:— రాబర్ట్స్ అండు కో 71, యెనియప్పకాయకొత్తి, మద్రాసు.

లోకమాన్యుడు

సార్థక నామము

సి. యస్. ఆంధ్రమాన్యుడు బొంబాయి (కానికేలులో నిట్లు వాయించువాడు:— కొందరు మహామహుల నామము లెల్ల కాలమున కాశ్వత యుగ నిలచియుండునాయు, కొందర నామములు చేరు లేకుండ పోవుట యేలలో విచారించుట ముఖ్యముగ విచారించవలసిన విషయము. ప్రజావాక్కు న కీ సంబంధమున ది కృత్రుభ యుండును. భారతదేశములో దిరుదము లిచ్చుపద్ధతి జనసామాన్యసంక్షుతి బడయలేదు. కాని సర్వసమ్మతమైన పితృ ఒకపరిశ్రామ మొనంగుట భారతీయవార మామము. అం దొ విధమైన అంగమును చందమును గలను. దేగాబిలో 'మహర్షి' యని గలదు. ఈపరిశ్రామము టానూనుమహాశివ తండ్రియగు జేవేంద్రశాధ టానూగారి కొసంగబడెను. 'దశమహంస' యను దిరుదముగలదు. ఇంక నిట్టి పెన్నియో గలవు. ఈదిగుదములే అమరమృతము జ్ఞప్తికి దెచ్చును. ఇట్లే మహాత్ములన్న ఒక్కరకే వర్తించును. ఒక్కడే లోకమాన్యుడుండెను.

'లోకమాన్యు' బిరుదము

'లోకమాన్యు' యను బిరుదమునందుగల, సర్వపితృత్వమును, ప్రజాప్రేమమును అందరయంగీకారమును బడసినది. ఈనామములనే లోకమాన్యులకునకు ప్రత్యేకత యేర్పడెను. ఆ పేరాయన కే గాని యెవ్వరికి జెంద నేరదు. ఆ ఒక్క నుగట్టిదే బిరుదమే ఆయన జీవితచారిత్రము నంతయు దెబ్బను. ఆయన సంకలితా రందరును జ్ఞాన సంపన్నులు. వారిప్రతి విజ్ఞానరంగం లే కనుగొనిరి. కాని లోకమాన్యుడు ప్రజావాక్యమును జూచుకొనెను.

లోకమాన్యులకు జీవితము

ఆయన జట్టు మారగొనిన విధము బహు ములభమైనది. ఆయన ప్రజాసామాన్యములో జీవనవాసలలో ఒకరినిగాదేవర జీవితమును గడచెను. ఆయన ప్రజల కొరకు కష్టములనుభవించెను. ఈవిషయ మంతయు వారికి తెలియును. ఆయనకు గి సంకల్పరములకీను విధించి కారాగారమునకు పంపినట్లు, బొంబాయి మిల్లదనివారలు ఆయనను అధికారులచేరి నుండి కప్పించుటకు యెదురుదరుగకుండ తప్పించుట కష్టమాయెను. నిర్బంధనయముననే లోకమాన్యులకు తన దేశమునకు నూతనమార్గమును జూపెను. అది అంతర్జాతీయదిగాను విలసనగా గాంధీమహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాలో అనేకసార్లు కిరీట పొలాయెను. విలే అధునిక భారతమున దేశమునై దేశస్వారాజ్యమునై మరల మాల చేరసాలకు పోయినవారిలో లోకమాన్యుడే మొదటివారు. ఆయన పితృ నేలమండి మైదుకు వెళ్లిరి. మనమున్న యీ రోజులలోనే వేయి మందికి పైగానే నాగపూరు నందు కైదుకు పోయిరి. కాని హిందూదేశముగా విద్యాభ్యాసమును పొందినవారు జెయుటకు వెళ్లుట బహు అరుదు. అట్టివరి విద్యాభ్యాసం దనందకు లోకమాన్యుడు సంకల్పరములకొలిచి కారాగారజీవితము ననుభవించి మార్గదర్శకు డాయెను.

ఆయన అపార పాండిత్యము

ప్రజాప్రేమను బడసిన లోకమాన్యుడు విద్యాంశులచే గురువుగూడ భావింపబడెను. ఆయన వాస్తవమునందు చేసిన అభ్యాస మపారముగ నుండెను. కమిటీలలోను కాన్ఫరెన్సులలోను ఉపన్యాసము లొసంగుటకన్న విద్యావ్యాసంజముననే ఆయన అధిక శ్రమపడి యుండెడివారే. కాని ఆయన దేశమునై త్యాగమును జేయవలసియుండెను. ఆత్యాగము నామన సంతోషముతో మొనకూడక జేసెను.

దేశమునందలి ప్రేమ

ఆయనకు తన భారతదేశము నెడగల అపారమగు ప్రేమ యెంతటిదో నేను కనుగొన లేక పోతిని. విలే నేను ఫిజీనుండి వచ్చిన పితృ ఆయనదే కొకనాడు వెల్లి విజేతములను భారతసోదరు సోదరీయలు దురభ్యుత దెలిసినపుడు మాత్రము ఆయన భారతమాతృప్రేమ యెంత నిరూపమైనదో తెలిసెను. ఫిజీలో నొక్క మహారాష్ట్రదేశము దైవము నివాస మేర్పరచుకొనలేదు. కావున స్వరాష్ట్రభక్తి జూపుమని కోరుట కవకాశము లేకపోయెను. అచట నున్నవారందరును మద్రాసు నుండియు సంయుక్త రాష్ట్రముల నుండియు, పోయినవారు, కాని వారు భారతమాతృత్వము లగుటవలన ఆయనవారిని ప్రేమించును. నేను భారత స్త్రీలవైద్యమును గూర్చి కలుకగా ఆయన నేత్రములు నిప్పులు గ్రక్కెను. ముఖ్యమం

యు జేతురించెను. బోంబాయిదే కొకమును బాధల పాలగువాని యెడ దాక్షిణ్యమును కృత్యమాయెను. సహజముతో ఆగ్రహమును పట్టబాలక ఆయన పిడికిలి విగబట్టెను. ఆగ్రహము ఆయన బహిరంగసభలో నుపన్యసించుచు నిప్పులుగ్రక్కెనుటలు మాటాడెను. ఆయనకష్టానుభవము

పితృ వర్తనములలో నే వాయనను చినపుడెల్ల ఆయన ముఖము కష్టానుభవము వ్రాసిపెట్టెనుటలు గాల్పించుచుండెను. దేవాము విశ్రాంతి గోరుచున్నచ, ప్రేరణముతో సర్వకాలమున కష్టముల ననుభవించుచున్నట్లును, దేశముకు పనిజేయుచున్నట్లును ఆయన ముఖము దెబ్బయ్యుండెను. జెయులో నేకాగ్రహమును సంకల్పరములతో పొందిన కష్టములందు కృత్యము లాయెను. నేడు మహాత్ముడును అట్టిమర్తతి నే యనుభవించుచున్నాడు. ఇప్పటికి లోకమాన్యుడు ప్రజలమనమున నిలచియుండునటుల మహాత్ముడు గూడ అంకితభారమును అరుసంకల్పరముల కిత్తు నే యనుభవించుచున్నాడు. దీనినిబట్టియే మహాత్ముని కుష్టకాయమునందు లోకమాన్యుని ప్రేరణమును సహజ భావమును మనతో నిలచియుండి, దేశము జేయవలసిన కార్యము నందు సంతోషము నొసంగుచు సాయము జేయుచున్నదని ప్రజలు భావించుచున్నారు.

లోకమాన్యుడు; కెన్యావిషయస్థితి.

ఈసంకల్పము, అఫికాలో మనసోదరసోదరీయలు అస్పృశ్యులుగ జేయబడిన అనుననకరుకువార్త వచ్చినపుడే తిలక వర్ణంతి వచ్చినది. నేను ఫిజీనుండి వచ్చినపితృ ఆయనను జూచినప్పుడెల్ల నే, యిప్పుడు ఆఫికాలోని ఆయనదేశములు ఆగ్రహమునకునుండున వార్త వచ్చినపుడు ఆయన ముఖము ఆగ్రహముతో మండిపడుచున్నట్లుల నాకు పోపట్టెను. ఫిజీలోని సోదర సోదరీయలుల కత్తును వూకాలో నారాతి ఆయన గట్టి గమటాడిన నాటిటలు నాకు జ్ఞప్తికి రాగలదు. ఆయనయే నేడు బ్రతికి యుండిన యెవల, యింక నేమారమును మాటలతోను, విజ్ఞాపనలతోను లాభములేదని చెప్పి రాయబారములు వెదలిన లాభలేదని చెప్పి, అందరను యేకవాక్కుతో, 'స్వాతంత్ర్యము నాజన్మస్వత్యము, నేను దానిని పొందెను' అని పనిజేయవలయుననియే కోరునని నాకు నమ్మకము గలదు.

న్యాయమూర్తి కాయజీగారి రాజీనామా

బొంబాయి, ఆగష్టు 3:—బొంబాయి హైకోర్టుందు అక్రింగు అడివనలు న్యాయమూర్తియగు హెచ్. సి. కామేశ్వరరాజీనామా అంగీకరింపబడెనని ఇండియా గెజటున ప్రకటించబడెను.

రాజప్రతినిధి పర్యటనము

రాజప్రతినిధి గారు కంబాలుకు దర్శించిన తరువాత గంగయ క్షేత్రములను దర్శించవచ్చుననియు లక్నో ఆలహాబాదులనుగూడ వారు దర్శింపురనియు పయనపత్రిక తెలిపెను.

ఒక ఆత్మహత్య

పూనా, ఆగష్టు 3:—పూనాను (పెద్ద యాత్రకు) వంగలికత్తితో కలమును గోసికొని మరణించెనని తెలిసినపుడు గుర్రపువందెముం 2 భినివేశము గలవా రందరు నాశ్వర్యపడిరి, ఈతడు కడుపులో కరువుచే చాలకాలమునుండి బాధపడుచుండెను. ఈతడు ఆశ్వశిక్షణమున చాలకుశలుడు.

భీమాకంపెనీల మోసము అప్పీలు

కరాచీ ఆగష్టు 3:—భీమాకంపెనీ మోసమునర్హియైనందుకొంద ఇషీంపుడిన కాపెను అతీయ రాంజీఖాయిగాల్ల న్యాయాధిపతి, జూరికి నిజమిచ్చు నపుడు ఆ యే కార్యము గ ప్రవర్తించెననుకారణమున గావించిన అప్పీలునందు ఈదినమున వాదనముగిలెను. తీర్పు సోదరువారున జెప్పబడును. కోర్టువారు ఫిర్యాదీల కనుకూలముగ తీర్పుజెప్పవలెనట, తిరిగి కేసును మొదటినుండి విచారింపవలసినదియు, లేక క్రిందకోర్టుగూర్తునై నాధారపడవలెనట అప్పీలుచే స్వకంతముగ విచారించునదియు నిశ్చయింపబడును. ఈ రెండవమార్గము నకలుమియ్యవలెనట విచారణ మొన నే ప్రారంభమగును తిరిగి విచారణ మొదటినుండియు ప్రారంభింపబడవలెనని ఫిర్యాదులు కొంది.

సినిమా ఫిలిములపైదాడి

దెల్లి, ఆగష్టు 1:—'బర్మీ'లోని ఎరువరు, 'దామ్న'డలు పట్టణములందలి రసాయనిక, పరిశ్రామిక విషయములు' అను సినిమాఫిలిమును ఫిల్మి రాష్ట్రమున ప్రదర్శింపరాదని చీఫ్ కమిషనరే ప్రకటించెను.

రంగనాయకులు (అక్కుఫరు)

మరికొందరు “ఇంకేమున్నది. ప్రజల్లెరుగు పంచములను
 పూజించేవారు మందిరికి యనుచున్నారు. అంటి రానితనము
 పోవుట కధ్యయని భక్తులకున్నారు. శ్రీగణి యాద్యమము
 పీమ్ముట అంటిరానితనము కొలదితనములతో పోదా” యాః
 చాల యాశాపీనుతులగుచున్నారు. వీరును పూర్తిగ అనుభవ
 విహిత బాధ్యత నెరుంగని, బాలభటినమాజను ముగ్ధమేకాదు.
 వీరిముందును కొంత నిజబాధ్యత కానగును, ఇటుల కెందునిధ

చచ్చి పశువుల పట్టేవారు భోజనముచేయుట మంచివా? వారికి భూకగతి యవసరము లేదా? వారి మత మేమి? వ్యా

సాధ్యమగునంతవరకు మనము “అభివృద్ధి కారకముగు
 నూతనముల విచారితము” పూర్తి మాత్రముల ననుచున్నట్టి
 లోక బోధము. వానిని కనుగొను మార్గమును మాత్రము సూచిం
 తు. ఇంతటి సహకారములేన ము నందరము కలిసి పూర్తి
 మార్గమును కనుగొను గలము.

219

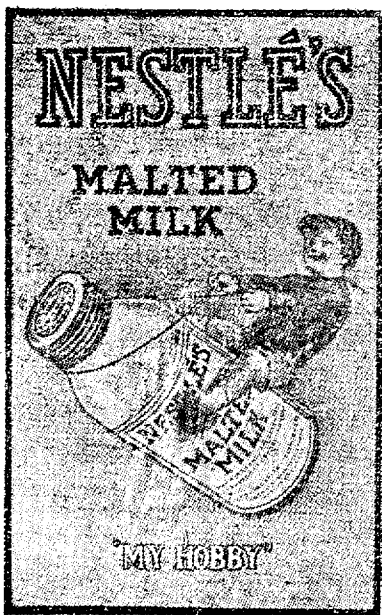
28 | బాడ్యే, మదరాసు.

(164) గ్రేటు యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,
ఖరెగోట, వికాఖపట్నంజిలా.

(No. 3)

ఒక 7 ఆవున్నుల మాల్వేడ్ మిల్క్

ఇందుకు మీరు చేయవలసిన దేమనగా

నెసిల్పుమాల్వెడ్ మిల్కు-నే కొని,

రెండు 15 అవస్థలబుడ్లకు చుట్టబడియుండు కాగిత
ములను జాగ్రత్తపరచిన యెడల

7. అవస్థలు

నెస్సెల్స్ మాస్టర్డ్ మిల్క్-బుడి

ఒకటి బదిలీగా యావ్రబడును.

గమనించుడు:— నెస్సెల్సు మా లైడ్ మిల్కు యిదిర
మాల్కు మా లైడ్ మిల్కు కన్న వెల చవకయేగాక ఖనుకు
యొక్కవగ యుండును.

బుడిమీద పిల్లవాడినివేసిన బొమ్మయిన్న పాపులను
వెదకుడు. అక్కడ కాగితమలకు బడిలీ యిబ్బబడును.

పరిశ్రామిక వృత్తాంతములు

ఆయుర్వేద మార్తాంధభిషగాచార్య, పండిత హోచ్. సుబ్బరామశాస్త్రి కవిత్వ ప్రకాశిపాల్ గారు.

దక్షిణ హిందూదేశపు కవల ఇతరభాగముల కన్న చాల తీసిందించుకొంటుంటుంది వినుచున్నామేగాని నిజ ముగిసిన వో దక్షిణ హిందూస్థానము ఎక్కడు ప్రామాణ్యము కలదని యే తెలియగలము. దెంగుకూకి కడమరగా ముమాకు 180 మైళ్ల దూరమున భద్రావతి యను గ్రామము కలదు. ఇచ్చుది శివమొగ్గా జిల్లాకు 18 మైళ్ల దూరమున భద్రావతి తీరమందున్నది. దీని నే మున్ను దెంగిపుర అనుపేరుతో పిలుచుచుండిరి. కడవి 8 ఏండ్లలోగా యీ గ్రామమంతటైభవోత్పన్నమై యెదిరినది కవి ధానమున తెలిసికొన ఏకేని కథానాలము కలిగియుండుట సహజము. అమెరికా భండనందలి చికాగోపుర గ్రామాంతర వై భవమంతయు యీ భద్రావతిలో చూడవచ్చును. ఎచ్చట చూచినను చిన్న చిన్న మనుషులూ, మిలిలేని యినుకకలకులు అత్యున్నతమైన శాస్త్రకాలము బాయిలర్ల ఫర్నేసులు రిటార్డులు, సుమారు అర్ధమైలు ప్రదేశములో దినమునకు 2½ ఘంటల కాలము విరామము లేక పనిచేయుచుండును. ఈ భద్రావతికి చుట్టు 80 మైళ్ల దూరము దట్టమైన అడవిప్రదేశము. ఈ కాళా కాధి రలు యినుకదారుల మూలముగా అడవిమనుషులు, దూబములు మానుబొగు మొదలగునవి యాశ్రయమున నిర్భరమవుచుండును. ఏల ననిన ఈ ఎండినమానుషియు శోతయంత్ర సాధనమున చిన్న గా నకి రైలుబండ్లనుండియే యినుకదారులలో ప్రవేశింపజేసి తీరచాక్కి జిల్లాలలో కాల్చి బొగ్గుజేసి చల్లాన్న యినుకదారులలో ప్రవేశింపజేయబడును. బట్టికుండి వెలువడు మానుబొగనుండియే శోట్లకొలది రూపాయలు సంపాదించుటకు మైసూరు సర్కారువారు "కాతా విజ్ఞానాస్థిర" కంపెనీ ఏర్పాటుచేయు ఇప్పటివరకు రెండు శోట్లకొలది వైద్య వైద్యులచే శోట్లకొలది రూపాయలు సంపాదించుటకు ఏర్పాటుచేయుటకు 15 ఏండ్ల క్రితమునుండి కలగని ప్రభుత్వములనుండి యింతింతి కట్టించబడుచున్నది. "ఏ మయ్య రామప్రసాద్ రామలక్ష్మణ నెన నీమాయ దెలియవలెను" అనువేదాంతో క్రి గృహకు వచ్చుచున్నది.

భద్రావతి కలెక్షనరీయం (Wood Distillation Plant) నుండి దినమునకు 120 కార్బుల (ఒక కార్బు=1000 పౌండులకు) చెట్టుమానుష బొగ్గుచే ముద్రుట యే కాక అందుండిన చుక్కలలో నందర్భరమునకు యీక్రింది పదార్థములు వెలువడును.

మద్యము (Alcohol) 92 0/0—937 టన్నులు, కృత్తాప్తము (Acetic Acid) 95 0/0...2100 టన్నులు, గ్రేసెట్టు (Grey Acetate) 80 0/0 3125 టన్నులు, తారు Tar 4500 టన్నులు.

అనగా సంవత్సరమునకు 75,000 టన్నుల మార్కుల పానుండి యీ పదార్థములు ఇనుపజిల్లీయంత్ర సాధనములచే కలుగుచున్నది. దీనిచే కలుగు లాభ మేమని విచారించు.

200 టన్నుల ప్రామాణ్యమున వైద్యులము తీయుటకు ఖర్చు 1400 రూ/-

ఎటులనగా:— ఒక్కటన్న మానుకు రూ 4.0.0, పొగ చేయుఖర్చు 8.0.0, 1 టన్నుల ఖర్చు 7.0.0, 200 టన్నులకు రూ 1400 లు.

100 టన్నుల కలెక్షనరీయం బొగ్గు 70, మద్యము 25, కృత్తాప్తము 5.5, తారు 6 పొగ Gas 5 మొత్తము 100. వైద్యుల ప్రకారము టన్ను మద్యసారమునకు ఖర్చు 14 రూ. అనున అనగా 1 గాలనుకు 9 వైసాలు.

దీనిని బొగ్గాయికి ఎగువకేము ఖర్చు గాలనుకు 1-0-0 అగ్గ దేశములలో యీ మద్యసారము గాలనుకు 6 రూ ప్యముల చొప్పున విక్రయమగును. దీనిని వార్షికుచేయుట యంగను కంటపొయ్యిలకు చేయుట ముందు ఉపయోగింతురు. చూచితిరా యీ ఒక్కపదార్థమునండియే ఎంతలాభము కలుగు చున్నది.

వర్రాట వృత్తాప్తము (Crude acetate of Lime)

ఈ యాశ్రయములలో సంవత్సరమునకు కలెక్షనరీయం 2100 టన్నుల వైద్యులము తీయుటకు 1 టన్ను పదార్థము తీయుటకు 7 పౌండుల ఖర్చు అగును. ఇందుండి కృత్తాప్తము తీయుటకు 15 పౌండులకుని మదింపు చేయబడినది. ఇంకొకటి లో ఒకటన్న కృత్తాప్తమునకు 80 నుండి 90 పౌండుల ఖరీదగు ను జర్మనీలో 118 పౌండుల ఖరీదు.

దీనినుండి లాభమెంత కాగలదో చదువరు తెలుసుకలరు. ఈ పదార్థము వార్షికులు, రబ్బరు, బొంబులు మున్నగు పరిశ్రమలలోగాక లోక వ్యాపారము, బట్టలకడము, సెకపులును చేయుట మొదలగు పరిశ్రమలలో అత్యంతోపయోగము. ఈ కృత్తాప్తము కలిపియుండు లోహదు లెద్ది యగు:— సీసము, తామ్రము, లోహము, అల్యూమినుము.

సీసభస్మము (Lead oxide) + కృత్తాప్తముచేరి సీస భస్మ కాన్తు మగును. ఇచ్చుది నారంజి, పసుపు రంగులు చేయుటకుం దుపయోగింతురు.

తామ్రభస్మము నీరంగు పరిశ్రమలో అత్యంతోపయోగము.

లోహభస్మము అద్దకపరిశ్రమలో ఉపయోగము, అల్యూమిను చణకాప్తము—చుక్క ఎరపు రంగు వచ్చుటకు యీపదార్థ మెంతయో సహాయపడును.

తారు

ఈపదార్థము కాల్చుట యంత్రంతోపయోగమైనను దీనినుండి క్రియోసోటు. అనేకవిధములైన లైలుములు తారు జిల్లీలు (Coal-tar Distillation Plant) నుండి తీయబడును ఇది టన్ను ఒకటికి 120 రూప్యములనియర యగును.

భద్రావతిలో తారు మార్కము తీయబడును. దీనినే యిం గ్గాండులో స్టాక్ నులో తారు అందురు.

మానుబొగనుండి తీయబడుపదార్థములగుమతులు

1919-1920

1. కృత్తాప్తము లేక చణకాప్తము	1,20,100 రూ
2. సీసభస్మము	1,16,861
3. తారు	99,132
4. దాంబర	2,99,851.

ఈభద్రావతియనుము కంపెనీలో సుమారు 1000 మంది పనిచేయుచున్నాడు. నెల ఒక్కటికి లక్షరూపాయల జీతములు కలరా బడివాడా అగుచున్నది. కాని పని ప్రారంభించి 6 నెలలైనను వశమాన మేమూరము లేనటు అన్నది. ఇంకొకటి కలుగునేమో?

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్)

185, మాంటురోడ్డు - మదరాసు.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీకృతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

సిద్ధ మౌక్తరధ్వజ

(బై వజ్ర రత్న వల్లి 920 పుట)

నిర్దుష్టముగ తయారు చేయబడిన శాస్త్రీయబాషధములకు పుట్టినిల్లు.

ఇది ఆయుర్వేదాషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.

ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కిస్తూరి, పచ్చకర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి.

పై గ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగ మాచే తయారుచేయబడియున్నది.

శ్లో॥ స్వేచ్ఛాహరవిహారోః నకవాచిద్విపద్యతే | మేధాయుః కాంతిజననః కామోద్దీపన కృత్తాప్తాః |

బుద్ధిని, ఆయుర్ధాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంతి నిచ్చును, హెచ్చుగ ధాతుపుష్టిజేసి కామోద్దీపనము గలిగించును.

అతిమూత్రము, తుయ, సుఖరోగములు, మొదలగు ధాతు తుయకరము లగువ్యాధులలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము.

ఉపయోగించు విధానము మందులో బంపబడును. నెల 25 మాత్రము రూ 5-0-0.

వసూలైన మూలధనము రూ 1,12,925

మోసపు ముదుల వలనను, ఇతరులు కూడ ఇదే మోస్తరుగాచేయుచుండుట వలనను మోసపోకుడు.

ఏజంట్లు:—ఎమ్. ఎస్. భాష్యం ఎన్వైర్ను, తపాలవెట్టె నెంబరు 689, బొంబాయి.

మెసర్సు దాథా అండ్ కో., 260, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మెసర్సు ఎమ్. ఏ. నారాయణ అండు నన్ను, 23-ఎ కెవి విధి, రంగూను.

ప్రాచ్య దేశ విజ్ఞానము

ధర్మజీవితానందము

జాబ్బి లాస్సెట్ గారు 'దేవరీ హరిహర' సం నిల్లు
[వాయువు వ్యాస:-

ఈ మధ్య మార్కెట్ దీనిని ఎన్నికల కందర్బుల గా
విండుదిన ఉపవాసములు, మతోద్ధారము జేయువానికలె
నుండెను. తిరుగు కన్నులు, కట్టుకో నటకు బట్ట, ఉండుట కిల్లు,
జీవితావధానములను, వినియోగింపును ప్రామాణ్యమై దిమాన
పురితైకాధ్యక్షికి విజ్ఞానాభివృద్ధి యని, అంతటను శ్రీపుణ్య
తేజోభావముతో చాటిరి.

మానవుడు అహరముగలనే జీవించుటలేకను కర్మసాక్షా
త్కారము క్రొత్తదిగాదు. ఇత్యది యిప్పటికి 25 సంవత్సరము
నుండియు కార్యోద్యమమునందు నిశ్చలముగ నిశ్చల్య గాంచు
చుండెను. మన ఉత్సాహమునదీనకర్మ విమిడి యున్నదనియు,
మానవజాతి నధోగించి జయము గాంచకలెన్ను, మనమానసాక్షే
కములనుండి, స్వార్థపూర్వ, అత్యాశ మున్నను కర్మముల
పోగొట్టుకొనవలె ననియు సత్యాగ్రహము స్ఫురించుచున్నది.
మతగ్రంథము విన్నంతనేగాదు; అనుసరింపవలెను

మార్కెటులో మాట్లాడినపుట్టు, జీవిత మేజాటికి కర్మ
సమర్థమును ధీరత్వమును పొందునా యని యెదురుచూచు
చుంటిని. నాయెదుట మార్కెట్ గా రండినను, "వ్యాధిమూలక
ములవలన గాదు, కరుణలముగలనగాదు, కలివాడును తన జీవిత
మును పరిశుద్ధము జేసికొనటగలనే మోక్షము గల్గును" అని
చెప్పవలెనా యని నే నెదురుచూచుచుండెడి వాడను. వితే
అక్రమ స్వంత్రతలమును, జనసామాన్యము మతగ్రంథమును
వినుటయే గాక, కర్మములను ములకలను, త్యాగములను
అసిద్ధాంతముల నాచరణలో పెట్టుట కిష్టములు ప్రపంచ
వాగ్దేయ వికేతము జేయు నని నమ్మకము గల్గెను.

నేను తిరిగిచిచ్చ కొన్నాళ్లకు మార్కెటును చూచుచా,
కృష్ణమూర్తి యను భారతయువకుని ఉపవాసము వినుటకు
వెళ్లితిని. ఆయన పెద్దలెవరు నొంగుకొనని కాలిసంజేతము
నొసంగెను.

కేసీయువకునిని, ఆయన సోదరునిని 1918 లో మొదటి
సారి జూరితిని. అప్పటినుండియు, యావదమును సువర్ణరము
లలోమానవజాతి కష్టపరచుట లక్ష్యమిచ్చుచుండ, ఆయన సంజేత
మును వినుటయెంతయు అనందముగ నుండెను. మేమిద్దరముగలపి
కార్యకర్మ సమాజములను, భారతదేశవర్ణము జరిగిన సభలకును
మంకొన్నింటికిని వెళ్లితిమి. ఆయన యిక్కల మంతయును
విశేష బడయుచుండెను. ఇప్పడాయినకు 25 సంవత్సరముల
కడుపు. వినుచుంటిని, ఎదురుచూచితిని ఆయన యొకసంజేతము
నొసంగుచున్నాడు. ఆసంజేతము నందరు సంగీకరించునెడల
ప్రపంచము మోక్షమును బడయులను.

మరల నింకొకసారి మనకు జీవిత ధర్మముల సువర్ణరము
కుట ఒక పురుషుడు దుడ్డునించునని నమ్మువారల సంఖ్యను
కాయన నాడుతుడు. కార్యోద్యమావధానములు సఫలమగుటకు
వైతికధర్మములందు విశ్వాసమును ధీరత్వమునుకొనవచ్చుచుట
వర్తమగునెడల, మిగతా సర్వమువినివత్తుడు దానిని పరిగ్రహించి
తెలిసికొనుటకు మృదయమానముల నిర్ధమము జేసికొనడు అని
చెప్పు ఈ భారతయువకునిగూర్చి మనమందరము నింకను కొంత
తెలిసికొన గోరవచ్చును.

కావన్న సభలోని చర్చలలోనుండి తెప్పించుకొని ఒక
గంటసేపు యాయన పురాతన విజ్ఞానమునుగూర్చి చెప్పుచుంటు
జనగా నానందము గల్గును. మేము పాశ్చాత్యులము దర్శన
ధర్మము. మాకీరవర్ణము లేక అన్యవర్ణము గలవార మాకన్న
అధికలని గాని, సమానులని గాని మే మంగీకరింపము. ఐనను,
మాదియరు హాలులో 50 నిమిషముల సేపు కృష్ణుడు తన చిత్ర
కుడిని వివరములతోబాటునున్న పెద్దజేసీ ముమ్మారు మంత్రా
క్షరము జల్లెటల నిశ్చేష్టుల జేసెను.

భారత సంజేతము

ఇతరు లెవరో మనకొక కాలాతింతకుండ మనమే
అలాచటలగ నుండవలెనని ఆయన గోరెను. ధర్మమార్గమున
జీవించకలెన్ను నెరి ఆత్మచారికి బోధకముగ నుండవలె నని
ఆయన గోరెను. ఆయన ఉపన్యసింపించినంత కాల
మును "భగవంతుని రాజ్యము మిలోనే గలదు" అని ఉద్ఘో
షించుచున్నట్లు లుండెను.

మనము యేదెట్లు వాగ్దేయము లెక్కనకాదు. ముఖ్య
మైంది మనమనస్సు. మనన బోధింపులమైనను, కమ్యానిధి

లమైనను, బోధింపులమైనను, లిబరలుకము వారమైనను, కార్యక
మతమువార మైనను సరియే. మన జీవితావధానమును, తోటి
వారియెడనుండు భావములుభ్యమైనవి మనము వ్యక్తులము మారిన
గాని యీహములు లెక్కనకరావు. మనమందరముకొరి పొంద
వలసిన యొక్కభావము, కర్మమును తెలిసికొనగోరి దానినను
సరించుటయే అస్థితిని పొందుటకు వ్యక్తి ప్రయత్నములకలె
దప్పు జేయవచ్చుటలేదు.

గురువారముకాదు కావన్నసభలో మరల భారతదేశ
మును గూర్చి చర్చించితిమి. బ్రిటిషు కామ
నువెల్లు సంతకమును, కార్యమును మారము చర్చయంతటను
యోగభావము ప్రబలియుండెను. అంగ్లము జొక్కడైనను భా
రతదేశము భారతీయులకే యని భావించియుండలేదు. మేము
మాట్లాడినపుట్టు శ్వేతముభాగ్యవృత్తి గానించెను. మాలో నొక
రగు కర్మలోహావర్ణ తెగెగాన, యిప్పటికిని గ్రామములలోను,
అజ్ఞానమునది ఉత్తరభూములందును గల భారతసంస్కృత జీవిత
మును మిగుల గొనియుండెను.

నేనుమాత్రము భవిష్యత్తు యెట్లుండునా యని తీవ్ర
ముగ యోచించుకొనుచు యింటికివెళ్లితిని. మరయొకసారి
ప్రాచ్యదేశమునం దొక ప్రకృత్యుద్భవించి, నూతన సంజేతము
గాక, వెనుటి భారతనుగూర్చి సుజేతము నొసంగునా
యనియు, ఈ సిద్ధాంతము నాచరణలో పెట్టుటయందు నూతన
జీవితమార్గము గల్గునాయనియు నే నాకృత్యవదుచుంటిని.

ధర్మజీవితానందము

మార్కెటులో మార్కెట్ కెప్పించుకొని, మనము ధర్మ
మార్గమున, సమాలోచనజేసి జీవితముజేసి, అనందమును కలుగ
జేయు మార్గమున సదానలెవరండి యెడల భవిష్యత్తును గూర్చి
యెప్పుడును బాధకడనక్కరలేదు.

కొన్ని సంవత్సరములక్రింద కీ||శే|| భారల్సుబూత్ గారు,
లండనునందు గల మర్కెటాబల్మునుగూర్చి విచారించి నిజదిన
మును ముగించుచు తుద కిట్లు జెప్పెను. "ఎవరో ఒక నూతన
ప్రకృత్యుద్భవించుచున్నది. ఆయన నూతనభావముతో సత్పు
రుషులను శ్రీలను వికృతము జేసి, ధర్మ కాస్త్ర
మునకు నూతన జీవితముగల్పించి, సర్వముగణము
గాంచి, నుతోపానందములు గలుగజేయవచ్చును. ఈమను
విజేతలు క్రైస్తవులబంధించి కొడుకు దీసికొనివచ్చిరి. వీరు తమ
సిద్ధాంతములను వ్యాపింపజేయగా ఆ తోడు సామ్రాజ్యము
యొక్క ప్రాబల్యమున, విస్తీర్ణతయే, గొప్పతనమును ధ్వంస
చూచును.

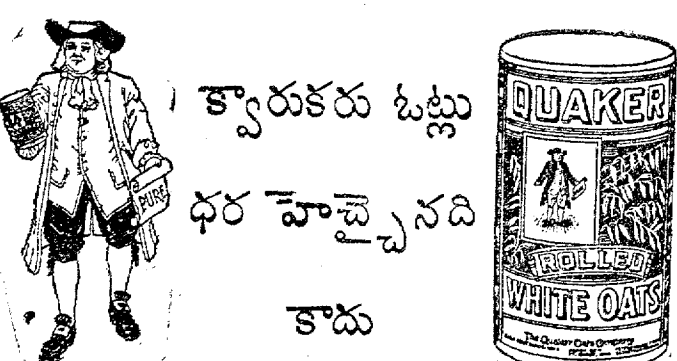
మరయొకసారి ప్రాచ్యదేశమునండి యీతూరి (బ్రిటను
కరుణలము క్రిందనుండి భారతీయులనుండి ప్రకృత్యుద్భవించి
పాశ్చాత్యప్రపంచమునకు అంద జీవితపరిపూర్ణము బోధించి
అయ్యది భోగభాగ్యములకలనగాని, అయోధధారణము కలన
గాక, నేనాసామర్థ్యమున నసిద్ధించునని చెబువరా?

చాకులు - తాళములు
మంగలికత్తులు.
ఆంధ్రసాధులచే చేయబడినవి. సులభమున
కంటనే ధరలకాటలాగుట (వాయుడు.
వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
కట్టయ అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
8081 పెద్దాపురం. (గోవావరీజిల్లా,
తెలిగ్రాఫిక్ అడ్డెను: "ఇండి ప్రెస్" పెద్దాపురం.

కౌత్తనాటకము
కాళి విజయము
చరిత్రాత్మక నాటకము వెల 10-0
గ్రంథకర్త. సువర్ణ రామమూర్తి.
C/o పి. వి. రమణయ్య కే సన్, గుంటూరు.
వర్తమలకు మంచివివాసమునుబడును.

హార్మియా బెల్టులు
మావద్ద పసివాండ్రకును పెద్ద వార
లకును ఉపయోగపడు బెల్టులు అనేకము
గలవు ధరలకై వ్రాసిన, కాటలాగును
బంపెదము.
శ్రీ కృష్ణను బ్రదర్స్,
కమిస్టు ఆఫీషియస్సు, 828, తంబుకెట్టిబిద్ది, మద్రాసు

క్వారుకరు ఓట్లు
ధర హెచ్చైనది
కాదు

క్వారుకరు ఓట్లు తగరపు దెబ్బలలో ప్యాకెజ్ చేయబడి, పంపబడు
చున్నది. ఆహారము విజయ పోషియక భాగుగా అదిమి ప్యాకెజ్ చేయబడి,
అందులోనుండి సారముపోకుండా నుండునట్లు భాగుగా సీలుచేయబడి
యున్నది.

అది అంత పెద్ద దెబ్బకాదు. అయితే మిడిడ్లు పెరుగుటకు కావల
సినపుష్టి, కుంచి ఆహారము, చురుకుదనము మొదలగు వాటిని కలుగజేయు
నట్టి విజయకల ఆహారము అందులో చేర్చబడియున్నది.

ఒక టిక్కు క్వారుకరు ఓట్లు భారతముగా 25 గిన్నెలు దుచ్చయిన
పాతముగలను. మిగుల కృతజ్ఞులచేసి క్వారుకరు ఓట్లును కొనినను అది మిక్కిలి
లమూల్యమైనదని తెలిసికొనుటకు ఆకృత్యవదుచు.

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents
Madras, Bombay, Calcutta, Karachi, Rangoon.

Quaker Oats

తీసుకుంటే. మిత్రమండలిలో మెకరి కొకరియవలసిన బుగములగుట్టగూడ ఇప్పుడే పరిష్కరించవలయునని, ఇటీవల గోరుచున్నారు. బాల్ల వినుగారు కామన్సునలో ముచ్చటించుచు, యారు నందలి సంక్లిష్టస్థితివలన బ్రటిషువర్తకమునకెట్టి నష్టమువాటిల్లునో, తెలియజెప్పిరి. అంతటితో బోక, హిందూదేశ వాణిజ్యమునకు గూడ జరగనిదస్థితివలన ప్రబలనష్టము గలుగునని బాల్లవినుగారు హెచ్చరించుట కొంతవంతగా నుండును. హిందూదేశమునకు సంబంధించిన ఇతర సమస్యలగుట్టగూడ, బాల్లవినుగారింతిమాత్రము శ్రద్ధవహించిన బాగుండును. ఫ్రెంచివారి విభానమునందుగాని, బ్రటిషువారి విభానమునందుగాని, స్వార్థములేదనిజెప్పుట కవకాశములేదు. ఇట్టి స్థితిలో భావిపరిణామ మెటులుండునో యూహించబాలము. శాంతిప్రియులును అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రప్రభుత్వాధ్యక్షులును గు హర్దింజగారు, పరిలోకగతులగుటచే, అమెరికాప్రార్థనల మితిమీరిన పరీక్షన నుండునో యూహించ శక్యము గాకున్నది. గత సంగ్రామమునందు వివిధజాతులుజేసినత్యాగములు వ్యర్థమగుచో, ప్రపంచదస్థిస్థితి వర్ణించ తరముగాదు.

వి. జే. పటేలుగారి హెచ్చరిక
స్వరాజ్యవత్ నాయకులు నాగపురపు సత్యాగ్రహోద్యమమును సామాన్యముగ నిరసించుచున్నను, వి. జే. పటేలుగారుమాత్రము, ఈ యుద్యమముగూర్చి అధికోత్సాహముజూపుట శుభచిహ్నము. సోదరుడగు వల్లభాయి పటేలుగారికి వి. జే. పటేలుగారు తోడ్పడు తెలియు భావ్యముగ నున్నది. గజరాతు పితా మహుడనందగిన అబ్బాస్ లియాబ్బీగారు వార్ధక్యదశలో సత్యాగ్రహోద్యమమును నడుపుటకు నాగపురమునకు వెడలనెంచుట, దేశమునం దుత్సాహము గలిగించగలదు. 6 వ తేదీయందు, మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభలో, నాగపురపు నిర్బంధములగుట్ట తీర్మానముకట్టి ప్రతిపాదించబడును. 144 శేక్సుక్రింద అమలులోనున్న పతాక నిషేధపుట్రువును రద్దుజేయవలయునని, ఈతీర్మానము గోరును. దీనిని శాసనసభలో సంగీకరింపని యెడల, ఎన్నుకొనబడిన శాసనసభ్యులును, మంత్రులును, కార్యనిర్వాహకసభ్యులగు జోషీగారును రాజీనామాలునిచ్చి, అందరుగలిసి జండాను చేబూని సత్యాగ్రహ మొనరింపవలయునని, వి. జే. పటేలుగారు గోరుచున్నారు. వీరిలో నెవరయినను పటేలుగారి హెచ్చరికను పాటించురా?

కొరడాదెబ్బల గొట్టుట
నాగరిక దేశములందు కొరడాదెబ్బల కొట్టునాచారము గనరాదు. ఈ దేశములో జయిలు నేరములక్రింద, ఉన్నత స్థానమునందుండే మర్యాదస్థులు సయితము కొరడాదెబ్బలకు లోనగుచున్నారు. ఇట్టి నిదర్శనములు తిరుచగ బయల్పడుచున్నవి. ఈ మోటు పద్ధతిని రద్దుజేయవలయునని, త్రివేదిగారు బొంబాయి శాసనసభలో మెక తీర్మానము దెచ్చిరి. రాజకీయ విశ్వాసముల కొరకు జయిలుకు బోయిన విద్యార్థులగు యవకులు ఇట్టి శిక్షలకు పాల్పడవలసి వచ్చుచున్నారనియు, దెబ్బల గొట్టి యిట్టివారి యుత్సాహము సణగద్రొక్కుటకు బూన్మెనబడెననియు, త్రివేదిగారు విశదపరచిరి. భూతదయయే ప్రధానముగ గల త్రివేదిగారి తీర్మానమునయినను, సహకారవాదులగు శాసనసభ్యులంగీకరింపగూడదా? ఇట్టి విషయమై భద్రాధి

ప్రాయ ముందుటకు వీలగునా? అయినను, శాసనసభలో నీ తీర్మాన మొడింపబడెను. శాసన సభల ద్వారా, జన్మస్వాతంత్ర్యములు రక్షింపబడునని దలచుట వ్యర్థమనట కిది మరియొక నిదర్శనము.

షాకతాలీగారి స్థితి
బొంబాయి శాసనసభలో త్రివేదిగా రడిగిన ప్రశ్నకు ప్రభుత్వసభ్యు డిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముబట్టి, షాకతాలీగారి ఉత్తరములు ప్రాసికొను పాకర్వము 1922 సంవత్సరము ఏప్రిలు నుండియు తొలగింపబడెననియు 1922 సంవత్సరము జూనునెల నుండియు తమబంధగులను జూచు పాకర్వముగూడ రద్దుజేయబడెననియు, దెలియుచున్నది. షాకతాలీగారికి ప్రత్యేకముగనిచ్చడి జయిలు పాకర్వముల సెనగదలచలేదని, ప్రభుత్వసభ్యుడు దెలిపెను. హైందవ మహమ్మదీయ నాయకుని సంగతి ఇటులుండ, సామాన్యుల సంగతి జెప్ప నవసరముండదు. తుర్కీసంధి జరిగినను, అలీ సోదరులు మొదలగు ధర్మాఖయిలీలను ఇంకను నిర్బంధముననుంచుట నాశ్చర్యమును పురిగొల్పును. అయినను ప్రస్తుత స్థితిలో ఎట్టి చర్యయు నాశ్చర్యము గలిగించబాలదు.

స్థానిక వార్తలు
మద్రాసు శాసనసభ:— కృష్ణజిల్లా జనరలు కౌన్సిలుయొక్క స్థానమును మద్రాసు శాసనసభ కార్యకర్తల సంఘమున జ. వారాణసిస్వామి వాయుడుగారు, - బి. పి. భూస్వామి కృష్ణజిల్లా-వాయుడుగారు.

చెంగల్పూరు నాయకరు ఉచిత ఆయుర్వేద వైద్యశాల:— ఈవైద్యశాలకు కాన నెలలో 10740 మంది రోగులు చికిత్స పొందిరియు నందు 8749 మంది క్రొత్త రోగులనియు రోజుకు ఒక్కొక్క రోగికి 2.5 పమ్మిడిల ఖర్చయినదియు 10 వ తేదీనాడు 418 మందిరోగులు చికిత్సకు కచ్చిరియు కార్యకర్తలు తొలుతున్నారు.

ఆంధ్రభాషాసాహిత్యము
శ్రీయుతులగు రాయపాపాబు గిడుగు శంకట రామూర్తి పంతులు గారు (కర్ణాటక) 7 రంబులెట్టికథలో ఆంధ్రభాషా కార్యాలయమునకేటటి (అధికారము) సాయంకాలము “వీరకలింపు పంతులు గారు దుష్ప్రచుంధునిర్వారణ?” అనువిషయమును గురించి ఆంధ్రమున సుకన్యసించెదరు. కావున వాక్యంతియలగు శాంధ్రమహాజను తెల్లదను విశ్వయవలయునని ప్రార్థన.

ఆంధ్రగానసభ
టిప్టి కేను - మదరాసు

- (1) ఈగానసభ మ-రా-రా-త్రి హైకోర్టుకీలు కేరి శారాయముర్తి పంతులుగారు, ఆంధ్రపత్రికాధికారులు కాశీ శాధుని శాశ్వరరావు పంతులుగారు, హైకోర్టుకీలు గండి లక్ష్మన్న పంతులుగారు, చల్లా శేషగిరిరావుపంతులుగారు, చిత్తుకుల సుబ్రహ్మణ్యకాశ్రిగారు, హైకోర్టుకీలు, పోడూరి రాజు పంతులుగారు, పి. వి. రంగరావు. వాయుడుగారు, జనగురుల్లి సాంబశివరావు పంతులుగారు, డాక్టర్ కే. కే. రావుగారు, మునిపామి శెట్టిగారు మరియుతర ప్రధ్యుల ప్రోత్సాహముచేత స్థాపింపబడినది.
- (2) ఈగళవారు చెన్నపురిలో నెలకు కొన్నిసార్లు ఎల్లప్పుడు ఆంధ్రదేశ సంగీతవిద్యాలయాలచేతను మరియుతర సంగీత విద్యాలయాలచేతను గావపధన శానియటరు నిశ్చయించబడినది.
- కాన-గాన శాశ్వరరావు, సంగీతాభిమానులు మహారాజులు జయోదాదాసు మరియు శ్రీయంతులు, ప్రోత్సహించి నలయునని ప్రార్థించుచున్నారు.
- (3) మరియు గానవిద్యార్థులెటులందరును తమకాకు ధేను మలన, కయిచేసి వెలుపుచు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములను “నెట్టికరి, ఆంధ్రగానసభ, 1/8 మార్తుకాలశెట్టికథి టిప్టి కేను, మదరాసు అని ప్రాయ ప్రార్థితులు.

ఇండియన్ బ్యాంకు:— మార్చి 31 తో ఆంధ్రమున మూడునకు బ్యాంకులవారము లీ క్రిందివిధమున నుండెను.

అప్పు	
చెల్లించిన మొత్తము	1279200-0-0
రిజర్వుఫండు	600000-0-0
డిపాజిటు	6008109-4-5
బిల్లులు (కరీ కాంట్రా)	8070961-5-3
చిల్లరలు	1-9825-8-4
మొత్తం	11108096-2-0
ఆస్తి	
అప్పుయచ్చిన మొత్తము	7041529-7-1
బ్యాంక్ ఆవరణము	115661-10-0
డెబ్ట్ ఫ్రాంట్	44775-15-10
కనూలు కావలసిన బిల్లులు	8070961-5-3
చిల్లరలు	59685-5-0
జిరోలు	770582-6-10
మొత్తం	1108096-2-0

కెన్యాపరిష్కారము

భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనమే తగినవిరుగుదు
అమరావతి, ఆగస్టు 8:— “రీడరు” పత్రికకు లండను విలేజిరి ఇట్లు తెలిపెను.
రైటు అనరము: కాశ్రిగారిని గౌరవించుటకుగాను 15 ఆరీషమాము గారు చెట్టి విందు నొసగిరి
కాశ్రిగారు సభ్యులగు రిం చి ఆ సందర్భమున సభ్యులము లొనగబడెను. భారతదేశమునకు వెలునే వ్యతిరేకమున నొసగుటకు తగుచర్యలను దీనికొనిన యెడలనే ఆకేరు వీలుండునని ఆరీ షమాముగారు నడిపిరి. భారతీయులు హెసపుచ్చబడిన కాశ్రిగారు నడిపిరి. సార్వభౌమ ప్రభుత్వము వారు భారతప్రభుత్వమువారి కట్టుబాదివేరిన సర్. తేదబహదరు స్మృతగారు నడిపిరి.

నూతన మదరాసుగవర్నరు
సిమ్లా, ఆగస్టు 8:— బర్లింగటను ప్రభుస అధికారకాలము ముగిసిపోయెనని శాస్తానమున నియమించుటకు కొకరు నిర్ణయించబడెనను కడంకులలో సభ్యులులేదనియు ఇంక నిట్టి నిర్ణయము జెరుగ లేదనియు యాధివార్త అస్సానీయే టెకు ప్రెస్సు వారికి దెలిసెను.

ఒక దారుణవాత్సవ్య
కాలికట్టు ఆగస్టు 8:— ఇచ్చుకు అత్తమొక్కడారమందున్న పెరుండుర్తి అను గ్రామమున జరిగిన ఒక్కవిత్తిరతుగు వాత్సవ్యమరించి విచారించుటకు స్టేషనరీ మేజస్ట్రేటును పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు సమీపస్పృక్తులు వెల్లిరి. వాయర్ల పోయెలో ఒకపులను మేపుటనగురించి తియ్యాలకును వాయర్లకును వివాదముజరిగెననియు కెడనవా కొక వాయుకు దారుణముగా వాత్సవ్యమర్చి కీరము నొకబోలులో పెట్టి నది మోడకెక్కటికో గొనిపోయిరి. కీరము గావ్వంపలేదు.

లంచముపుచ్చు కొన్నందులకు
సబుఇన్ స్పెక్టరునకు శిక్ష
మొండిమ అను పోలీసు సమీపస్పృక్తుడు ముట్టూపుస్తేమ అధికారముననుండి, గరి మోష్టాతియగ బాటు సంధర్మమున కొందరు మోష్టాలను తియ్యబాటు నేరములలో శేర్పడని తెదరించి యా 1000 లను బలాత్కారముగా లాగుకొనినందుకు ఉద్యోగము నుండి తొలగింపబడెను.

ఒక శాసనసభ్యుని మరణము
పూజా, ఆగస్టు 8:— గిరీపాఠింకనము శాంబయిశాసనసభా విరామకాలమున సభ్యులలో నొకరగు వి. ఆర్. కె. పై ఎం. ఎల్. సిగారు హత్యసిల్లి కడిపోయిరి. వీరు గతరాత్రి కరకు పడించిరి. వీరు ఆతియూత్రవ్యాధిలన బాధపడుచుండిరి.
ఈదినమున దిరిగి శాసనసభన మాతేజ్వివస్వము కపడి గారి కార్యనిర్వహణ క్షేత్ర ప్రవేశించుచు సభ్యులు దుపస్య సింపెను సానుభూతితోలుపులు తీర్మానములర్పించెను.

విదేశ వార్తలు

నష్టపరిహారముల గోల

బ్రిటనువిధానము నిర్వచించబడుట

లండను, అగష్టు 2:—(వెంచి, బెల్జియము ఇచ్చిన ప్రత్యుత్తరములలో మిక్కిలి అంతరము గలిగి ప్రత్యుత్తరమును జరపకుండుట అధికమైనందున గాని) ప్రత్యుత్తరమును నివారకముగా నున్నదని, కర్ణాటకపు ప్రభువుల పక్షంలో తెలియజేసిరి. యీ కర్ణాటకను గూర్చిగాని నష్టపరిహారములను గూర్చిగాని ఇంతలా ప్రకటనలు పరిష్కారమును మార్చును కనిపించదు. ప్రస్తుత మీ సమస్యలను తప్పించుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు దృఢాంగులముతో నున్నారని ఈ కాలము కాస్తయు రాజధానియందు సరిపుచ్చునో క్యర హరము శ్రుతిమించిపోవును. తిరిగి దానిని చక్క-బెట్టుకొనుటకు మనకు సాధ్యముగాదు. అందుచే తమ యభిప్రాయమును తెలుపజేయవలెను. ప్రత్యుత్తరములను తెలుపు కాగితముల నన్నిటిని ప్రకటించుటకు వారు నిశ్చయించుకొనెరి. తమ లేఖలను, ప్రకటనలను అందజేయున తెలుపుజేయటకు అంగీకరింపవలెనని మిత్రముందలిని గోరుచున్నాము. తక్షణము ఇక సెలవు మాత్రము ఆలస్యము చేయక సత్వరచర్యను అందిరను గలిసి తీసికొనవలయునని ప్రపంచము నంతటను నచ్చజెప్పవలెననుచున్నాము.

బ్రిటిషువారి చిత్తుప్రత్యుత్తరము

ఇటీవల బ్రిటిషువారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముయొక్క వివరములను కర్ణాటకపు బహిరంగ పత్రిక, జర్మనులు చెప్పిన ప్రకారము నిష్పక్షాదుగా నివారణసంఘమువారిని నియమించి ఎంతవరకు పరిహారములను జరగజేయవలెనని నిశ్చయించుట కొరకును నున్నది. కాని నష్టపరిహారముల సంఘము వారి సమావేశముతో చేయవలెను. జర్మనులొచ్చిన ఆధారములలో సూక్ష్మభరణు నికరతను ఏర్పాటులను తెలియజేయు లేదు. అధికవత్తమును సుప్రసిద్ధులైన తెలుపులేను. జర్మనుల ఆధికపరిహారములను అంతర్జాతీయ పరిశీలనాధికారమును గాని ఈ ఆధారములను ప్రయోజనములేను. సాత్వికనిరోధము నకుకట్టకలు కలుగజేసిన కానములన్నిటిని తక్షణము తొలగించవలెనని హితవు జరగబడింది. తెలుపదామను, తంతులను తెగ గొట్టుటతో బోధనకలు జేసికొనవలెను. అప్పుడు యానను అక్రమించుకొన్న వారు జర్మనీలో మరల సాధారణముగా పారిశ్రామిక జీవనములను సాధ్యములను కలుగజేయుటకు ఆహ్వానించెదరు.

మిత్రముందలి కంపితలేఖలలో అంతర్జాతీయమందలి చర్యలు కీర్తనలు జరగవలెనని

బర్మెన్ హౌస్ ప్రభువు సూచన

లండన్, అగష్టు 2:—బ్రిటిషు ఆక్రమణ సైన్యము, బ్రిటిషు నష్టపరిహార కమిషను మరలిరావలెనని బర్మెన్ హౌస్ ప్రభువు సూచించిరి.

(వెంచివారి వారి విధానమును గూర్చి ఆలోచించుటకు అవకాశ మియ్యవలెనని. కర్ణాటకపు ఇందుల కంగీకరించలేను. జర్మనులు తమ పక్షమును పెంచుటకు సాధ్యముగా ఆక్రమణ సైన్యమును పంపవలెను. రెండవ విషయము అనితే మైన పని. దానిని ప్రమాదము వాటిల్లును, అన్ని విషయములు ప్రకటించబడిన విషయ ప్రకాశిప్రాయమును కనుగొనుటకై ప్రభుత్వమువారు చేసినది అందుకు అన్యాయము.

ఇదేమార్పులను బాల్టిక్ గూర్చి కామన్వెల్థులో తెలియజేసిరి.

(వెంచి బెల్జియను ప్రత్యుత్తరములు సమాధానముతోడనే ఇచ్చబడినవిగాని బ్రిటిషువారి చిత్తు ప్రత్యుత్తరమును గూర్చి ఏమియు తెలియలేదు.

ఇటలీ బహుబడిక

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయములు, ఏర్పాటులలో ఇటలీ వారు అంగీకరించెరి.

ప్రపంచవర్తకము-ఫలితములు

లండన్, అగష్టు 2:—బెల్జియన్ (వెంచి లాభము లేని) యభిప్రాయ బ్రిటిషు లాభములను అంత ముఖ్యమైనవే. యీ పరిస్థితులను ప్రపంచవర్తకమునకు వర్తిక ప్రతిఫలితమును తెలియజేసిరి. జర్మనీ ప్రాణముని హెచ్చరించిరి. తమ

మార్గములే నిరాశచే నానాములై జర్మనులు లోబడవలసియు ననియు అందుచే గలుగు ప్రయత్నములు దుర్భరముగా నుండుననియు జెడిరి. మిత్రముందలి అందరను కలిసి పనిచేయుటకు ఏలైనంత వరకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నములను సాగించుచునే యుండురు, విషయస్థితి ఏర్పడిన పార్లమెంటుకు సమావేశ జరచెదరు. పరాసులలో మైత్రీతో ప్రకటించు కలంపునే తెలియజేసిరి.

భారతదేశ వర్తక పరిస్థితులు

యాచర్యును గూర్చి బదులిడున కయమును యాచలా వర్తకము స్థితియెట్లు తమప్పుడు కలకత్తాలో వర్తకమునకు నష్టముగల్గెనని. భారతదేశమునుండి జపనార్, చర్యములు, బియ్యమును, విద్యుత్తును ఇదివరలో తుమ్మి కొనుగోరుచు ఇప్పుడు యూరపులో తీసికొనుటలేదు. భారతదేశమునుండి ఎకమరు లీడమును తెలిపింపవలెను. దీనిని గండు చిక్కులు గలవు. ఇండియాలో విద్యుత్తును కనిపింపజేయు. యభివృద్ధి అరికట్టుదును. భారతదేశము మరింత దారిద్ర్యము ననుభవించవలసి కచ్చుక. లాకావెకును స్వతంత్రమున నుని.

రానే మగ్నోవాల్డగారు బాల్టిక్ గారు తెలియజేసిన విధానమును సమర్థించిరి. కరాసుల యాచ ఆక్రమణను విధానమును తీరముగ ఖండించిరి. (వెంచి బెల్జియనులు బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరమును నూచించలేనని ఆక్షేపించిరి.

అది బుద్ధివ్యాధిగా జేసియుండనియు పారలూలు కలకత్తాలో యుండునని మగ్నోవాల్డగారు సమర్థించిరి. యానను కరాసుల పరిహారములను రాబట్టుకొనుటకు ఆక్రమించుకొనినన్ని ఇంగ్లీష్ జ్ఞానముగలవా రెవరును ఒప్పుకొనలేనని. మిత్రముందలి సమావేశము, తెలిమియున్న ఓండుల ప్రత్యేకలాభములై పాటుబడక సర్వజనాని నభిభవించు అనవలెను పాటుబడు యుద్ధేక్షను తెలియజేసి. యద్ధ భావముతో పరాసులు యాచ ఆక్రమించుకొని ర నెదరని.

(వెంచివారి దేశపక్షితులు ఇ గాండు స్థితియంతటై బాంబునని. జర్మనులనుండి నష్టపరిహారముల నేగోరవలెనని. ఇక ప్రభుత్వమువారు ముంజేమి జేసెదరని.

కరాసులలోని జర్మనులను నానా అతిమిత్రా దేశ్యులొక్కనే క్యరహరములు పూర్తి కిక్కురిక చక్కబడునని ప్రభుత్వమువారు ప్రయోజనకరముని విధానము నవలంబించవలెనని.

పరాసుల ప్రత్యుత్తరము

ఇంకను రాజధానియందు అవకాశము నిచ్చుచున్నదని అందరను అనుచున్నాడు. బాల్టిక్ గారు సుకన్యభావము (వెంచివారిలో ఇంకను రాజధానియందు జరపు యుద్ధేక్షలు గలదని నూచించుచున్నది. 7 తేదీని జర్మనులు తెలియజేసిన ఏర్పాటులను బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిలో తక్షణము ఆలోచించుటకు పరాసులు నిర్దేశించుచున్నాడు. కాని ఏ విషయమును గూర్చి ఆలోచించుటకు ముందు జర్మనుల సాత్విక నిరోధమును గూర్చి ఏదోటి నిశ్చయముగావలెను. జర్మనులు పరిహారములను ఇచ్చుకొని ఆక్రమణ ప్రదేశమును భారతదేశము. సాత్వికనిరోధము అంత్యమైన వెంటనే ఆక్రమణచిట్టలు చాలవరకు తొలగించబడును. సాత్విక నిరోధమును మానినగాని జర్మనీ ఆక్రమణ విషయమై మార్పుకు కన్నకేయదు.

ప్రత్యేకపక్షాదుల నివారణసంఘమువారు నష్టపరిహార నివారణసంఘము వారికంటె ఉపయోగకరముగా నుండవలెను. సాధారణముగా ఆర్థిక విషయములను పరిష్కారము చేయునందుకు గూర్చి అంత అధికారము నష్టపరిహార నివారణసంఘము వారికే గలదని. మరల ఇప్పుడు పరిష్కార విషయమును నష్టపరిహారముల మొత్తమును మరలక్రొత్త ఆలోచించవలెననుట సంధి వరకులకు విరుద్ధము. సాధారణ పరిష్కారముగా అంతర్జాతీయమందలి ఋణములు గూడ జేర్చబడునాయని యడిగిరి.

ప్రాంసుకు ఉద్దేశము లేకుండునయమై ఆలోచించుటకు కరాసుల ప్రభుత్వమువారు సంకీర్ణముగా నున్నారు. కాని దీనికి యాచ ఆక్రమణను సంబంధ ముండనాడదు. ప్రత్యేకముగా ఆలోచించవలెనని.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనము, తమ యభిప్రాయమును, పద్ధతులను తెలియజేయలేనది లీటెంపుప్రతిక ఆక్షేపించు చున్నది.

బ్రిటిషువారి విధానములో మార్పులను సూచించుటకు ముందు (వెంచిబెల్జియనులు బ్రిటిషువారి యుద్ధేక్షలను తెలియగోరుచున్నాడు. అందుచే గ్రేటుబ్రిటనును కరాసులు ఎన్ని యోజ్యలనడిగిరి. వీటి కన్నటిని బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరములై పరాసులు భేదించుచున్నాడు.

బ్రిటిషు ప్రతికాభిప్రాయము

(వెంచి బెల్జియనులు చేసినవిధానిన విషయమును బాధిపతియారిలో జెప్పించెందగును. నానా అతిమిత్రాదు జర్మనులు ఎంతవరకు పరిహారములను కర్ణాటకలో పరిష్కారము చేసిన బాగుండునో యాచించి వాటిని కిక్కురికేయవలెనని డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక నుకపుచున్నది.

బ్రిటిషువారు తమవిధానమును తెలుపలేదు. పార్లమెంటు సమావేశములో లేనందున ప్రకాశిప్రాయమును కనుగొనుటకు మంత్రి మార్గములేనని డెయిలీ కాంకలు వార్తనుచున్నది.

పరాసులకు ఆరుచిరవగు వైరని అవలంబించుటచే ప్రభుత్వమువారు వివక్షణను జూపలేకపోయిరిని డెయిలీ మెయిలు యభిప్రాయము.

బాల్టిక్ గారు ప్రకటనము తమ అసమర్థత వెల్లువవుచున్నది. బ్రిటిషువారి కంకరిని కలంపులను ప్రభుత్వమువారు కలుగజేసిరి డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక యనుచున్నది.

బాల్టిక్ గారు తమ విధానమును కావలెనని గప్పిపుచ్చి యున్న యుండవలెను లేదా ఏ విధానమును లేకుండవలెను యుండవలెను. డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక యభిప్రాయము ఏ జేడ్డ క్రితము గ్రేటు బ్రిటను తన సర్వస్వమును బెల్జియము, ప్రాంసు దేశముల కర్పితముజేసెను. ఇప్పుడో వారిలో విడిపోవులా లేక క్యరహరము పడిపోవుటయని కండియనుచున్నది. ప్రాంసు బ్రిటిషు-పరాసుల ఇంతలో అసాధ్యము అని కొందరనుచున్నారు.

యూరపు పరిస్థితులు విషయభక్తి యందున్నవని అందరను అంగీకరించుచున్నాడు. ఇకముం జేమిజేసెదనని ప్రశ్నించుచున్నాడు.

ప్రభుత్వప్రకటనమును ఎవరును అంగీకరించలేదు. కాని పరాసులలో రాజధానియందు ఇంటిలోని యనుచున్నాడు. తమ లేఖలను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుట ప్రపంచాభిప్రాయమును కనుగొనుటకే యని తెలుపుచున్నాడు.

మైన్స్ పత్రిక ప్రభుత్వమువారు తమ లేఖలను ప్రకటించుటకు గూర్చి తెలిజేయు విధానమును పూర్తిగా అంగీకరించుచున్నది.

పరాసులలో మనము భేదాభిప్రాయములను తెలియజేయుటకు మన మంగీకరించవలెనయియు మన ఇష్టప్రకారము వ్యవహరించవలెనయియు పరాసులకంటె సమంజసమార్గమును త్రొక్కి వలెనని డెయిలీ బెల్గియా పత్రిక నుకపుచున్నది.

యూరపును అధో-తిపాలు గా నుండ నిలబెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రపంచాభిప్రాయమును తెలిసికొనవలెను. అప్పుడు తాము ఏమి చేయుటకును వీలగునయి ఆకార్యమునే ప్రభుత్వమువారు జేసిరినెప్పుడున్నరు గెట్టు తెలుపుచున్నది.

కామన్వెల్థు కర్మ పరాసులకు ఆకార్యముగా నుండవచ్చునగాని జర్మనులకు మాత్రము ప్రోత్సాహకరముగా నుండవలెనని మార్షింగ్ పోస్టు పత్రిక యనుచున్నది.

ఆంగ్లో ఫ్రెంచి

భిన్నాభిప్రాయము

"సమయముల లేదు"

బ్రిటిషువారి యుద్ధేక్షలను ఆమోదించకుండుట

మైన్స్ పత్రిక విలేఖరి ప్యాన్ నడి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— నష్ట పరిహారముల నిచ్చుకొను యాచ మొదలొకటి మన పరాసులు కట్టుకలను జూపుచున్నాడు. నష్టపరిహారములు పరిష్కారములకు పూర్వమే మిత్రముందలి ఋణములు ఒడంబడింపను గూర్చి నిశ్చయించవలెనని బ్రిటిషు వారు కోరుచున్నాడు. ఎటువైపు జూచినను కష్టములే. ఒకరు గూడ తీసిపోకున్నాడు. పరాసులు నుకపుద్ధానమునే జూసిరి. యీ బ్రిటను జర్మనీని కాలిపోవడం జేయు ఏర్పాటులను పరాసులు ఆమోదించవలెను. బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరములను ప్రకటించు కంకరను గొప్పపరాసులలోని మిత్రముందలి నయోద్యమచేదనని ప్రకటించుటయే గనుక కలంపించిపో జర్మనుల నిరోధమునకు మరింత ప్రోత్సాహము కలుగునని కొంత సాధకముగా ఆలోచించిన అంత నిరంతరప్రాయమునకు అవకాశముండదు.

బ్రిటిషువారి ప్రకటనమును (వెంచి అధికారము అనుకూలముగానే విమర్శించుచున్నాడు ఏమియు ప్రయోగము లేననుచున్నాడు. ఇంకను పరాసులు రాజధానియందు జరుపవలెననుచున్నాడు. బాల్టిక్ గారు ప్రకటనము క్యరహరమునందు

భారతదేశ రాజప్రతినిధిని

నిందించుట

ప్రేమప్రభువు సమర్థనము

భారతదేశమునకు రాజప్రతినిధిని నిందించుట యిది ప్రభువు సామాన్య ప్రభుత్వమువారి కెన్నో తప్పునను ను ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తమ ఆదేశములను తెలుపుచు తొలగింపి వచ్చెనని తెలియజేసిననుగతి ద్రిటిమసామాన్య ప్రభుత్వమువారికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని గల అసౌకర్యమును యదార్థముగ నుపసంహరించుకొని దానిని ప్రభువులసభలో బుద్ధివంత ప్రభువు అడిగెను.

ప్రేమప్రభువు ప్రత్యుత్తరము

కెన్యా తీర్మానమునుగూర్చి రిడింగ్ ప్రభువు ఆసలు జెప్పినసంగతుల నన్నిటిని పరిశీలించిరి. బుద్ధివంత ప్రభువు జూపిన అంశము ఉపన్యాస చుక్కలను ఒక భాగము. కెన్యా తీర్మానమునకు ఇండియాకు గలగు లాభములను కన్పింపించిరి. కొన్ని మాఖ్యవిషయములలో ఇదివరలో సామాన్య ప్రభుత్వమువారు జెప్పిన సంగతులనే రాజప్రతినిధి మరలతెలియజేసెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యభిప్రాయముతో కొన్ని విషయములందు అంగీకరించుట సామాన్య ప్రభుత్వమువారికి వీలులేదని తెలియజేసిన సంగతి నే వెలుబిద్దిరి. ఆసలు నూచింపబడిన ఉపన్యాసమును గూర్చి వ్యాఖ్యానము చేయుటలో కొంతసందేహము గలగుచున్నది. ఈ కెన్యా తీర్మానము విషయమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమునకు లోబడుట లేదాయని విషయమును ఇండియా ప్రభుత్వము వారితో చించుటకు అభికారము గలదని ఆ యుపన్యాసము ఆర్థము జేసి కొనబడెను. అట్టి సిద్ధాంతమునకు తాను తరవాదియగుటకు రాజప్రతినిధికి యుద్దేశ్యములేదని నాకు అనుమానము లేదు. అట్లు చేయునని నేను తలంచన, కాని ప్రతికా ప్రచారముల రాజప్రతినిధి యుపన్యాసములను అంత సంతోషముగా తెలియజేయుటచే ప్రభువులకు మరలరెండు కొంతసందియము కలుగుట కవకాశము వున్నది. ఈ విషయమున వారిందెన్ని మాఖ్యయుగ ప్రతినిధులు ఈ సందియమునకు కారణము.

ఈ విషయమై ఈ కారణములచే రాజప్రతినిధిపేట ప్రాసించిరి. నేను జెప్పినసంగతి నిజమని రాజప్రతినిధి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. ఆ ఉపన్యాసభాగమును ఆ సందర్భమునట్టి ఆలోచించిజూడ ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కెన్యా తీర్మానమును గూర్చి సంగతులన్నియు జేరినగాని ఇకముందెట్లచర్యను, ఎంత విరక్తి తీసికొనవలయునో జెప్పబారనియు లేక మాఖ్యవిషయములను గూర్చి మరల ఏమని తెలియజేయవలెనో తాము నిర్ణయించలేమని యర్థము జేసికొనవలెను.

సామాన్య ప్రభుత్వమువారి తీర్మానమును రాజప్రతినిధిగాని ఆయన సహాధ్యాయులుగాని ధిక్కరించుటలంపు తమకంత మాత్రము లేదని రాజప్రతినిధి స్పష్టముగా తెలియజేసిరి.

పార్లమెంటునకు రెడవ లేదని భాత్కాలికముగ ఆపు చేయబడెను.

సామాన్యసమావేశము

లేట్ కార్యక్రమమును గూర్చి ప్రధానామాత్యుడు ప్రకటించెను. 1921 నుండి విదేశాంగ వ్యవహారములను వివరించుట ప్రస్తుతసమస్యలు, భావివిధానము, నాకానెనక వైమానిక రక్షక సమస్యలు కాపింగ్ కే సభలను గలిగిన నాకాదేశ పరిస్థితులు రిక్కినసంరక్షక విషయములందు సహకారము సామాన్య వాయువహారము వైమానిక సమస్య మాఖ్యమగు అర్థిక విషయములను విచారించెదరు. విదేశీయులను పెండ్లిచేసికొను సంగతులను గూడ అలోచించవలెనని ఆస్థిరీయావారు కోరిరి.

టకు ఇంకను అవకాశమును జూపుచున్నది. బ్రిటను ప్రభుత్వములకు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుననియు జర్యులకు ప్రత్యేకముగ లేఖంపునది లేనది తెలియజేయు ప్రయత్నంలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

ఇటలీవారు బ్రిటిషు వారిని కొనయాడుచున్నారు. అంత్యుక్తమందలి యుద్ధములు జరిగినవారు చర్యలు చేయుచున్నావనియు తాము పాస్టాను మనయు జర్యులనుండి రాబట్టుటకు వీలుగు సంత మొత్తమును నమూనా చేసి తీరనలే ననియు ఇటలీ ప్రభుత్వము వారు నమూనాను.

అమెరికా అధ్యక్షుని మరణము

ఆ క స్మి క మృ త్యు వు

లండన్, ఆగస్టు 8:—హార్డింగ్ అధ్యక్షులు చనిపోయిరి. చావుకు కారణములు

సాయంకాలము 7-80 గంటలకు తన కుటుంబసభ్యులతో మాట్లాడుచు హార్వార్డు ఎనికెని తెలియబడ హార్డింగ్ గారు చనిపోయిరి ఆయన నిద్రనున్న వైద్యులు తెలుపుచున్నాడు. ఉదయమునకు రోగి కలహసాగా నేయుండెను. త్వరలో రోగము నివారణ యగునని అనుకోనిరి.

ఆ స్మి క మరణ మగుటచే అధికార లభ్యుని అయిన పక్షమువారికి గాని కలుగుచుండుటగాని తెలియజేయుటగాని కన్పించలేదు. రోగము ప్రారంభమైన దానికి ఆయన చనిపోవు రోజు నడవ లాసాగా నుండిచనిపోయిరి. మెదడులో రక్త కాళములు తెగిపోవుటచే చనిపోయిరి.

మద్రాసు రాయబార ప్రకటనము

సంయుక్త రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వ్యాధిగ్రస్తుని మూడెను గారి నుండి ఈ క్రిందివార్త వచ్చెనని ఇచ్చటి అమెరికను రాయబారి ప్రకటించెను. “ఆగస్టు 2 వ తేదీన ఉదయము 7-20 గంట హార్డింగ్ అధ్యక్షుడు కాలిఫోర్నియా యందు శరీరము ఎలా వైక్వి వ్యాధికలన మరణించెను”.

ఈ దినమున అమెరికను రాయబారవర్గ కార్యాలయమున నుత్సాహము, విచారనూచకముగా జర్యువరకు ది. పి. జే. కు బడెను. ఉత్సాహము జరుగుచున్న కార్యాలయము కు నెలవొసంగబడును.

భారతదేశ ఎన్నికనిధులను

ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆయురములకు వైగా తీక్షితులైనవారు ఎన్నికలకు నిలువగూడదని నిబంధన మార్చవలెనని నూచించిరియు ఈ మార్పును పార్లమెంటు రెండు సభలవారు నిశ్చయించినగాని చేయ వీలులేదనియు పార్లమెంటు మరల సమావేశమైనపిదప ఈవిషయమై ఆలోచించెదమని వింటున్న ప్రభువు వైద్యకర్త గారికి బదులిచ్చిరి

నాకాదేశమును వైమానిక రక్షణను పూర్తి విదదీయ నవసరము లేదని నిశ్చయించిరి.

భారతదేశ పు మాక్కులు

స్వపరిపాలనము గావలయుననుట

సామాన్య ఐకమత్యము

లండన్, ఆగస్టు 2:—భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మున్నో భారతదేశము తన స్వరహస్యమును చక్క తెల్పుకొనుటకు అధికారముండెడిది. కెన్యా తీర్మానమునకు ఆగ్రహపడవసరము లేదు. సామాన్య ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతను వహించినంత వరకు సామాన్య ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల ఆశయములను గాపాడవలెనని సామాన్య ప్రభుత్వవారి సమగుట వ్యాపమని నర్త అభిప్రాయముగారనిరి.

క్రినివాసకాస్త్రి గారు వైటుపేటరు తీర్మానమును మోసమని నిశ్చయించిరి. ఆ ప్రకారముల లాభములను మాఖ్యముగ కాపాడవలెనని అందరను గుర్తించిరి.

కెన్యాలో జెప్పినటుల ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము భారతీయుల ప్రతిపత్తికి భంగమని ఇండియాలో భారతీయులకు ఉద్దేశ్యమేలేదు. భారతదేశము ఎన్నియోగ్యాయములు ప్రభుత్వమువారిని నమ్మి మోసపడెను.

కెన్యా కన్పరమును నిశ్చయించు సంగతులు వైటుపేటరులో లేవు. క్షేత్రములు పరులము నవయోగించెదమని జేసిన వైద్యంపులలో గలవు. ముండేమి జేయునది తన స్నేహితులను భారతదేశములో మాట్లాడినది జెప్పవలెను.

భారతీయులు కెన్యా తీర్మానము నంగీకరించలేదు. అయ్యది రద్దగురకు అందోళనములు జేరినది. సామాన్య ప్రభుత్వమువారు భారతీయులను కాపాడలేకపోయిననో క్వలో సామ్రాజ్యవాద్యుల యాత్ర ప్రభుత్వమును భారతీయులు సంపాదించవలెను. ఈ తీర్మానము ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కార్యనిర్వాహక కన్పరమువారిని బలపరచిని తెలుపుచున్నదని.

కెన్యా తీర్మానము

లండన్, ఆగస్టు 2:—భారతదేశమునకు క్రినివాసకాస్త్రి, కావతు, ద్వారక దాసు గార్లు వచ్చేవారము బహుశాచేదవరు. చాల దూర మాటాచించి భారత రాజదాసులు కెన్యా తీర్మానమును అంత్యుక్తమార్గముగ అంగీకరించ రనియు కెన్యా తీర్మానము రద్దగురకు ఇండియాలో అందోళనమును జరుపవలెనని శిఫార్సు చేసెదమనియు కావతు గారు మాటలతో తెలియజేసిరి. భారతీయుల ఆశ్చర్యకరమున కిది చాల అవమానకరము కాని అసహనవాదులరీతి అందోళనము జేయక భాత్కాలముగ నే జేవవలెనని.

మిలివాదనామములు ఇండియాకు వచ్చినపిదప భాత్కాల సమస్యలకు ప్రతిష్ట భవము తప్ప వేరొక మార్గము లేదని నిశ్చయించుటకు సభజేయబడును. మంత్రిగర్వమువారి తీర్మానము ఇట్లు ప్రతికూలముగ నుండుటచే సామాన్య ప్రభుత్వ భారత ప్రతినిధి సోగూడదు. అధినిజేతపు మంత్రిల యభిప్రాయమును తెలుసికొనుటకు భారత ప్రతినిధి సామాన్య ప్రభుత్వ మంత్రిగర్వము వారి తీర్మానము చర్యకు తెచ్చుట కధికారములేదని ఆ సభకు భారత ప్రతినిధి సోగూడదు.

సామాన్య ప్రభుత్వ కెన్యా తీర్మానమును గూర్చి 1921 తీర్మానము ననుసరించి ఎట్లు కన్పరమును జరిగించవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరవుకై సభాగారు కలురంపిరి. అయ్యది చేరువరకు ఏమియు చేయదు.

ఇంకను ఇంగ్లాండులో యుద్ధమున అనుభవించె 38000 మైకులకు ఇంకను పది దొరలేదని తెలియుచున్నది.

మచిలీపట్టణము

(స్వకీయ విలేఖరి)

వ ర ద లు

ఆగస్టు 2:—ఈ సంకల్పము కృష్ణానదీకి మెచ్చుగా వచ్చియుండెను అసలుమీద నుమారు 16 అడుగులవరకు వచ్చెననియు, అట్లు కొన్ని దినుసులవరకు నిలువగా నుండెననియు తెలియుచున్నది. దివిలాలా కొలని కొన్ని గ్రామములకొరకీ చాల వస్త్రము కలిగెను. కొన్ని గ్రామములయందు వీధులలో మోకాలి లాకు నీళ్లవరకు నిలిచియున్నవి. వంద కేళ్లపల్లి కాటి, చిత్రం టపాలెము రంలేవరకును, ఆంధ్రకాశీ ము కళాళ అరణవరకును వచ్చెను.

వాణిజ్యకళాళాల

శ్రీఆంధ్ర జాతీయ కళాళాలయందు ముమారు 7, లేక 8 సంవత్సరములనుండి వాణిజ్యభాగము కలదు. కాని యీసంవత్సరము ఆభాగమును తీసివేయుటచే కళాళాలవాణిజ్య ఉపాధ్యాయులగు శ్రీరామకాస్త్రిగారును, ప్రైవైట్ లింగు, ముద్ద వాంతుండును బాగుగ ఆభ్యాసముగల ఎ. శివరామయ్యగారును కలసి నిన్నటిననున గొడుగుపేటలో వాణిజ్యకళాళాలను తెరచిరి.

కృష్ణాపత్రిక-అనుబంధము

ఆగస్టు 11 వ తేదీ నుండి వెలువడు కృష్ణాపత్రిక రస మంజరిఅను అనుబంధము జేర్చి స్వాతంత్ర్యరథము, నవ్యభావోదయము, సంగీతము, ఆభివయము అను పీర్చికలకింద వ్యాసములు వ్రాయబడును. నునని తెలియుచున్నది.

పనిలేక బాధపడుచున్న యూరపిషము ఆంగ్లో హైదరాబాద్ ఎక్స్ పర్సిసువారి యుపయోగాధ్యపని తెలుపుచు ఓర్వీను లీగు రేఫీలు అనులాటరీని సడపుచున్నందులకు కలకత్తా పోలీసువారు జె. ఆర్. రోజైరను నానని నరచ్చుజేసిరి.

కడదే గారి అంత్యక్రియల సందర్భమున గౌ.డా॥ భరంజపీ గారు పర్యవేసిరి. కడదే గారు కాననభ్యుదయక వెన్నుకొనబడక పూర్వము చాలకాలము డక్టరుగభయందు గౌరవకార్యదర్శిగ పనిచేసెను. వీరికి వెదదులుంబయ్యగలదు.

రైల్వను నిలిపివేయుట

కర్ణాటకము కలన ప్రాంతాభివృద్ధిలో కాసలరావ కను లోలములను సదుము 27, 28, ఎకస్త్రా ప్రయలులను ఆక్రమించు నెందుటిలేదవరకు నిలిపివేసిరి ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే జనరలు ప్రాపిటుమే జేసెను మాకు తెలిపెను.

కొత్తపేట తాలూకా కాంగ్రెసు ఆఫీసునుమార్చుట కొత్తపేట తాలూకా కాంగ్రెసు కార్యాలయమును రెండవపురంనుంచి కొత్తపేటకు మార్చివేయడ మైనది. కాన ఉత్తర ప్రభుత్వములు కొత్తపేటకు వ్రాయవలెను.—గోపేటి వెంకటరావు, కార్యదర్శిగాను.

హతావరణిని

1923-సం॥ ఆగస్టు నెల 4 వ తేది శనివారము

1. నారోజీ గోక్షేవాజ్యయనంఘము-నుంగంబాకం
మద్రాసు:—2. గోవింద రాజులు కడ్డెగారు ఎలెక్ట్రికల్
ఇంజనీరింగు చదువు కొనుటకు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లునందప్పుడు
మిత్రులు అందరూ కలిసి సలహాలయిచును శేపునాయంకిం 4
కంటుటకు వీడ్కొలుపు శిర్సకము గావించి గ్రూపుఫోటో
గావించెదని శిర్సకర్మ ప్రాయమున్నది.

అరిదాత : శ్రీమ, : యాజ్ఞ

7) రంగులు ఆవిజరై య
ఆచక్రస్థుడు
డిప్

20 డిగ్రీలు 250
16 డిగ్రీ-215

గోపాలపురం	87.9	76.0	0.40	7.81	5.87
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్నము	98.2	80.8	...	2.71	7.81
కాకినాడ	91.8	81.0	...	7.75	3.49
మచిలీపట్నము	97.6	80.2	...	6.49	5.13
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	92.0	73.8	0.10	6.21	1.99
బళ్లారి	92.7	74.3	...	2.81	1.51
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	96.7	78.0	...	2.04	5.86
నెల్లూరు	99.9	80.7	0.04	2.9	1.40
మద్రాసు	99.9	81.2	0.02	3.81	2.53
కడలూరు	97.2	79.2	0.02	6.89	0.88
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
నేలము	98.3	78.9	...	4.89	3.09
కోడంబరూరు	84.6	71.5	...	3.74	0.50
తిరుచునాపల్లి	101.0	80.4	...	1.12	2.07
నాగపట్నము	97.1	78.4	...	1.44	2.08
పుదుకోట	...	...	...	...	...
మధుర	97.6	78.8	...	0.56	3.09
పాంబన్	89.2	77.8	...	0	0.70
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.61	0.67
తిరువేంగడము	81.0	74.5	0.28	88.60	12.29
కొచ్చిన్	78.6	78.5	2.50	63.96	15.57
కాలికట్టు	81.0	78.5	1.14	79.62	12.61
మంగళూరు	86.7	73.7	1.08	89.87	12.87
బెంగళూరు	82.3	65.1	0.4	6.42	1.17
హస్సన్	...	...	...	...	...
మేర్ కార	67.5	62.5	0.95	92.72	21.45
తెమూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కార్వార్	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
షోలాపూరు	...	...	...	...	...
కొడెకనూర్	67.1	55.5	0.08	4.62	5.18
ఉడకమండలము	...	...	...	...	...

బొగ్గువ్యాపారమాంద్యము

చింద్రారా, అగ్రస్తుతి :—ఈ దినమున బౌద్ధగమల యజమానుల యొక్కయు ఇతిహాసయొక్కయు కమావేశము జరిగెను. రైలు రేటువందకు మెలు 1 కి. స్టిలితమును నొకటే విభుమగురే టుండెనెనియు, దక్షిణాఫ్రికా బౌద్ధసభిముగ దిగుమతి చేయునుండుటచే దక్షిణమును బౌద్ధ గిరాకీ మండగించుచున్న దనియు : : : ముత్తి దేవుడు తీర్మానము లానర్పణదెను.

Tegram s: "BRAD."

ధర తగ్గించబడినది.
డబ్బీ రు 6 మాత్రమే!

శ్రీరాజయ్య రసాయనము

అమూల్యమగు
దివ్యవధము!!

పురాణములై అలసాల లొంగని అన్ని రకముల వ్యాధులకును శరీర తపస్వి గాండీవమై పనిచేయుచున్నది యొక్కటియే. మేధస్సును బలపరుచును. మేధాలోత వలన గలుగు సకల వ్యాధుల నిర్మూలము చేయును. రక్తము, శుక్రము మొదలగు ధాతువుల సభివృద్ధి పరుచును. వృద్ధాయము, మాతృశయము, పక్షాశయము మొదలగు ఆశయములకును, నగముల కును, వేకిలకును బలము పలుకెత్తును. సాస్యము కలిగించుట యందిది అద్వితీయమైనదని పేరొందినది. వేయేల మానవ శరీర పంజరము సంతకును గూడ శాశ్వతమాబలమును, పుష్టిని సాస్యకరముగలిగించి హేయమానవ శరీరము నొక శాశ్వతైశ్వర్యముగా మార్చుకలుగు చున్నదని యీ రసాయనము నవయోగించి ఆశ్చర్య కరముగాగ్రహీంప బడిన పెక్కువందల వేల వోళ్ళ చాటుబడుచున్నది. నెల స్వల్పము గుణవత్పుష్కలము. ఈ రసాయనము సులభముగ నన్నిచోట్ల సందరకు లభించుటకు ఇండియా అంతటను ఏజంట్లు కావలెను. ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.

ఒకేసారి డబ్బీలకు డబ్బీలకు పొచ్చుగ పుచ్చుకొనువారికి మంచి లాభము.

ఆయుర్వేదరత్న పండిత బి. యస్. రావు బ్రదర్స్, ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం (గంజం).

Powell's Extract of Golden

జవలుగారి అమోఘమైన గెనో

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సైనికోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కురుర్చునట్టి దివ్యవధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియొక మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగురు. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

టీప్సమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

మా దివ్యవధములు సుప్రసిద్ధమైన దుకాణములన్నిటియలో దొరకును

మాదిత్రవిదితపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

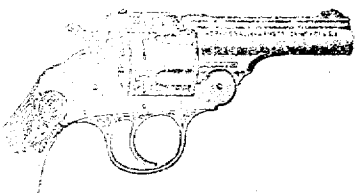
N Powel & Co., Manufacturing Chemists,
Lamington Road Bombay.

ఒంటి నొప్పుతోటా తుపాకి ముప్రసిద్ధమగు

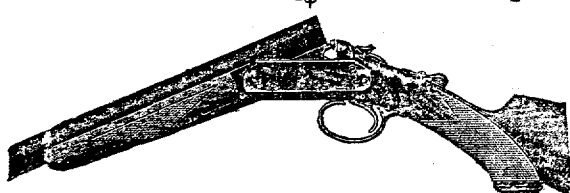
కంపెనీవారిచే చేయబడినది. (8068)

నానావిధములగు రివాల్యూర్లు ఆరులే

వివరతోటాలు యొక్కవని ప్రాప్తికము ౧౮౬౩ సం||

ధరలు
నవనము.
కేటలాగు
ఉచితము

కాగము 3౨ 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును ఇన్నది. కేటలాగ్ పెట్టుకో గలిగినది కూడ దొరకును.

య. వి. రామానుజం కెట్టి అండు 8౦ పెని, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

ఎ రాస్మికు తెల్ల

పన్నీరుపువ్వునబ్బు

సువాసన సుఖమును, ఆనందమును ఇచ్చును గాని ఆ వాసన సౌమ్యమైన సువాసనగా నుండుట అవసరము.

ఎరాస్మికు తెల్లపన్నీరు పువ్వు నబ్బుయొక్క అత్యద్భుతమైనటువంటియు. అసమానమగు నటువంటియు సువాసన, అందరికి ఆరోగ్యమును, ఉత్సాహమును, ఉల్లాసమును ఇచ్చును. ఎందువలన ఈ వాసన ఇంత సొగసుగ నున్నదో చెప్పజాలము.

ఇట్టి నబ్బులను జూచి మోసపోవద్దు!

629

(4)

అన్ని అంగభ్రయందు దొరకును.

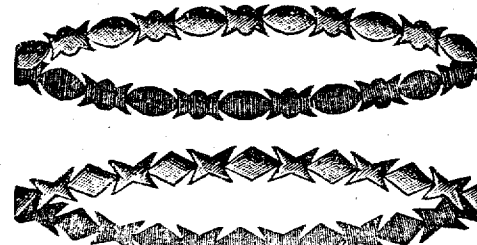
సంహార భారతము 1-4-0

మహాభారతకథ యంతయు నొక్క రాత్రి ప్రదర్శనమనకు వీలుగ వ్రాసిననాటకము. భీష్ముని స్వార్థత్యాగము, కర్ణజననము, ద్రాపదీ స్వయం వరము, ద్రాపదీవస్త్రాసహారణము, సైంధవ పరాభవము, ఉత్తర గోగ్రహణము, శ్రీకృష్ణ రాయ బారము, అభిమన్యు పరాక్రమము, భీష్మద్రోణ కర్ణులయుద్ధము, దుర్యోధనునిపరితాపము చక్కగా వర్ణింపబడినవి. వేయేల చదివించువాడు.

దస్తావేజుల మతలబి 1-0-0

సివిల్ రివిన్యూ, క్రిమినలు, రిజిస్ట్రేషన్ వగైరా ప్లాంపులు అరీలు వ్రాయుమార్గము తెలుపును. శ్రీ వెంకటేశ్వర కంపెనీ, గుంటూరు

కేట్లాకు ఉచితము

మాదర్ల అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, నగలు స్టాపులో యెల్లప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. అర్ధగ యిచ్చిన వెంటనే పంపించుటను. కవరం బంగారుతో చొక్కపు వెండికిగాకటి.

కరంచెందు చబిల్ దాసు

జ్యాయలర్న,

487/3 మింటు స్ట్రీటు, మద్రాసు

మహాకాళిభవము

డబ్బీ 8 అణాలు, 6 డబ్బీలు రూ 2-8-0

గాలితొలి కెడిపోవంద, గాజుడబ్బీలో వుంచబడి యున్నది. కొద్దికేసు భక్తులు నీళ్లతో చిక్కగాలిపి పెట్టుకొని వుద్ధర్లకొని యెండరిచ్చిన యెడల రెండు నిమిషములలో అది పుటపుట బారిపోవును. చర్మమునకు నలుపుగాని మరెంతో చెడుగాని కలె.

రాయల్ పండ్లపాడి

డబ్బీ 3 అ 12 డబ్బీలు రూ 2-0-0

పండ్లను శుభ్రమువలె తెల్లగాచేసి చిట్లన గట్టిపరచును. తీపు, రక్తము, దుర్వాసన-పోగట్టును.

చుండు తెలము

2957

సీసా 8 అణాలు, పోస్టుఖర్చు 5 అణాలు

మహాసన సూర్యవల్ల తలలో చుండు పోగివారికి ఇది చాలా ప్రశస్తమైనది. దీనిని అయిదాదు దినములు ఉపయోగించి మిఠాయి చుండు నిర్మూలముగా నశించును.

విక్టోరియాడిపో మైలాపూరు, మద్రాసు

JABAKUSAM OIL

జబకుసుమ తైలము

ప్రపంచములో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినట్టియు,
అత్యద్భుతమైన గుణము నిచ్చునట్టియు
వాసన తైలము.

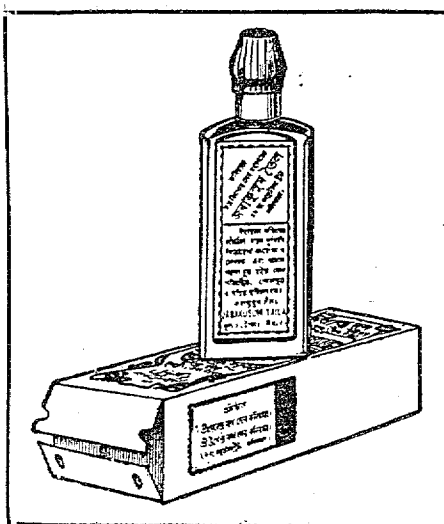
749

C. K. SEN & Co. Ltd.,
29, COLOOTOLO STREET,
CALCUTTA.

Telegrams: "Physician."

Telephone: 2715, CALCUTTA.

Rao's Adverting Agency, Calcutta & Madras.

మూత్రకోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరెసాల్)

అనుభవమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాన్ సెన్సు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని కుండుల హెచ్చులందు, యిక్కర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరకును.

(ప్రాప్తమైన కావలసినవారు ఈ దిగువ వివరమునకు వ్రాయవలెను.
C. F. Hari & Co. 46, Singarachari Street Triplicane Madras)

తల్లి బిడ్డ యిరువురును "పాంచాని"ని

మిగుల ఉత్సాహముతో

ఉపయోగింతురు

683

ఇది మంచుకల తైలముగా, అందమునిచ్చు స్వచ్ఛమైనది. సాగమున
కాంతిని హెచ్చింపును. చర్మము నునుపుగాను చలగాను, కుద్రముగా నగును
చర్మముమీద ఉద్దిన ముఖము కాకరమును. జిడ్డుగాను, గట్టిగాను ఉండదు
యందులో కొవ్వు, చమురు, గ్లిసరైన్ మొదలగునవి కలియబడినవి.
మొటిమలు, ముడతలు, ఎండవడిమి ఎఱుపు, చర్మము గరకుగానుండుట,
మొదలగునవి తటాపంచలై పోవును.

ప్రతి పోషణి కన్నులచే తయారుచేయబడినది. రక్తము భారముగా
పారును.

శ్రేష్ఠతలు, కెమిస్టులు మున్నగువారిద్దరూ వెలకు దొంగును
మంచిసాగనైన పెట్టెలో నుంచబడిన బుడ్డి 1 కి ధర రు 0-12-0

Sharma Banerji & Co.

43, Strand Road,

CALCUTTA.

MADRAS
GENTS.

PANDYAN & Co.,
Old Jail Street, G. T. MADRAS

శుద్ధ హిందూ దేశవస్తు
వులనే ఉపయోగించి హిం
దూ దేశీయులవలనే హిందూ
దేశపుడబ్బు, నిపుణతచే త
యారుచేయబడినది.

ఆంగ్ల భాషలో ఉత్తర
ములు వ్రాయవలెను. లేక
మద్రాసు ఏజెంట్లకు అడిగి
వివరములు తెలుసుకొన
వచ్చును.

THE PROVINCIAL INSURANCE Co. Ltd

Head Office: CALCUTTA.

An up-to-date Indian Life Office with attractiv.
schemes. Claims settled promptly. Constituted under a
very strong Board of Directors and managed economically
Consult with the Provincial Office before you Insure your
life elsewhere. Terms very moderate and premiums are
very low when compared with various existing life offices,
Purely an Indian Concern.

Wanted Agents all over the Madras
Presidency on Commission and Pay.

For further particulars apply to:-

1. I. C. Thomas, Esq.,

Manager, 45, Sembud's Street, Madras.

2. P. H. Gupta, Esq.,

Bar-at-Law, Chief Agent for Andhra
Desa and Nizam's Dominions, Camp.
Royapettah, Madras.

3. S. B. Dattatraya Rao Esq.,

Chief Agent for Mysore and Coorg
Camp. Tirthahalli, P. O

తేలుకాటునకు ఔషధము

ఈ ఔషధము సుపయో
గించుటచే ముఖము
తీసివేసి, బాధను పోగొట్టును.
బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-8-0.
1-8 బుడ్డవరకు
పోవుధర 0-8-0
రు 4 బు అడ్వాన్సుగా
పంపి న ఒక డబ్బునుబట్టి
తపాలాచార్జి లేకనే పంప
బడును.

RAJVAIDE SRI BAMANDASJI

KAHIRAJ

152 Harrison Road

119

Calcutta.

A Sure Remedy of Nature for all Eye-dis-
eases. Cures Cataract, Glaucoma, etc.,
without knife. No failure; absolutely safe;
highest testimony. Particulars free.
L. H. SELLER, D. Samta (Bengal).

SANTI OIL

Simple, harmless, external application for
functional weakness, Loss of Manhood,
etc. No irritation, no discolouring, no
bad smell. Particulars free. Correspon-
dence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

3397

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దానుగారి
సుఖజీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ పుస్తకములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

పాలసుగంధలేహ్యము

ఇది రక్తికృద్ధి, శ్రేష్ఠతయినది సహజముగా, మేనా
పాడులు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పలు, మొదలగు
వాటిని ఖండించును. 4 డబ్బుల చాలును.

20 రు॥ డబ్బి 1-4-0 ఏ. పి. 0-8-0

కూష్మాండలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిక్కాక, కాళ్లుతీత, ముండ్లము, కడు
పులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

చాలును. 20 రు॥ డబ్బి రు 1-4-0 2 డబ్బి ఏ. పి. 0-8-0

పి. శి. వ. అంతుకో, ఆయుర్వేదసమూహం,

(851-4)

కలకత్తా - కలకత్తా.

ఆయుర్వేదాశ్రమము

వైద్యరత్న
పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి
ఆయుర్వేదాశ్రమము
జార్జి టౌన్ మదరాసు

మాచే నిర్దిష్టముగ రాయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములను అనుభూతయోగములను చేయు నమ్మకమైన గొప్ప ఆయుర్వేద ఔషధశాల.

ఆలోకవటి రతుకూలను (నట్టుకట్టునోవులను) బోగట్టును రతుకక్రమును బోగట్టును. శేషి రక్తనుమములను శాశనముచేయును. ఆశ్వనివటి ప్రతిదినము, దినమునొకవిదినము కచ్చు వ్యయములకు రామబాణము వెల రూ. 0-14-0

ఈ ఔషధ సేవనలన అనేకలా రుతుకూలము మాయమై నశ్యంతానవులై సంశయింపబడవు. రక్తశోధక సహమేహములచేతను, రసోషధములచేతను, యింక అనేక కారణములచేతను (అనగా) కురుపులు, చీడ, తామర మేహపాదలు మొదలగు దానిచే చెడిపోయిన నాక్రమున కుభవముచేయుచు ప్రతిదినమునొకవిదినము వెల రూ. 3-0-0

మాతులుంగర సాయణము గర్భిణీ స్త్రీలకు అనేక కారణములచే గంభీరమైన వాంతులు మొదలగు సుఖవిరేచనవటి ముఖ్యమును బోగట్టి శరీరమును ఆరోగ్యవంతముచేయును. వెల బుడ్డి 1-కి 0-10-0

నవి పోవును. బహిష్కరణ బోగట్టును. గర్భాశయమునకు బలము గలుగజేయును. ఆధిక ప్రయాసచే ప్రసవించెడి స్త్రీలు భౌతికతైలయక ముఖముగ ప్రసవించెడివి. వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-12-0

వృశ్చికదంశనివారణి తేలుకొట్టినవోట దీనిని అద్దెయివల 5 నిమిషములలోనే బాధయనునది తేలందచేయును. వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 0-10-0

ఇంకను అనేక ఔషధములు కలవు బొమ్మల కేటలాగు కేటగినివలననే వ్రాయుదు
హెడ్ ఆఫీసు:— ఆయుర్వేదాశ్రమము 41 ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)
PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.
MOUNT ROAD - MADRAS, 389

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమైన నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు, అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు.

ఆంధ్రపత్రికలో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపునట్టివారికి నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు అండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్సు ఇన్ ది ఈస్టు.

మాంట్ రోడ్డు - మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగంధములో జర్మనీ గారడి, యోగవృష్టి, హస్తానునహ, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టేక తమానాలు, విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంకా తేగాక మనస్సుని మాయచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తుట గాలిలో మనస్సుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథము దుర్భుతముగా మేజిక్ చేయగలదని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల రూ. 4-0-0 లు. 2118

పి. ఆర్. జనార్దనశాస్త్రియ్యుడు, బొంబాయిలో గుంటూరు.

నూతన పచురములు

బహుళ పోతనామాశ్చర్యప్రకీర్తము

ఆంధ్ర భాగవతము 1-కి 6-0-0

డిటో మేలుప్రతి 2 సంపుటములు 8-0-0

ఆంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము 1-కి 5-0-0

అనందరంగ రాట్నందము 1-కి 1-8-0

అనంతనిఘండము 1-కి 0-14-0

అప్పకవీయము 1-కి 2-8-0

అభివ్యణకారికలు, పటిక 1-కి 1-0-0

ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మావద్దదొక పను. క్యాటలాగులు చూడవలెనాము.

వాపిళ్ళ - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,

292, ఎన్.ఎస్.రోడ్, చెన్నఛిరం.